

§74

Uppföljning av åtgärder för att få budget i balans 2023

23BUN85

**Uppföljning av åtgärder för att få
en budget i balans
2023-09-08**

Piteå kommun

Bakgrund

Den 21 februari 2023 tog Barn- och utbildningsnämnden beslut om Internbudget och investeringar för 2023 (§25 22BUN282). Förvaltningen redovisade, inför beslutet, behovet om att omhänderta 10,4 mkr för att få en budget i balans vid årets ingång fördelade mellan avdelningarna som följande:

Avdelning	Prognos 2023 innan omfördelningar (kr)
Förskola	-242 000
Grundskola inkl. fritidshem	-5 608 000
Gymnasiet	-4 071 000
Elevhälsan	-458 000
Summa	-10 379 000

I beslutet gav nämnden uppdrag till förvaltningen att vidta åtgärder för att anpassa internbudgeten enligt budgetramen för 2023.

Vid anpassning av budgetramen beslutade nämnden att:

- Samspelsteamet i dess nuvarande form kan avslutas enligt förslag från avdelning Elevhälsa
- Musik och dans profileringen vid Christinaskolan ska fortsatt drivas i den omfattning som krävs för att upprätthålla god kvalitet i utbildningen
- Hörselklassens resurser kan anpassas i takt med att behovet upphör
- Inriktning Bild på Estetiska programmet ska fortsatt drivas med förutsättning att tillräckligt antal sökande finns till inriktningen.

Ytterligare åtgärder för att anpassa budgetramen tillfaller avdelningscheferna att besluta om. Med anledning av detta har utbildningsförvaltningen tagit fram en åtgärdsplan för 2023 för att beskriva vilka åtgärder som, utöver de beslutade av nämnden som beskrivs ovan, ska genomföras med syfte att nå en budget i balans.

Åtgärdsplan

Den största budgetposten inom Barn- och utbildningsnämndens verksamheter är personalkostnader. När åtgärder ska genomföras för att minska kostnaderna är rektorerna hänvisade till läsårsstarten. Det är svårt att genomföra en omorganisation, och på så sätt minska personalkostnaderna, under pågående termin och läsår eftersom tjänsteplaneringen genomförs under hösten föregående år. Det innebär att de åtgärder som är möjliga att genomföra under våren får ett minskat utslag, och den större ekonomiska effekten sker under hösten vilket endast kan återspegla 5/12 av ett budgetår (augusti-december).

Utbildningsförvaltningens åtgärdsplan består av två delar:

- Åtgärder beslutade av nämnden
- Övriga åtgärder

Nedan beskrivs de olika åtgärden med respektive ekonomisk effekt.

Åtgärder beslutade av nämnden:

Avdelning: Grundskola

Åtgärd: Musik och dans profileringen vid Christinaskolan ska fortsatt drivas i den omfattning som krävs för att upprätthålla god kvalitet i utbildningen.

Ekonomisk effekt: -650 tkr
Möjligheten att minska kostnaderna motsvarande 1,0 tjänst har varit genomförbart utan att påverka musik och dans profileringens kvalitet. Budgetramen som tilldelats Christinaskolan har inte minskats som ursprungligen var tänkt (1,4 mkr), resterande kostnadsminskning har omhändertagits genom att minska budgeten för tilläggsbelopp.

Åtgärd: Hörselklassens resurser kan anpassas i takt med att behovet upphör.

Ekonomisk effekt: -250 tkr
Budgetramen för hörselklassen har minskats. Att beslutet om internbudget för 2023 har tagits så sent som i februari har försvårat implementeringen av åtgärden för att den ska ge en helårseffekt. Istället är effekten beräknad på 9 månader.

Avdelning: Gymnasiet (Strömbackaskolan)

Åtgärd: Inriktning Bild på Estetiska programmet ska fortsatt drivas med förutsättning att tillräckligt antal sökande finns till inriktningen.

Ekonomisk effekt: 0 tkr
En klass kommer att startas läsåret 2023/2024 då det finns tillräckligt med sökande som ger underlag för att driva inriktningen kommande läsåret.

Avdelning: Elevhälsa

Åtgärd: Samspelsteamet i dess nuvarande form kan avslutas enligt förslag från avdelning Elevhälsa

Ekonomisk effekt: -578 tkr
Personalen som ingår i samspelsteamet har varslats under vårterminen. Nedläggning av samspelsteamet innebär att klasserna där det upplevs samspelsproblem inte kommer att få stöd med tekniker och metoder för att få gruppen att fungera i olika skolsammanhang. Det tillfaller läraren att hitta lösningar till problemet samt försöka få individerna och hela gruppen att jobba tillsammans för att skapa lugn och ro under undervisningstiden. Arbetsmiljön för både lärarna och eleverna kan försämrats.

Kostnadsminskning genom åtgärderna beslutade av nämnden: **-1 478 tkr**

Övriga åtgärder

Avdelning:

Förskola

Åtgärd:

Inga skyddskläder för personalen under 2023.

Ekonomisk effekt:

-242 tkr

Inför internbudget 2023 behövde förskolan omhänderta 242 tkr för att få en budget i balans vid årets ingång. Avdelningen har beslutat att ta bort budgeten om 500 tkr för inköp av skyddskläder för personalen i år. Överskottet om 258 tkr har använts för att öka budgeten för barnpeng som betalas ut till rektorerna.

Avdelning:

Grundskola

Åtgärd:

Reducering av bidrag för elever med behov av särskilt stöd (tilläggsbelopp).

Ekonomisk effekt:

-2 261 tkr

I grundskolans ursprungliga förslag för att få budget i balans skulle tilläggsbeloppet minskats med -1500 tkr. Avdelningen har beslutat att minska det i stället med -2 261 tkr efter att musik och dansprofileringen vid Christinaskolan inte fick avvecklas enligt nämndbeslut. Detta innebär inte att antalet ansökningarna om tilläggsbelopp har minskat, utan det innebär att det är rektorerna som omhändertar stödet till dessa elever inom egen tilldelad budgetram.

Åtgärd:

Minskning av medel för vaktmästeri.

Ekonomisk effekt:

-460 tkr

Rektorerna inom grundskolan får medel i deras budgetram för vaktmästeritjänster som beställs vid behov utöver de vaktmästeritimmarna som finns avtalade hos Fastighets och serviceförvaltningen. För att få budget i balans minskas denna pott hos rektorerna.

Åtgärd:

Reducering av kommunala musik- och dansskolan.

Ekonomisk effekt:

0 tkr

Omfördelning motsvarande -879 tkr för musik- och dansskolan var ej aktuell efter beslut i KF där 1,3 mkr tillskötts i anslagsöverföring för att prioritera kulturen. Musik- och dansskolan kompenseras även med 421 tkr utifrån en minskning av statligt kulturbidrag.

Åtgärd:

Ej utökning av IT-stöd.

Ekonomisk effekt:

-689 tkr

Rekrytering ej genomförd. IT-stödet som tidigare arbetat enbart mot högstadieskolorna har fått ett utökat ansvar gentemot mellanstadieskolorna. Åtgärden har kunnat genomföras genom att, bland annat, 1:1 datorerna kan ominstalleras på distans.

Åtgärd: Minskad förbrukningsbudget avdelningschef och bitr. avdelningschef.

Ekonomisk effekt: -197 tkr
Minskad tilldelning i internbudget till avdelningschefer för förbrukningsmaterial och oförutsedda händelser.

Åtgärd: Minskad resurs för grundskolans skolvärdar.

Ekonomisk effekt: -598 tkr
Minskad tilldelning av resurser för ändamålet till rektorerna. Åtgärden är svårt att genomföra under pågående läsår, effekten sker under HT- 23.

Avdelning: *Gymnasiet (Strömbackaskolan)*

Åtgärd: Neddragning av läromedelsbudget hos rektorerna med ca 12%.
Ekonomisk effekt: -802 tkr

Initialt var tänkt att åtgärden skulle generera en kostnadsminskning om -1 152 tkr. Inflationen gör att det är svårt att hålla budget för läromedel, inte minst de som härrör till yrkesprogrammen. Prognosen huruvida rektorerna klarar av att hålla läromedelsbudgeten är därför ytterst osäker. Prognosen är att den verkliga besparingen kommer att bli ca 802 tkr.

Åtgärd: Minskning av budget för fortbildning med ca 70%.

Ekonomisk effekt: -383 tkr
Eftersom det finns krav på viss utbildning, till exempel licenser för vissa yrkeslärare, gör att det för en del av rektorerna är svårt att hålla den fortbildningsbudget som är tilldelad. Detta innebär att den faktiska kostnadsminskningen för posten är -383 tkr i stället för -443 tkr som var målet från början.

Åtgärd: Minskning av budget för lokaler, reparation och möbler.

Ekonomisk effekt: -200 tkr
I dagsläget görs bedömningen om att budgeten för ändamålet kommer att hålla trots minskningen.

Åtgärd: Avveckling av skolans centrala budget.

Ekonomisk effekt: -100 tkr
Budgeten för oförutsedda händelser som fanns under gymnasiechefen tas bort helt från och med 2023.

Åtgärd: Minskning av kulturrådets budget.

Ekonomisk effekt: -50 tkr
Budgeten för kulturrådet minskas 2023

Åtgärd: Minskning av budget för personalvård.

Ekonomisk effekt: -39 tkr
Budgeten för personalvård minskas 2023. Det är dock vanskligt att genomföra denna åtgärd framför allt med tanke på

löneutvecklingen i år och utmaningarna med kompetensförsörjning.

Åtgärd:

Ekonomisk effekt:

Minskning av budget för marknadsföring.

-35 tkr

Budgeten för marknadsföring minskas 2023. Det fungerar i dagsläget men i och med en mäsas i Boden där grundskolan valt att delta, behöver gymnasieskolan också medverka vilket kan innebära att budget överskrids något.

Åtgärd:

Ekonomisk effekt:

Minskning av 2 tjänster elevassistenter HT-23.

-397 tkr

Osäkerhet kring denna åtgärd finns eftersom det kommer in nya elever till hösten där verksamheten ännu inte har hela bilden av de behov som finns. Verksamheten strävar för att organisera enligt budget men elevers behov och rättigheter styr.

Åtgärd:

Övriga organisatoriska- och personalförändringar i Strömbackaskolan från och med höstterminen 2023

- Avveckling av tjänsten socialpedagog
- Minskning av 1,0 tjänst på Restaurang och livsmedelsprogrammet
- Minskning av 0,8 tj på lärstudio/stödundervisning
- Effektivisering Lokal idrottsutbildning (LIU) med 0,5 tjänst
- Minskning av resurser på idrott med 0,4 tjänst
- Övriga personalbesparingar
- Ej start av Inriktning Estet-media läsår 23/24

Ekonomisk effekt:

-2 655 tkr

Tjänster för undervisning uppskattas att bli ca 4 tjänster färre än ursprunglig åtgärdsplan HT-23, dvs total en minskning av drygt 8 tjänster. Orsaken är att gymnasiet har inriktningar och program där elevunderlaget är lägre och där skolan tvingats fatta beslut att ej starta två program/inriktningar samt att gå från två till en klass i två andra fall.

Kostnadsminskning genom övriga åtgärder:

-9 108 tkr

Slutsatsen

Avdelning	Ekonomisk effekt efter åtgärderna (kr)
Förskola	-242 000
Grundskola inkl. fritidshem	-5 105 000
Gymnasiet	-4 661 000
Elevhälsan	-578 000
Summa	-10 586 000

Den totala kostnadsminskningen som förväntas av samtliga åtgärder är 10,6 mkr. Det är 0,2 mkr mer än det som avdelningarna behövde omhänderta inför budgetåret 2023. Det är dock viktigt att komma ihåg att eftersom de flesta åtgärder ger effekt först till höstterminen, är det här bara en prognos där det finns olika osäkerhetsfaktorer som kan påverka det verkliga utfallet såsom kostnader för läromedel och omfattning av behov av stöd till elever som påbörjar sin utbildning kommande läsår 23/24.

§75

Skolbiblioteksplan för grundskolan 2024–2027

23BUNI38

Skolbiblioteksplan för Grundskolan Piteå 2024-2027

Om Skolbibliotek

Skolbiblioteket har en viktig pedagogisk uppgift i att stödja och bidra till elevers lärande i många ämnen. Att kunna läsa, skriva och ha digital kompetens är en förutsättning för lärande. Det är en demokratisk rättighet och viktigt för att kunna vara en aktiv samhällsmedborgare (Skolinspektionen¹).

Skolbiblioteken styrs av skollagen (2010:800) och ska, enligt skollagens förarbeten, vara ”en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande”².

Skolbiblioteket styrs också av bibliotekslagen och ska enligt 4§ ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information. Dessutom säger 5§ att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på:

- de nationella minoritetsspråken
- andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska
- lättläst svenska.

I läroplanen³ för grundskolan, Lgr22, samt läroplan för anpassad skola, Lgr sär22, slås fast att rektor har ansvar för att: ”Skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg”. Dessutom uttrycks att ”Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens” (Lgr punkt 2.8). Ansvaret för skolbibliotek ligger därför hos rektor.

Skolbiblioteken i Piteå

Rektor har ansvar för elevernas tillgång till skolbibliotek och det ser olika ut på olika skolor. För att öka likvärdigheten erbjuds funktionen Centrala Skolbiblioteket som komplement till skolenheternas skolbibliotekslösningar. Centrala Skolbiblioteket är alltså ingen fysisk plats utan en funktion och resurser som alla Piteå kommuns grundskolor har tillgång till. Nedan följer en utförligare beskrivning av kommunens olika skolbibliotekslösningar.

¹ [Skolbiblioteket som pedagogisk resurs \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se)

² 1 Prop. 2009/10:165 s. 284.

³ [Läroplan \(Lgr22\) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet - Skolverket](#)

Skolenheternas skolbibliotek och bibliotekskontakter

I en enkätundersökning som genomfördes i mars 2023 uppger samtliga deltagande skolenheter att de saknar bemanning för skolbibliotek. Däremot har alla enheter Språkpiloter eller liknande som har ett särskilt ansvar för frågor som rör Språk-, läs- och skrivutveckling och det läsfrämjande arbetet.

Skolorna har också personal med särskilt ansvar för digitaliseringsutvecklingen, där media och informationskunskap är en viktig del.

En skolenhet uppger att de varken har skolbibliotek eller kontakt med folkbiblioteket.

Samtliga tar del av Centrala Skolbibliotekets gemensamma resurser. Enkäten besvarades av 23 av 25 skolenheter.

Det Centrala Skolbiblioteket

Det Centrala Skolbiblioteket är ingen fysisk plats utan det utgörs några olika gemensamma resurser. I dagsläget består det centrala skolbiblioteket av ett femtiotal klassuppsättningar av skönlitteratur som lånas ut till skolor kostnadsfritt. Det består också av digitala resurser i form av Inläsningstjänst där inlästa läromedel finns på flera språk. För åk fk-6 finns även PolyLino som är en stor digital boksamling på flera olika språk och för olika åldrar. I PolyLino finns både facklitteratur och skönlitteratur. Böckerna kan både läsas på skärm och lyssnas på.

Det Centrala Skolbiblioteket bemannas av skolbibliotekssamordnaren som också är kommunens Språk-, läs- och skrivutvecklare. I uppdragen ges utrymme för att driva utvecklingen av Skolbibliotek samt för att vara en resurs för skolornas lokala Språk-, läs- och skrivutvecklare (Språkpiloter / Skuapiloter) som i sin tur stöttar övriga pedagoger.

Skolbibliotekssamordnaren arrangerar också läsfrämjande insatser som till exempel författarbesök. Medel till dessa söks från kulturrådets satsning Skapande Skola.

Det Centrala Skolbibliotekets målsättning är att;

- vara en pedagogisk resurs för elever och pedagoger för ökad måluppfyllelse
- stimulera elever till läslust, språkutveckling och samtal kring läsandet
- ha ett aktuellt, tillgängligt och relevant mediebestånd
- ha litteratur på många språk anpassat till eleverna
- samarbeta med pedagogisk personal och folkbibliotek kring läsfrämjande aktiviteter
- öka användandet av skolbibliotekets tjänster
- samtliga skolor ska bemanna för skolbiblioteksfunktioner som till exempel läsfrämjande aktiviteter och utbildning i media och informationskompetens
- samtliga skolenheter ständigt utvecklar sina skolbibliotek eller skolbiblioteksfunktioner
- skolenheterna blir mer medvetna och systematiska i hur de hanterar skolbiblioteksfrågan.

För att uppnå målen ska Centrala Skolbiblioteket arbeta med att;

- kontinuerligt stötta skolornas personal genom nätverksträffar, utbildning och dialog
- kontinuerligt utöka och uppdatera cirkulationsbibliotekets mediebestånd och digitala resurser
- uppmärksamma nya böcker
- verka för att samtliga skolenheter bemannar för skolbiblioteksfunktionen
- stötta rektorer i arbetet med att utveckla skolbiblioteket
- den centrala skolbiblioteksresursen ska vara känd av lärarna
- den centrala skolbiblioteksresursen skall vara tillgänglig för alla elever
- alla elever och lärare ska kunna logga in i skolbibliotekets resurser
- att formalisera samarbetet med folkbiblioteket.

Pedagogerna / Skolbibliotekarien / Skolbibliotekssamordnaren ska;

- undervisa i informationssökning, sökteknik, sökkritik, källtillit och källkritik
- aktivt verka för att eleverna får del av bokprat live eller förinspelat
- prioritera besök i skolbibliotek, folkbibliotek och bokbuss.
- dela goda idéer med varandra
- vara läsande förebilder

Erica Lövgren
Språk-, läs- och skrivutvecklare
Skolbibliotekssamordnare
Utbildningsförvaltningen
Piteå Kommun

§76

**Kvalitetsrapport
utbildning, arbete och
näringsliv, Läsåret 2021–
2022**

23BUN149

Kvalitetsrapport

Utbildning, arbete och näringsliv Läsåret 2021-2022

2023-05-28

Innehållsförteckning

	1
INLEDNING	2
FÖRSKOLAN	3
Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier	3
Nyanserat talspråk och ordförråd	4
Intresse för skriftspråk och förståelse för symboler	5
Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp	6
Förmåga att utforska, beskriva och samtala om naturvetenskap och teknik	7
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola	7
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024	8
FÖRSKOLEKLASS	9
Måluppfyllelse	9
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass	11
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024	11
GRUNDSKOLA	12
Måluppfyllelse	12
Resultat Nationella prov, åk 3	14
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 3	16
Betygsresultat i svenska och matematik, åk 6	17
Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 6	19
Nationella prov i matematik, årskurs 6	19
Nationella prov i engelska årskurs 6	20
Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 6	20
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 6, grundskola	21
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 6	22
Nationella prov årskurs 9	22
Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 9	22
Nationella prov i matematik, årskurs 9	23
Nationella prov i engelska årskurs 9	23
Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 9	23
Gymnasiebehörighet, åk 9	26
Meritvärde, åk 9	27
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 9, grundskola	31
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 9	31
GRUNDSÄRSKOLAN	31

Måluppfyllelse hela grundsärskolans verksamhet	31
Förskoleklass, särskolan	32
Grundsärskola	32
Fritidshem, särskolan	33
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundsärskolan	33
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, grundsärskolan	34
FRITIDSHEM	34
Måluppfyllelse	34
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem	36
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, fritidshem	36
GYMNASIESKOLAN	37
Uppskattad måluppfyllelse	37
Gymnasieexamen inom tre år	38
Grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år	41
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning	44
Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning	46
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan	47
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024	49
GYMNASIESÄRSKOLAN	50
Uppskattad måluppfyllelse	50
Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan	51
Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024	51
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	51

Inledning

Enligt skollagstiftningen ansvarar Piteå kommun som huvudman för att planera, följa upp och utveckla utbildningen, vilket också ska göras på enhetsnivå.¹ Den här rapporten skrivs i syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för barnens och elevernas lärande. Den presenterar skolväsendets resultat och processer inom målområdet och gör en sammanfattande och framåtblickande analys av vilka behov som finns. Den bidrar därigenom till att huvudmannen kan fatta informerade beslut för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.²

Rapporten tar sin utgångspunkt i målen som Barn- och utbildningsnämnden har inom Piteås strategiska område *Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd*. För att

¹ 4 kap. 3-4 § skollagen (2010: 800)

² 2 kap. 8b § skollagen (2018:608)

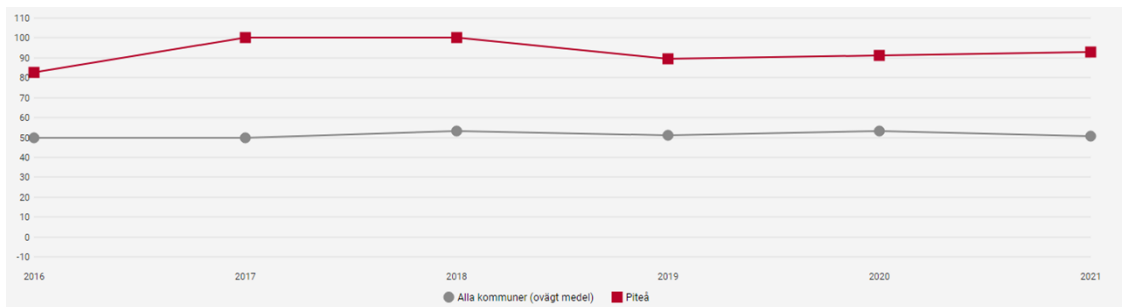
skapa nulägesbedömningen analyseras tillgänglig statistik och avdelningschefernas rapporter om kvaliteten avseende *kunskaper och utveckling, utvärdering och bedömning, omvärld och utbildningsval samt rektorns ansvar* i förskolor, skolor och fritidshem.

Kommunala strategiska områden och mål	Nationella målområden
<p>Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2050 ha 50 000 invånare Piteå har nolltolerans mot ungdomsarbetslöshet Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunskaper och utveckling - Utvärdering och bedömning - Omvärld och utbildningsval - Rektorns ansvar

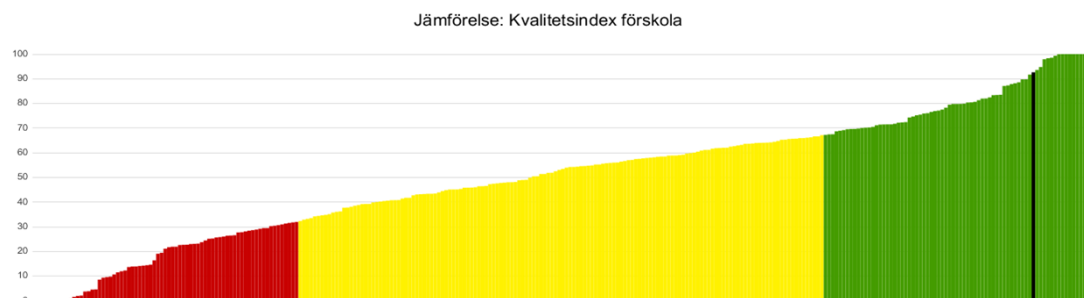
Figur 1. Kommunala och nationella mål inom Utbildning, arbete och näringsliv

Förskolan

Piteås kommunala förskolor håller en hög kvalitet utifrån de kvalitetsindikatorer som RKA (Rådet för kommunala analyser) redovisat och har gjort så under de senaste sex åren³:

För 2021 låg Piteås kvalitetsindex i förskolan på 93, att jämföra med Rikets snitt på 51 och liknande kommuner (enligt Kolada) som låg på 73. Detta resultat placerar Piteå bland de 25 % kommuner i riket med bäst resultat:

Intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier

När det gäller läroplanens mål gällande barnens intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt förmågan att använda sig av, tolka, ifrågasätta

³ www.kolada.se, U11404, hämtad 2023-04-27

och samtala om dessa anser 40 % av rektorerna i förskolan att målet är uppfyllt i hög grad medan 60 % anser att målet är helt uppfyllt.

Intresse för bilder, texter samt den digitala miljöer

- Målet är ej uppfyllt
- Målet är uppfyllt delvis
- Målet är uppfyllt i hög grad
- Målet är helt uppfyllt

I det dagliga arbetet används såväl digitala som analoga verktyg för att stärka barns språkutveckling. En satsning på att utöka tillgängliga digitala verktyg tillsammans med kompetensutveckling för pedagogerna, både analogt och digitalt, ger barnen fler möjligheter att nyttja olika uttryckssätt. Det gör att kreativt tänkande, samtal och idéer synliggörs. Pedagogerna använder många uttryckssätt i sitt målområde. Det tar sig uttryck i dans, litteratur - berättande tekniker, skapande former i IKT såsom Puppets Pals, StopMotion och GreenScreen samt digitala verktyg som högtalare, ljuskanon och Ipad.

Andra aktiviteter och uttryckssätt synliggörs i ateljéer, leken samt naturupplevelser i naturmiljöer. Allt utgår från upplevelsebaserat lärande tillsammans med barnen. Flera arbetslag skriver att Läslyftets modul *Läsa och berätta* samt projektarbete haft stor betydelse.

”Genom läslyftet har vi sett att barnen kommunicerat lättare i leken med materialet som i sin tur blivit nya lekar vid andra tillfällen. Även i den spontana läsningen har vi sett att barnen vill berätta om det som händer i böckerna. Vi ser att barnen väljer att gå och hämta böcker för att titta i eller läsa tillsammans med en pedagog.”

Nyanserat talspråk och ordförråd

När det gäller läroplanens mål gällande ett nyanserat språk hos barnen samt barnens förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften anser 60 % av rektorerna att målet är uppfyllt i hög grad medan 40 % anser att målet är helt uppfyllt.

Talspråk och ordförråd

- Målet är ej uppfyllt
- Målet är uppfyllt delvis
- Målet är uppfyllt i hög grad
- Målet är helt uppfyllt

⁴ Citat av en av kommunens rektorer

Pedagogerna i förskolan har ett arbetssätt där de ställer öppna frågor och utmanar barnens tankar och utvecklar dem vidare. De skapar lärtillfällen och undervisning både ute och inomhus. Pedagogerna har utvecklat förmågan att ställa följdfrågor, effekten av det är att de får mer levande samtal och dialoger med barnen.

Utifrån flerspråkighet väver pedagogerna in betydelsebärande ord och skapar förutsättningar för alla barns deltagande och förståelse.

”Barnen har lärt sig förstå att verb är något man gör. Detta har skapat förutsättning för barnen att förstå och se skillnad mellan olika rörelseverb vilket har lett till ett lärande som utvecklat deras språkliga förmåga som i sin tur lett till ett bredare nyanserat talspråk. De reflekterar över och upptäcker nya verb i vardagen och använder dem medvetet i sagans värld både i ritsagor och den gemensamma sagan.⁵”

Barnen har i ett förskoleområde deltagit i ett projekt avseende narrativt arbetssätt där de får möjlighet att utveckla tankar och idéer som följs på ett djupare sätt och över längre tid. I samtal uttrycker barnen fler följdfrågor till varandra och är nyfikna och intresserade av andras tankar.

Intresse för skriftspråk och förståelse för symboler

När det gäller läroplanens mål gällande barnens intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och hur de används för att förmedla budskap anser 80 % av rektorerna att målet är uppfyllt i hög grad medan 20 % anser att målet är helt uppfyllt.

Skriftspråk samt symboler

- Målet är ej uppfyllt
- Målet är uppfyllt delvis
- Målet är uppfyllt i hög grad
- Målet är helt uppfyllt

Pedagogerna arbetar kontinuerligt med lärandemiljön med både skriv- och läshörnor som inspirerar och föder intresse att berätta, teckna, skapa sagor och skriva. Barn har varit delaktiga i veckobrev till vårdnadshavare samt andra aktiviteter där de fått förståelse för att det man berättar kan man skriva ner och förmedla till andra. Den pedagogiska tanken är också att förmedla att det barnen säger är viktigt, och att de kan påverka sin situation. Pedagogerna arbetar även medvetet för att väcka intresse för skriftspråk och symboler.

“Vi har jobbat med Bokstavshissen – Med denna metod är vår ambition att barnen ska få ett grundläggande intresse för bokstäver och deras ljud. På ett lekfullt sätt delger vi barnen en bokstav var tredje vecka. Barnen får se en film om bokstaven, titta

⁵ Citat av en av kommunens rektorer

på föremål som börjar på samma bokstav samt komma på egna ord som de kan känna till och kan finnas i deras omgivning.⁶

Men det har även varit utmaningar, en rektor beskriver det så här:

”Vi har klarat av att hålla liv i våra undervisningstillfällen även fast förutsättningarna ibland varit usla. Barnen har fått sina träffar medan en del dokumentation fått stå tillbaka.⁷”

Det är tydligt att pandemin påverkat undervisningen, då vissa undervisningstillfällen fått utgå eller planeras om på grund av hög frånvaro bland pedagoger och/eller barn.

”Vi har många dagar fått planera på nytt vad vi ska göra och med vilka barn eftersom det har varit mycket frånvaro bland både barn och personal. Många gånger blir det lite frustration när man känner att man vill igång med det man tänkt men vi har istället verkligen fått träna vår flexibilitet. Ibland har vi ”lånat” barn från andra avdelningar för att det ska bli fler kompisar till avdelningens barn. I de undersökande och utforskande aktiviteterna har barnen varit väldigt intresserade, kommunicerat med varandra och funderat. Men eftersom frånvaron varit så stor har det varit svårt att hålla en röd tråd och det har blivit många omtag då gruppen förändrats från dag till dag.⁸”

Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp

När det gäller läroplanens mål gällande barnens förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp anser 60 % av rektorerna att målet är uppfyllt i hög grad medan 40 % anser att målet är helt uppfyllt.

Undersöka matematiska begrepp

- Målet är ej uppfyllt
- Målet är uppfyllt delvis
- Målet är uppfyllt i hög grad
- Målet är helt uppfyllt

Precis som med språket omges barn med möjligheter att bearbeta matematikens alla olika dimensioner under hela dagen. Problemlösning och programmering är förmågor som fått större plats inom det matematiska fältet genom den digitala tillgängligheten.

I undervisningen och utbildningen används medvetet adekvata begrepp. Exempel på områden man arbetat med är: kartor på närmiljö, danskartor, bygg- och konstruktionslek, café- och affärslek.

⁶ Citat av en av kommunens rektorer

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

Förmåga att utforska, beskriva och samtala om naturvetenskap och teknik

När det gäller läroplanens mål gällande barnens förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik anser 80 % av rektorerna att målet är uppfyllt i hög grad medan 20 % anser att målet är delvis uppfyllt. Detta läroplanmål är därmed det som rektorerna bedömer har lägst måluppfyllelse.

Naturvetenskap och teknik

■ Målet är ej uppfyllt ■ Målet är uppfyllt delvis ■ Målet är uppfyllt i hög grad ■ Målet är helt uppfyllt

Inom detta område finns utmaningar och utvecklingsområden. Rektorerna ser att man arbetar med målet men inte på ett medvetet sätt.

På några enheter har man deltagit i Länsstyrelsens fågelmatarprojekt där man lärt sig fakta kring arter samt arbetat med skapande och fantiserande kring fågellivet. Ur hållbarhetsperspektiv har barnen fått uppleva och utforska skogen samt närmiljön och fått uppleva värdet av att vistas i naturen. En rektor beskriver att STEAM (ett pedagogiskt begrepp som står för Science, Technology, Engineering, Arts och Maths) är ett utvecklingsområde som de ska ta sig an de kommande tre åren. Genom att integrera dessa olika områden får barnen en mångfald av olika uttrycksätt som kan leda till nyfikenhet, innovation och tankar om framtiden.

”Vi ser ett förändrat kunnande hos barnen i det tema som vi haft, de har såklart fått nya insikter och kunskaper kring vattnet som fenomen men vårt huvudsakliga syfte var att barnen skulle utmanas och utveckla sin kommunikativa förmåga, få pröva och hitta sitt sätt att kommunicera och våga delge tankar för att utveckla dess inflytande i våra aktiviteter och vi ser att vårt sätt att jobba har gett resultat. Barnen har blivit mer trygga i att delta i våra samlingar/aktiviteter och vågar delge varandra sina tankar i grupp och detta tror vi beror på att vi jobbat med många olika typer av berättande. Barnen har fått kommunicera vattnets fenomen både genom skapande, dans, drama och lek. Även de yngre barnen har börjat lekdratisera, vi ser att de tar till sig och lever sig in med kroppen och blir mer och mer trygga i att ta kontakt och delta i våra aktiviteter.”

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskola

- Utveckla utomhusundervisningen

⁹ Citat av en av kommunens rektorerna

Åren med pandemi har lett till en utveckling av utomhusundervisningen där rektorerna kan se att den utbildning/undervisning som tidigare skett inomhus nu i många delar sker utomhus. Lärmiljön har berikats med fler tillgängliga verktyg. Barngrupperna delas ofta i smågrupper som vistas på olika platser ute och inne vilket skapar förutsättningar för att följa barnens tankar och göra uterummet till en undervisningsmiljö. Rektorerna ser mer aktiva pedagoger utomhus som har ett syfte med de aktiviteter och den miljö man erbjuder. Detta kan utöver pandemins förutsättningar även bero på att rektorerna under flera år arbetat medvetet i kollegiala processer med utveckling av den pedagogiska undervisningen, och att systematiskt följa den i SKA (det systematiska kvalitetsarbetet). Pedagogerna har fått både föreläsningar, litteratur samt material för att bedriva utveckling, där en del av resurserna varit riktade mot utomhusundervisning. I det systematiska kvalitetsarbetet kan rektorerna se utveckling av målformulering och målkriterier, vilket gett en bättre underbyggd analys av utbildningen och undervisningen.

- *Stärka förskollärarens profession*

Man har arbetat med att stärka förskollärarens profession och ledarskap genom en fortbildningsinsats för alla förskollärare. Effekterna av denna utbildning är att förskolläraren känner sig tryggare i sitt ledarskap och pedagogerna har fått en bättre struktur i dokumentation, uppföljningar och SKA (systematiskt kvalitetsarbete). Det leder även till ett tydligare yrkesuppdrag och borgar för en större likvärdighet mellan de olika förskolorna.

- *Förskollärarens ansvar och pedagogiska ledarskap*

Förskolans kvalitetsarbete fordrar tid för systematisk reflektion och dokumentation, något som många arbetslag påtalar att de haft för lite av detta läsår. Detta främst beroende på pandemin och dess följder i form av bland annat frånvarande pedagoger. Pandemin har även påverkat hur undervisningen kunnat genomföras, ändå har i stort sett alla arbetslag haft ett sådant underlag att de kunnat bedöma och analysera måluppfyllelsen.

En fortbildningssatsning kring förskollärarens ansvar samt det pedagogiska ledarskapet har genomförts där rektorerna märkte att den förmodligen var på en för avancerad nivå. Förskollärarna hade svårt att omsätta budskapet och teorierna till sin egen praktik, däremot gav en gemensam workshop där man fick diskutera sitt ledarskap för undervisningen med varandra god utveckling. Pedagogerna såg vilka goda effekter detta arbetssätt medförde.

Pedagogerna vill fortsättningsvis in i nästa läsår finna fler former för att kunna fördjupa arbetet kring förskollärarens ansvar och pedagogiska ledarskap. Men också kunna involvera barnskötare, hur det skulle kunna "gifta sig" till ett bra team med de bästa förutsättningarna utifrån sina yrkesroller.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

- Utveckla material för dokumentation och reflektion.
- Utveckla arbetet med naturvetenskap, teknik, utomhuspedagogik, språk och estetiska lärprocesser.
- Förskollärares uppdrag

Förskoleklass

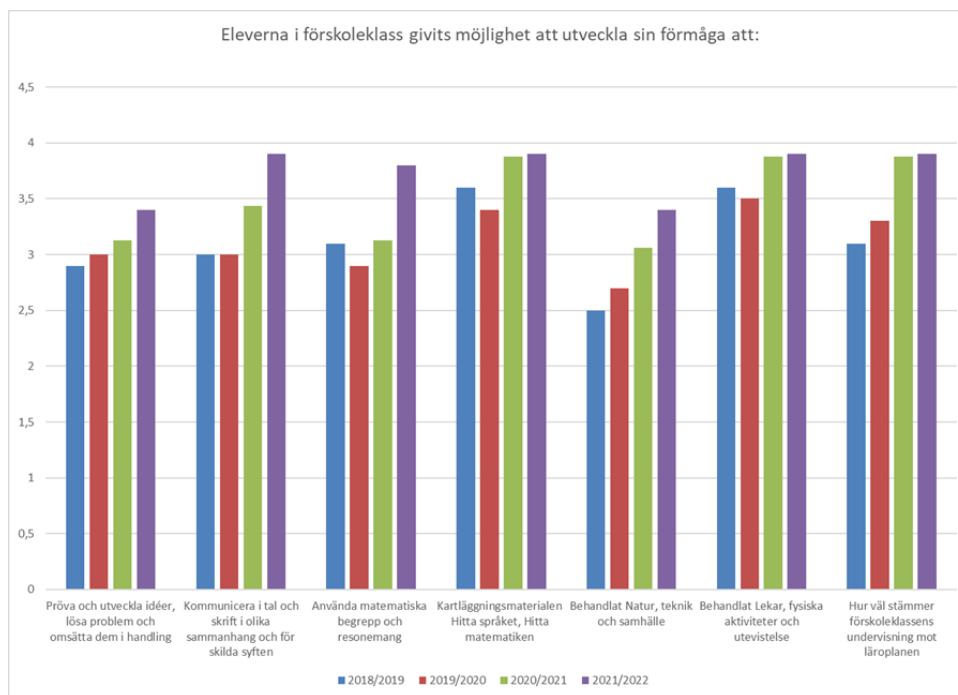
I läroplanen fastställs att undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande.¹⁰

I skolans läroplan anges att undervisningen ska utgå från elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Däremot ska undervisningen i förskoleklass även ta sin utgångspunkt i elevernas intressen och kontinuerligt utmana dem vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. Specifikt för förskoleklassen är även att utbildningen ska syfta till att förbereda eleverna för fortsatt utbildning.¹¹

Innehållet i förskoleklassens läroplansavsnitt kan beskrivas som en syntes av förskolans mål och grundskolans mål, och utgör på så vis en mix av dem båda. De förmågor som eleverna i förskoleklass ska utveckla och det centrala innehåll som beskrivs för undervisningsverksamheten återfinns i variationer både i förskolans läroplan och i kursplaner och kunskapsmål för övriga grundskolan.¹²

Måluppfyllelse

Uppgifterna om förskoleklassens måluppfyllelse bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för självskattning. Enkäten är sammanställd i en 4-gradig självvärderingskala där *Inte uppfyllt* motsvarar (1) och *Helt uppfyllt* (4).

¹⁰ *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, reviderad 2018*, Skolverket 2018, sid. 18

¹¹ *Att lyckas med förskoleklass. En studie av hur rektorer hanterar förskoleklassens utmaningar och möjligheter*, Annika Andréasson, Göteborgs Universitet rapport nr HT18 PDGX61:2, 2018, sid 5

¹² <https://www.grundskoletidningen.se/7-2018/uppdrag-forskoleklass>, hämtad 2020-05-15

Inom alla besvarade områden är bedömningen likvärdig eller förbättrad i jmf med året innan. På frågan *Hur väl anser du att förskoleklassens undervisning arbetar mot Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen 3,9 (2021 3,9), dvs. ”Helt uppfyllt”. Sedan 2019 finns i skollagen (2010:800) bestämmelser om en garanti för tidiga stödinsatser. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd, tidigt ska få stöd utformat utifrån sina behov. Garantin för tidiga stödinsatser innebär bland annat att kartläggningsmaterialen *Hitta språket* och *Hitta matematiken* ska användas under höstterminen i förskoleklassen. Resultaten skall analyseras och sedan skall tidiga stödinsatser till elever sättas in. Insatserna kan vara på gruppnivå eller på individnivå. Läsåret 2021–2022 användes kartläggningsmaterialet i nästan samtliga förskoleklasser, vilket ger i självskattningen ett resultat motsvarande 3,9, likvärdigt med förra året. Endast en skolenhet har uppgett att man inte haft möjlighet att genomföra det av orsaker kopplade till pandemin.

Tydlig struktur med visuellt stöd används i undervisningen. Man lyfter också en väl planerad verksamhet av skickliga, erfarna legitimerade pedagoger med god kännedom om innehållet i läroplanen och det centrala innehållet som viktiga faktorer för elevernas kunskapsutveckling. Skolenheterna fortsätter att finna former för att utveckla ledning och stimulans i klassrummet och en tillgänglig lärmiljö för alla elever genom olika konkreta arbetsmetoder.

I enkäten blir rektorernas självskattning på frågan *I vilken grad behandlas lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse från det centrala innehållet för förskoleklass* i genomsnitt 3,9 (2021 3,9), dvs ett mycket högt resultat vilket visar på kvaliteten i förskoleklassens arbete. Vid samtal med rektorerna framkommer att satsningen på *Hälsofrämjande skola* med vuxenledda aktiviteter, rastbodar, inköp av aktivitetsmaterial och utlåning som elever ansvarat för har förbättrat rasternas innehåll och miljö avsevärt. Detta har i sin tur ökat tryggheten och reducerat antalet konflikter, vilket i sin tur även påverkat tryggheten och studieron i klassrummet. Igångsättningstiden för undervisningen har förkortats.

När det gäller *I vilken grad behandlas Språk och Kommunikation från Centrala innehållet för förskoleklass* självvärderar rektorerna det till 3,9, dvs. ”Helt uppfyllt”. Den höga självskattningen kan eventuellt härledas till förskolläraernas höga kompetens, erfarenhet och att de vanligtvis deltar i de kompetensutvecklingsinsatser som lärarna erhåller. Grundskolan har under året erbjudit 5 förskollärare, till viss del inom ramen för sin anställning, att läsa behörighetsgivande utbildning i Läsinläring eller Matematik, för att bli behöriga att undervisa i åk 1 och 2, inför införande av den 10-åriga grundskolan (2026).

Övergångar mellan skolformer har kvalitetssäkrats genom att förskolans och grundskolans rektorer träffats i dialoger och erfarenhetsutbyte. Förutom samarbetet mellan förskollärare och lärarna i förskoleklass är det en styrka att specialpedagoger i förskola och skola samarbetar kring övergångarna. Det finns utarbetade övergångsrutiner och det ingår även att utvärdera övergångsarbetet.

”För att inte värdefull information ska gå förlorad har pedagog från förskolan följt med till förskoleklass upp till fem dagar för vissa elever i behov av särskilt stöd. Detta för att garantera att elevens behov tas tillvara.¹³”

Det område som rektorerna i enkäten fortsättningsvis skattar relativt lågt är området natur, teknik och samhälle på frågan *I vilken grad behandlas Natur, teknik och samhälle från centrala innehållet för förskoleklass?* blir snittet 3,4 (2021 3,1). Rektorerna lyfter att man i de gemensamma nätverksträffarna för lärarna i förskoleklassen genomfört erfarenhetsutbyte för att öka kompetensen inom ämnesområdet:

”Piteå Kommuns grundskolor har nätverksträffar där alla kommunens lärare i förskoleklass är inbjudna. Där delas erfarenheter och kollegialt lärande sker. Kunskaper och erfarenhetsutbyte delas och sprids. Nätverksträffarna möjliggör att gemensamma utvecklingsområden identifieras. Arbetssättet stärker likvärdigheten i kommunens förskoleklasser.¹⁴”

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, förskoleklass

Utveckla samarbetet med förskolan och övergång från förskola till förskoleklass

Genom årliga träffar med förskolan, införande av områdesgemensamma riktlinjer samt beslut om vilka handlingar som ska överföras.

Arbeta med att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö

Varierar mellan olika områden - några har jobbat mycket och länge med Ledning & Stimulans.

Utveckla arbetet med natur, teknik och samhälle genom att dela erfarenheter mellan skolenheter.

Genomförs vid nätverksträffar under läsåret samt träffar inom de olika områdena

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

- Fortsätta att utveckla en tillgänglig och inkluderande lärmiljö genom: Kooperativt lärande, SKUA (språk och kunskapsutvecklande arbetssätt), NPF-säkra klassrum, ledning och stimulans, differentierad undervisning m.m.
- Förbereda verksamheten inför införandet av den 10-åriga grundskolan

¹³ Citat av en av kommunens rektorer

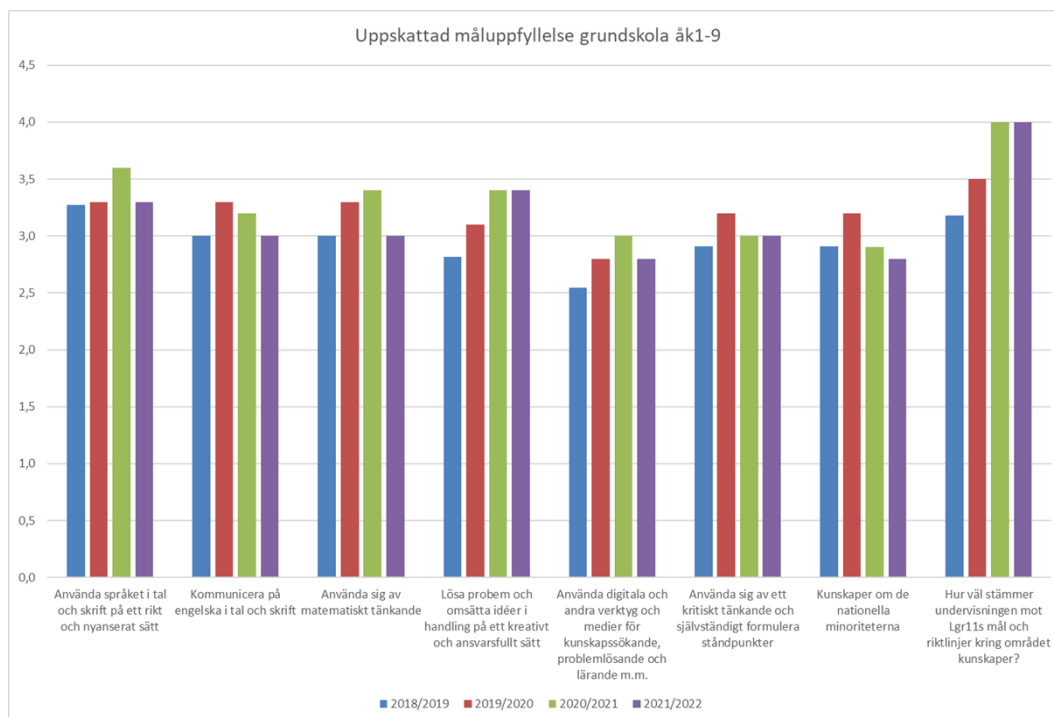
¹⁴ Ibid.

Grundskola

Måluppfyllelse

Hur har verksamhet i Piteå kommuns grundskolor, åk 1-9, lyckats leva upp till målen i läroplanen? När rektorerna gör en självskattning kring sina verksamheter och dess undervisning framkommer följande bild:

Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man arbetat mot att eleverna efter genomgången grundskola fått uppräknade kunskaper och förmågor, där skalan gått från ”Inte uppfyllt” (1) till ”Helt uppfyllt” (4).

På frågan *Hur väl anser du att grundskolans undervisning behandlar Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2* blir den genomsnittliga bedömningen bland rektorerna för åk 1-6 4,0 (2021 4,0), dvs. ”Helt uppfyllt”. Generellt uppfyller grundskolan i hög grad läroplanens mål kring dessa utvecklingsområden i kunskapsmålen. Lärarnas höga kompetens och behörighet är en avgörande faktor när det gäller undervisningens planering, genomförande, bedömning, uppföljning. Undervisningen utgår från att så många elever som möjligt ska kunna ta del av den inom klassrummets ram under ledning och stimulans.

”Anpassningar kring elever är gjorda på ett mycket bättre sätt nu för tiden. Vi har blivit så duktiga på Anpassningar för våra elever. Lärmiljö och skickliga pedagoger är en grund för att det fungerar så bra på våra enheter. Den tillgängliga lärmiljön

kommer fler elever till godo. SKUA har även lyft våra pedagoger och tänket kring lärmiljön och tillgänglighet har blivit så mycket bättre.¹⁵

"I det lokala SKA-arbetet är ett av fokusområdena kunskapsutveckling. På gemensamma konferenser avsätts tid till lärarna för gemensam planering i samtliga ämnen för att stärka likvärdighet i undervisningen och säkerställa att samtliga klasser och elever undervisas enligt gemensam grovplanering i varje arbetsområde samt att bedömningsmaterial och andra bedömningstillfällen görs på ett likvärdigt sätt. ¹⁶"

Rektorernas självskattning är över lag något sämre än året innan. När det gäller betygsresultaten ser vi en förbättring i åk 6 jmf med 2021 och ett något sämre betygsresultat för åk 9. Rektorernas självskattning kan till viss del bero på elevernas och personalens frånvaro under pandemin och en något sämre möjlighet till uppföljning av undervisningen och elevernas kunskapsresultat.

"Effekterna av pandemin påverkade alla verksamheter i grunden. Rektorer och lärare arbetade extremt hårt för att säkerställa elevernas kunskapsutveckling, och resultaten visar att det lyckats. Dock på bekostnad av personalhälsa pga arbetsbelastning och oro. Det genomsnittliga meritvärdet är generellt högre på kommunövergripande nivå, jämfört med lå 20/21 enligt Kolada.¹⁷"

Tredje högst måluppfyllelse noteras på elevernas förmåga att använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt, där genomsnittet landar på 3,3 (2021 3,6) dvs Uppfyllt i hög grad och en motivering till det är att samtliga skolor prioriterar elevers egen läsning och högläsning för att stärka läsförmågan hos samtliga elever.

"Under senaste två åren visar våra lässcreeningar i åk 4 att resultaten förbättrats jämfört med tidigare år. Svårt att säga om det är en positiv trend eller tillfälligt. Samtliga skolor är mycket noggranna med att följa elevernas läskunskaper.¹⁸"

Piteå kommuns grundskolor har fortsatt stor andel behöriga och legitimerade lärare. Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola åk 1-9 ligger på fortsatt oförändrat värde, 97,5 % (såväl 2019 som 2020) enligt uppgifter från Kolada och 92 % har behörighet och lärarlegitimation för de ämnen de undervisar i och det är också fortsatt liten rörlighet bland lärarna. Det är en sak som borgar för god kvalitet i undervisningen.

Under 2022 har flertalet skolor arbetat och kommer fortsatt arbeta med implementeringen av LGR 22. Detta i syfte med att kollegialt utvecklas i att tolka rådande styrdokument och tydliggöra detta i undervisningen. Ett par skolor i kommunen har arbetat med att ha begreppet motivation som fokusområde samt ledarskap och hållbarhet. Det arbetet har syftat till att utveckla lärares förståelse för grundläggande teorier kopplat till motivation. En skola har haft ett fokusområde med sömn och deltagit i ett sömnprojekt i syftet att medvetandegöra sömnens betydelse för prestation i skolan.

¹⁵ Citat av en av kommunens rektorer

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

Ovanstående områden såsom motivation, ledarskap & hållbarhet samt sömnprojekt kommer sprunget ur att grundskolan har en ökande andel elever med psykisk ohälsa och diagnoser inom NPF. Denna grupp växer och man ser att det är utmanade att klara av att få denna elevgrupp att nå målen i skolan då det föreligger stora svårigheter för eleverna att tillgodogöra sig undervisningen. Alla skolor i Piteå har också arbetat med trygghet och studiero och i det arbetet involverat elevhälsan. Till exempel att kurator och socionom i skolan arbetat med nätetik och andra förebyggande insatser.

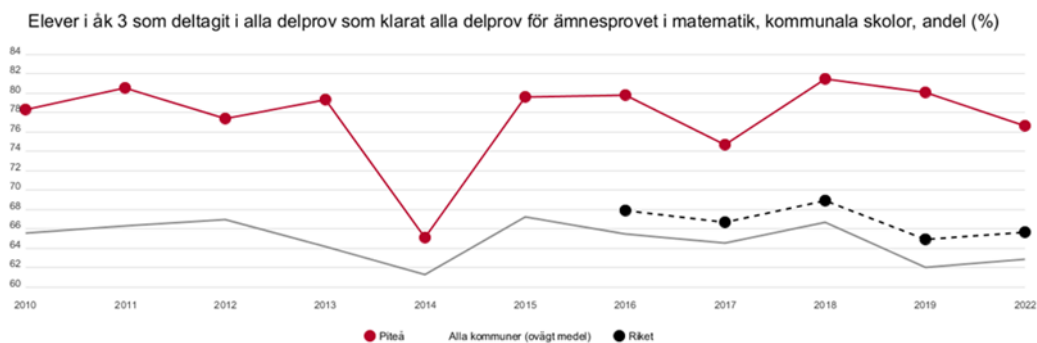
”Nedskärningen av resurser påverkar våra skolors möjligheter utveckla fortbildning inom psykisk ohälsa och skolnärvaro som påverkar skolans kvalitet och resultat. Oro för att skolans lärares undervisningsituation ska påverkas negativt av ökade administrativa uppgifter hos lärare och mindre tid för att utveckla undervisningen.¹⁹”

När det gäller att använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande har snittet förändrats från 3,0 till 2,8. Det är främst åk 1–6 som ser ett utökat behov av och bristen på digitala resurser och verktyg som påverkat resultatet. Elevernas kunskaper och insikt i svenska, nordiska och västerländska kulturarvet och kunskaper om de nationella minoriteterna skattas fortsättningsvis lågt av rektorerna i genomsnitt 2,8 (2021 2,9).

Resultat Nationella prov, åk 3

I årskurs 3 består det nationella provet i matematik av flera olika delprov som omfattar åtta bedömningar med kravnivåer. Omkring 99 % av elever i årskurs 3 har deltagit i alla delprov i matematik. Av de elever som deltagit i de olika delproven varierar andelen som uppnått kravnivån mellan 88,4 och 96,6 % beroende på delprov. Andelen som uppnått kravnivån är störst i delprovet för muntlig kommunikation. Minst andel elever som har uppnått kravnivån är det i delprovet för skriftliga räknemetoder – addition och subtraktion. Pojkar och flickor har i lika stor grad uppnått kravnivån i de olika delproven.

Andel elever i åk 3 som klarat alla delprov i matematik (%)²⁰

¹⁹ Citat av en av kommunens rektorer

²⁰ www.kolada.se, N15454, hämtad 2022-12-12

Av de elever som deltog i alla delprov för ämnesprovet i matematik 2022, åk 3, klarade 77 % av Piteås elever alla delprov. Det är ca tre procentenheter sämre än 2019 men fortfarande ca 11 procentenheter högre än rikssnittet. Vi har alltså en svagt nedåtgående trend. Eftersom de nationella proven ej genomfördes 2020 och 2021 finns ingen statistik att tillgå för de åren.

”Efter två års pandemi med hög frånvaro bland eleverna läsåret 21/22 ser man att resultaten på de nationella proven är något sämre jämfört med tidigare år. Under läsåret har det även varit hög frånvaro bland pedagogerna. Man har slagit ihop klasser och alla har täckt upp för alla. När man ser till resultaten för årets Nationella Prov har det gått bättre i svenska jämfört med matematik. Resultatet av nationellt prov var inte oväntat eller överraskande. Resultatet visar att andelen som uppnått kravnivån är störst i delprovet för mönster och matematiska likheter och lägst i delprovet för skriftliga räknemetoder samt förståelse för räknesätt. Delprov F, skriftliga räknemetoder är något som även stack ut för hela riket enligt Skolverkets resultatöversikt.²¹”

Det som bland annat lyfts av rektorerna som framgångsrikt i matematikundervisningen för lågstadielever är följande; Regelbundna och återkommande repetitioner, vilket krävs för att befästa kunskaper, användande av matematiska begrepp och att de muntligt och skriftligt kan visa hur de tänker vid rutinuppgifter och problemlösning. Differensen mellan elever inom elevgrupperna ökar, vissa elever lyckas väl medan andra, ofta kopplade till barn i behov av stöd och olika diagnoser, lyckas sämre. Rektorerna upplever att eleverna har andra svårigheter än rent inlärningsmässiga, bland annat psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar och en problematisk livssituation som kan vara bidragande faktorer till att de ej når målen.

Provet i svenska och svenska som andraspråk består av åtta delprov som prövar förmågorna att tala/samtala, läsa och skriva. Samma förmåga kan prövas på olika sätt i flera delprov för att säkerställa att eleven får flera tillfällen att visa sin förmåga.

Av de elever som deltagit i de olika delproven för svenska varierar andelen som uppnått kravnivån mellan 91,1 och 98,4 % beroende på delprov. Vårterminen 2019 då proven senast genomfördes var motsvarande andelar 90,3 respektive 99 %. De delprov där högst andel elever har uppnått kravnivån är delproven som prövar muntlig förmåga. Minst andel elever har uppnått kravnivån i delprovet för stavning och interpunktion. För detta delprov har alltså resultaten gått ned mer än i riket, men viktigt att notera är att vi fortfarande ligger strax över snittet. Skillnaderna mellan kommunens skolor var dock stor och varierade från 74,2 till 100 %.²² Ett annat delprov där förändringen var stor var Läsa: berättande text.

²¹ Citat av en av kommunens rektorer

²² [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 3 \(skolverket.se\)](#)

Andelen som nådde kravnivån i delprovet var 93,2 % 2022 medan den var 97,8 % 2019. Samma trend är dock tydlig också i resultatet för hela riket. ^{23, 24, 25, 26}

På grund av pandemin genomfördes ej heller samrättningen av skriftliga nationella prov i Svenska för åk 3. Samrättningen är en god jämförelse mellan elevers måluppfyllelse, skolor mellan och en viktig kompetensutveckling för lärarna ur ett likvärdighetsperspektiv både avseende bedömning och undervisningens kvalitet. Det värderas högt av pedagogerna och är något som grundskolan skulle vilja genomföra om det går, men det kan vara svårt utifrån att det ej finns vikarier att tillgå.

Frånvaro är ett fokusområde för hela grundskolan och en handlingsplan för att främja närvaro är utarbetad och implementerad i verksamheten. Genom att närvaro är ett fokusområde så läggs mer medvetet, systematiskt arbete ner kring att få syn på problematisk frånvaro i ett tidigt skede samt hitta faktorer som främjar närvaro.

Även vårdnadshavare har fått ta del av handlingsplanen och hur vi tillsammans skola-hem kan främja närvaro och därmed få högre måluppfyllelse. En utmaning/fokusområde kan vara att göra våra lärmiljöer (fysisk, social, undervisning) än mer tillgänglig för eleverna. Några skolor i kommunen har projektarbete genom SPSM kring detta område.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 3, grundskola

Utveckla elevhälsoarbetet och främjande och förebyggande insatser för att öka skolnärvaro; Skolgemensamma frånvarorutiner, värdegrundsarbetet och att lyfta vikten av bildning.

Vi har tagit tag i frånvaron snabbare på våra enheter. Genom att närvaro är ett fokusområde så läggs mer medvetet, systematiskt arbete ner kring att få syn på problematisk frånvaro i ett tidigt skede samt hitta faktorer som främjar närvaro. Även vårdnadshavare har fått ta del av handlingsplanen och hur vi tillsammans skola-hem kan främja närvaro och därmed få högre måluppfyllelse.

Nya styrdokument - värdegrundsarbetet i de inledande delarna av läroplanen samt de nya kursplanernas fokus på fakta och förståelse för de yngsta eleverna.

Implementering av nya styrdokument är genomförd i våra enheter under hela 2022.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 3

- Mer tid med våra elevhälsoteam för att kunna arbeta främjande och förebyggande.
- Fortsätta arbetet med att främja närvaro tidigt genom arbetet med våra nya rutiner.

²³ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 3 \(skolverket.se\)](#) 21/22

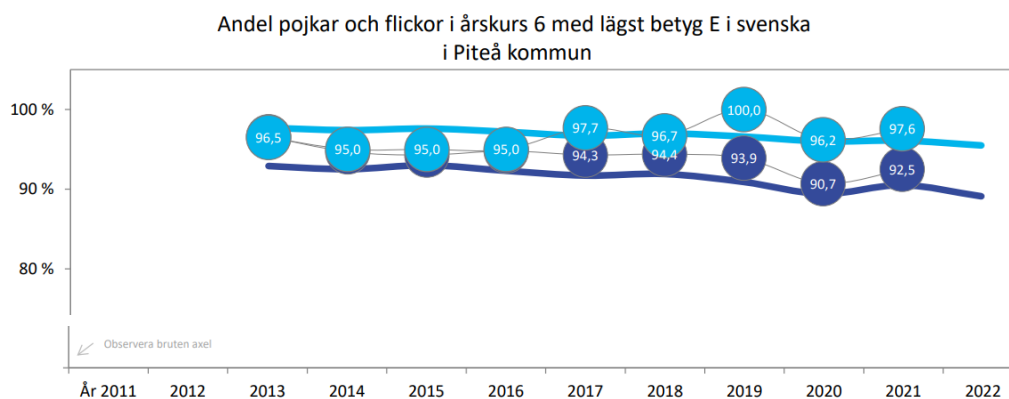
²⁴ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 3 \(skolverket.se\)](#) 18/19

²⁵ [17021783.xls \(live.com\)](#) 18/19

²⁶ [17021411.xls \(live.com\)](#) 21/22

Betygsresultat i svenska och matematik, åk 6

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar.²⁷

Under åren 2013–2022 har andelen flickor i årskurs 6 med lägst betyg E i svenska varit högre än pojkars sett till riket som helhet. Resultaten har försämrats något för flickor och pojkar 2022. Nationellt presterar pojkar sämre än 2021 med 1,7 % och flickorna sämre med 0,9 %.²⁸ Andelen elever i årskurs 6 med lägst betyg E i svenska har i riket som helhet legat omkring 95 %. Nivåskillnaden mellan kommunerna är förhållandevis stor, och har ökat senaste året.

I Piteå är elever med lägst betyget E i svenska likvärdigt med förra årets resultat och det gäller både för flickor (97,6 %) och pojkar (92,5 %). Det försämrade resultat som kunde konstateras för pojkarna 2021 och den nedåtgående trenden har inte fortsatt men grundskolan behöver fortsättningsvis följa utvecklingen. Vad beror variationen mellan de olika åldersgrupperna på och om den nedåtgående trenden fortsätter vad är orsakerna till det?

”Vi följer och analyserar pojkars resultat löpande. Görs under konferenstid och pedagogiska eftermiddagar, samt elevfria dagar i slutet och starten av terminen. Lärarna analyserar pojkars resultat terminsvis. Rektor sammanställer analyserna i det lokala systematiska kvalitetsarbetet. Analyserna visar ofta att pojkar behöver utökad delaktighet, strukturer i skrivandet, stöd och inspiration, studiero i klassrummet. Lärarnas individuella kunskaper och intresse för pojkars läsutveckling varierar. På en enhet används ”läsdusch” i intensivperioder, vilket riktas till både pojkar och flickor.”²⁹

Resultatet mellan de olika skolorna visar följande: Sex av tio mellanstadieskolor visar 100% godkända betyg i åk 6 för alla tre kärnämnen (Ma, Sv, Eng) VT 2022.

²⁷ Öppna jämförelser – Grundskola 2022, Piteå kommun, SKR och Statisticon, bild 16 (Kolada N15488)

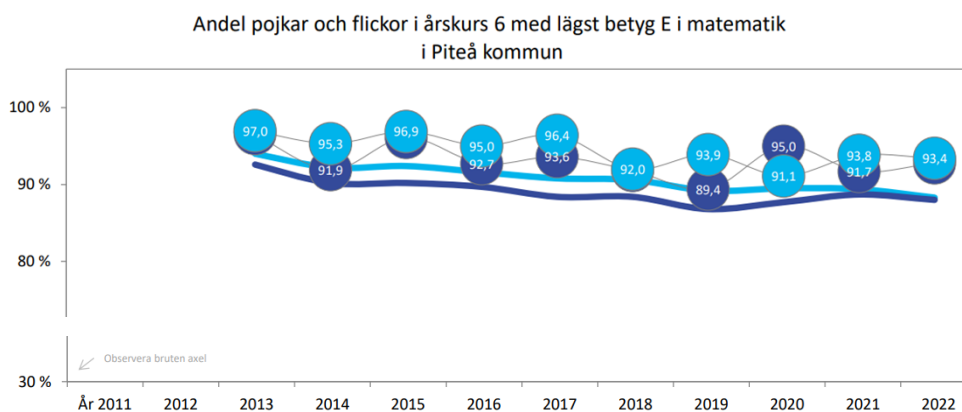
²⁸ Kolada - hämtad 2023-01-14 (N15546)

²⁹ Citat av en av kommunens rektorer

”På sikt är målet att även det samlade meritvärdet ska öka i och med lärarnas ökade samsyn gällande bedömning. Generellt ser vi något lägre skillnad än tidigare gällande pojkars och flickors resultat, vilket är positivt. Jag befarar att det är mer tillfälligt än en följd av utvecklingsarbetet. Dock har tidigare års skillnader mer medvetandegjorts och lärarna har haft med sig den fråga i sina gemensamma betygsanalyser. Det faktum att vi inte vet varför flickorna presterat så mycket högre under många år gör frågan svåranalyserad. Undervisning och stöd ges och organiseras på samma som tidigare till samtliga elever.³⁰”

”Vi har sett en god läsutveckling hos eleverna med dyslexi. Prioriterat arbete i läsgrupper, samt extra resurs i gruppen för elever med dyslexi och svenska 2. Jobbat extra mycket med läsförståelse, ordförståelse och läsflyt.³¹”

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar.³²

Nationellt kan man se att under åren 2013–2020 har andelen flickor i årskurs 6 med lägst betyg E i matematik varit högre än pojkars. Från 2020 kan noteras att skillnaden mellan pojkar och flickor har minskat, för att år 2022 ligga på i princip samma nivå. Andelen med lägst betyget E har minskat nationellt till 87,3 Piteå ligger 5,8 procentenheter högre än rikssnittet och 6,2 procentenheter högre än länssnittet. Piteås betygsresultat för 2022 har förbättrats medan det försämrades både nationellt och i länet³³

I Piteå har andelen elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik förbättrats till 93,1 % 2022 i förhållande till 2021, då resultatet var 92,6 %. Den genomsnittliga betygspoängen i matematik för pojkarna försämrades till 2021 och ligger kvar på samma nivå som 2022. Genomsnittspoängen i matematik för pojkarna i åk 6 var 12,5.³⁴

³⁰ Citat av en av kommunens rektorer

³¹ Ibid.

³² Öppna jämförelser – Grundskola 2022, Piteå kommun, SKR och Statisticon, bild 14 (Kolada N15485)

³³ Kolada – hämtad 2023-01-31 (N15485)

³⁴ Skolverket- siris

Bedömningen är att individualiserat arbetssätt ger goda resultat. Likaså framhåller rektorerna de undervisningstillfällen där man haft två pedagoger på lektionerna som gett möjlighet till att dela in eleverna i grupper och arbeta extra med specifika elever.

”Organisering av lokala särskilda undervisningsgrupper, eller mindre lärstudios bör ha bidragit till det genomsnittliga meritvärdet. Rektorerna ser ett mycket stort behov av att kunna organisera alternativa undervisningsgrupper för elever som inte klarar av klassrumsmiljön. För att lärmiljön ska kunna vara tillgänglig för alla elever behöver alternativa grupper skapas för de elever som behöver mest stöd. Dock är det mycket krävande pga lokalbrist, personal, schema, tillhörighet osv. De flesta skolor har någon form av mindre eller särskild undervisningsgrupp lokalt nu, vilket är en ökning.³⁵”

Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 6

Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har 96 % deltagit i alla delprov. Motsvarande bland elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk är 81 %.

Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har 97,7 % av flickorna och 92,4 % av pojkarna uppnått kraven på provet och fått som lägst E i provbetyg. Snittet för riket är 93,8. För eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk är motsvarande andel 70,6%. Snittet i riket är 70,8.^{36,37}

I Piteå kommun återfinns de högsta genomsnittliga provbetygspoängen 14,7 hos flickor i delprovet tala. Pojkarnas snittpoäng är där 12,6. Sammantaget är dock detta under snittet i riket. De lägsta genomsnittliga provbetygspoängen 9,4 återfinns hos pojkar i delprovet skriva. Flickornas genomsnittliga provbetygspoäng för samma prov är 13,9³⁸. Piteå ligger över rikssnittet i alla delprov utom tala.

Nationella prov i matematik, årskurs 6

De matematiska förmågorna prövas i fem delprov och därmed ges inga delprovsbetyg i ämnet. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Av eleverna i årskurs 6 har närmare 96 % deltagit i alla delprov. Omkring 94,1 % av flickorna och 92,6 % av pojkarna har uppnått kraven för provet i matematik och fått som lägst E i provbetyg. Det är över snittet i riket³⁹. På majoriteten av Piteås skolor når i det närmaste 100 % minst E i provbetyg. Lägst andel återfinns på Solanderskolan där 84,8 % har klarat kravnivån för E eller högre.

³⁵ Citat av några av kommunens rektorer

³⁶ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 6 \(skolverket.se\)](https://www.skolverket.se/Grundskola-9/2018/12/18/Grundskolan-Resultat-pa-amnesprov-arskurs-6)

³⁷ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 3 \(skolverket.se\)](https://www.skolverket.se/Grundskola-9/2018/12/18/Grundskola-resultat-per-delprov-pa-amnesprov-arskurs-3)

³⁸ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 6 \(skolverket.se\)](https://www.skolverket.se/Grundskola-9/2018/12/18/Grundskolan-Resultat-pa-amnesprov-arskurs-6)

³⁹ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 6 \(skolverket.se\)](https://www.skolverket.se/Grundskola-9/2018/12/18/Grundskola-resultat-per-delprov-pa-amnesprov-arskurs-6)

Provresultaten skiljer sig inte så mycket mellan flickor och pojkar. Flickor har i något högre grad uppnått godkända provbetyg (A–E) än pojkar. I riket är fallet det omvända enligt Skolverkets PM.⁴⁰

Nationella prov i engelska årskurs 6

I årskurs 6 består det nationella provet i engelska av tre delprov: muntlig förmåga, receptiv förmåga (att läsa och lyssna) och skriftlig förmåga. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda.

Av eleverna i årskurs 6 har cirka 97 % deltagit i alla delprov i engelska. Omkring 95,7 % av eleverna som deltagit har uppnått kraven för provet i engelska och fått som lägst E i provbetyg. Det är högre än snittet i riket. Störst andel elever, 95,2 %, har uppnått A–E i delprov B, som prövar läsa och lyssna.^{41,42} Tittar man på genomsnittlig provbetygspoäng ligger Piteå kommun över riket förutom i delprovet tala.⁴³

Det är inte några större skillnader mellan flickors och pojkars resultat i de olika delproven i engelska förutom i delprov C som prövar Skriva. Där har flickorna i högre grad uppnått godkända provresultat (A–E). Hos pojkarna i delprov skriva återfinns också den lägsta genomsnittliga provbetygspoängen 9,4. Flickornas genomsnittliga provbetygspoäng för samma prov är 13,9.⁴⁴

Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 6

De nationella proven i årskurs 6 är tänkta att vara ett stöd för läraren så att hon eller han kan ge sina elever rättvisa bedömningar och i vissa årskurser betyg. Att läraren ska använda provresultatet som stöd för betygssättningen betyder inte att de nationella proven är helt avgörande för en elevs betyg. Läraren ska utnyttja all information hon eller han har om en elevs kunskaper. På alla skolor och i alla ämnen finns elever som får lägre betyg än provresultatet, men också de som får högre betyg än provresultatet.⁴⁵

⁴⁰ [Resultat på de nationella proven i årskurs 3, 6 och 9 - läsåret 2021/22 \(skolverket.se\)](#) s 25

⁴¹ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 6 \(skolverket.se\) Piteå](#)

⁴² [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 6 \(skolverket.se\) Riket](#)

⁴³ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 6 \(skolverket.se\)](#)

⁴⁴ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 6 \(skolverket.se\)](#)

⁴⁵ [Nationella prov – obligatoriska prov i skolan - Skolverket](#)

Grundskolan - Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg årskurs 6 engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk

Läsåret 2021/22

Visar uppgifter för: [Piteå \(geografiskt område\), samtliga huvudmän](#)

Fördelat efter: Huvudman

Rapporten visar statistik om det finns minst 15 elever i årskurs 6 med både terminsbetyg och provbetyg i ämnena engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk. Om data saknas visas en prick () istället för utfall.

ANALYSSTÖD EXCEL

	Engelska				Matematik				Svenska				Svenska som andraspråk			
	Antal elever med provbetyg och terminsbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre terminsbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg och terminsbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre terminsbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg och terminsbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre terminsbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg och terminsbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre terminsbetyg jämfört med provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
Riket, Samtliga	112 552	17,6	76,1	6,3	112 883	3,5	74,2	22,3	96 247	7,8	70,6	21,7	14 226	9,5	71,0	19,5
Riket, Kommunal	92 764	17,2	76,7	6,1	93 004	3,4	74,4	22,2	78 914	7,5	71,1	21,4	12 403	9,1	72,4	18,5
Riket, Enskild	19 708	19,4	73,7	6,9	19 796	3,9	73,6	22,5	17 255	9,1	68,1	22,8	1 819	12,3	61,1	26,6
Riket, Skolverket	80	5,0	91,3	3,8	83	4,8	74,7	20,5	78	2,6	76,9	20,5
Norbottens län, Samtliga	2 398	17,4	76,2	6,4	2 341	3,3	69,8	26,9	2 250	6,0	72,4	21,6	109	7,3	67,0	25,7
Norbottens län, Kommunal	2 162	16,7	76,9	6,4	2 095	3,6	69,5	27,0	2 011	5,8	72,1	22,1	102	6,9	67,6	25,5
Norbottens län, Enskild	236	24,2	69,5	6,4	246	1,2	72,8	26,0	239	8,4	74,9	16,7
Piteå, Samtliga	428	25,7	69,6	4,7	421	3,8	72,0	24,2	408	8,8	77,5	13,7	15	.	53,3	46,7
Piteå, Kommunal	414	24,2	71,0	4,8	406	3,9	72,4	23,6	394	9,1	76,9	14,0	15	.	53,3	46,7
Piteå, Enskild	15	.	60,0	40,0
Bergsviksskolan	34	47,1	52,9	.	33	.	87,9	12,1	30	20,0	73,3	6,7
Daibäckens Friskola	15	.	60,0	40,0
Norrbynskolan	38	5,3	89,5	5,3	33	.	69,7	30,3	37	.	78,4	21,6
Norrmalmskolan	81	39,5	55,6	4,9	82	1,2	86,6	12,2	75	2,7	70,7	26,7
Pitholmskolan 4-6	81	7,4	88,9	3,7	77	13,0	53,2	33,8	78	10,3	87,2	2,6
Porsnässkolan	40	57,5	40,0	2,5	40	5,0	90,0	5,0	40	20,0	80,0
Rosviks skola	27	.	85,2	14,8	27	3,7	51,9	44,4	27	11,1	63,0	25,9
Sjulnässkolan	52	19,2	76,9	3,8	51	2,0	84,3	13,7	52	7,7	78,8	13,5
Solanderskolan	44	18,2	72,7	9,1	46	2,2	63,0	34,8	37	10,8	70,3	18,9

I årskurs 6 hittar vi för Piteås del de största avvikelserna mellan provbetyg och ämnesbetyg i ämnet engelska. Den skolan som har största avvikelsen är Porsnässkolan där 57,5 % får ett lägre betyg än provbetyget. Även Bergsviksskolan och Norrmalmsskolan utmärker sig med 47,1 respektive 39,5 % av eleverna som får ett lägre betyg. Dessa skolor har tillsammans med Solanderskolan kommunens lägsta betygssnitt i engelska årskurs 6.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 6, grundskola

Skolgemensamma rutiner vid frånvaro samt tydliggörande av närvaroteamets respektive skolans uppdrag i frånvaroärenden.

Utveckling sedan förra året genom den kommungemensamma handlingsplanen som tagits fram. Framtagandet har även inneburit större kunskaper, medvetenhet och ökad förankring gällande lokala rutiner. Alla skolor har informerat om den gemensamma frånvaroplanen på föräldramöten. Det råder ett fortsatt stort fokus på att följa frånvaro och främja närvaro.

Följa upp undervisningen för nyanlända, i vilken omfattning använder man sig av möjligheten till prioriterad timplan.

När eleverna är utslussade till ordinarie skola läser de oftast enligt ordinarie timplan. Under tiden i språklussen läser eleverna oftare enligt prioriterad timplan.

Följa pojkars resultat och framför allt öka intresset för svenska (läsning).

Grundskolan har sett stora skillnader mellan pojkars och flickors meritvärden under ett par år. Analyser, kollegialt lärande, tid till samplanering och gemensambedömning har genomförts. Senaste meritvärden visar en betydligt mindre skillnad mellan flickors och

pojkers resultat vilket skulle kunna vara en följd av det lokala utvecklingsarbetet, men det behöver följas.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 6

- En hel del arbete återstår när det gäller att förankra den skolgemensamma handlingsplanen, och organisera lokalt så att den genomförs likvärdigt på samtliga skolor.
- Ett utvecklingsområde är att jobba med uthållighet och tillgänglig lärmiljö för att stärka/fånga pojkarnas uthållighet.

Nationella prov årskurs 9

De nationella proven består av två till fem delprov. Eleverna får ett provbetyg i respektive ämne och i svenska/svenska som andraspråk och i engelska även delprovsbetyg. Delprovsbetygen får eleverna utifrån de förmågor som respektive delprov prövar. I matematik, naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena prövas de olika förmågorna i flera delprov och därmed får eleverna inga delprovsbetyg, utan enbart provbetyg. För att få ett provbetyg i de olika ämnena måste eleven ha deltagit i alla delprov i ämnet.

Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk årskurs 9

Det nationella provet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 9 består av tre delprov som prövar muntlig förmåga, läsförmåga och skriftlig förmåga. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har 93,9 % deltagit i alla delprov. Motsvarande andel bland eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk är 70 %. Bland eleverna som följer kursplanen i svenska har närmare 96 % uppnått kraven på provet och fått som lägst E i provbetyg. För eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk redovisas inte statistik eftersom eleverna är för få (ca 15 stycken)

Av eleverna som följer kursplanen i svenska har störst andel uppnått A–E i delprov A som prövar den muntliga förmågan. Minst andel som uppnått A-E finns i delprov B som prövar elevernas läsförmåga. Där har endast 82,1 % av eleverna uppnått kravnivån. Piteå följer med de låga resultaten i läsförmåga samma trend som riket, men skillnaden mellan skolorna är stor. På Pitholmsskolan har högst andel elever (91,1 %) uppnått E i delprovet som mäter läsförmåga. Lägst andel som uppnått E i delprovet har Porsnässkolan (76,4 %).⁴⁶

⁴⁶ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 9 \(skolverket.se\)](https://skolverket.se/Grundskola-resultat-per-delprov-pa-amnesprov-arskurs-9)

Flickor har i högre grad än pojkar uppnått godkända delprovsbetyg (A–E) i de olika delproven. Störst skillnad mellan flickors och pojkars resultat är det i delprov B som prövar elevernas läsförmåga. Minst är skillnaden i delprovet som prövar den muntliga förmågan.⁴⁷

Nationella prov i matematik, årskurs 9

I årskurs 9 består det nationella provet i matematik av fyra delprov som tillsammans prövar de förmågor som anges i kursplanen. De matematiska förmågorna prövas i samtliga delprov och därmed ges inga delprovsbetyg i ämnet. För att eleven ska få ett provbetyg krävs att alla fyra delprov är genomförda. Omkring 88 % av eleverna har deltagit i alla delprov i matematik. Av de elever som deltagit har omkring 87,2 % av eleverna uppnått kraven för provet i matematik och som lägst fått E i provbetyg. Skillnaden mellan skolor är stor. På Pitholmsskolan och Sjulnässkolan uppnår alla elever minst E. På Porsnässkolan uppnår 75,9 % minst E och på Solanderskolan är motsvarande siffra 77 %. Det är samma mönster som 2019.⁴⁸

Nationella prov i engelska årskurs 9

Det nationella provet i engelska i årskurs 9 består av tre delprov som prövar muntlig förmåga, receptiv förmåga (att läsa och lyssna) och skriftlig förmåga. För att eleven ska få ett provbetyg behöver alla delprov vara genomförda. Av eleverna i årskurs 9 har 93,3 % deltagit i alla delprov i engelska. Närmare 98 % av eleverna i årskurs 9 har uppnått kraven för provet i engelska och fått som lägst E i provbetyg.⁴⁹ Motsvarande andel för våren 2019 var 97,5 %⁵⁰. Störst andel som uppnått kraven är det i delprovet som prövar elevernas muntliga förmåga, delprov A. Minst andel som uppnått kraven är det i delprov B, som prövar receptiv förmåga.

Det är inte några större skillnader mellan flickors och pojkars resultat i de olika delproven i engelska.

Relationen mellan nationella prov och terminsbetyg åk 9

De nationella proven i årskurs 9 är tänkta att vara ett stöd för läraren så att hon eller han kan ge sina elever rättvisa bedömningar och i vissa årskurser betyg. Att läraren ska använda provresultatet som stöd för betygssättningen betyder inte att de nationella proven är helt avgörande för en elevs betyg. Läraren ska utnyttja all information hon eller han har om en elevs kunskaper. Provresultatet är en viktig del av den informationen men är inte det enda läraren ska titta på när betyg ska sättas. På alla skolor och i alla ämnen finns elever som får lägre betyg än provresultatet, men också de som får högre betyg än provresultatet.⁵¹

⁴⁷ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 9 \(skolverket.se\)](#)

⁴⁸ [Grundskola - resultat per delprov på ämnesprov - årskurs 9 \(skolverket.se\)](#)

⁴⁹ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 9 \(skolverket.se\)](#)

⁵⁰ [Grundskolan - Resultat på ämnesprov årskurs 9 \(skolverket.se\)](#)

⁵¹ [Nationella prov – obligatoriska prov i skolan - Skolverket](#)

Grundskolan - Relationen mellan nationella prov och slutbetyg årskurs 9 Svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska

Lasåret 2021/22

Visar statistik för: [Piteå \(geografiskt område\)](#)

Fördelat efter: kön

Vald typ av huvudman: **Samtliga**

Rapporten visar statistik om det finns minst 15 elever i årskurs 9 med både slutbetyg och provbetyg i ämnena svenska, matematik eller engelska. Om data saknas visas en prick (.) istället för utfall.

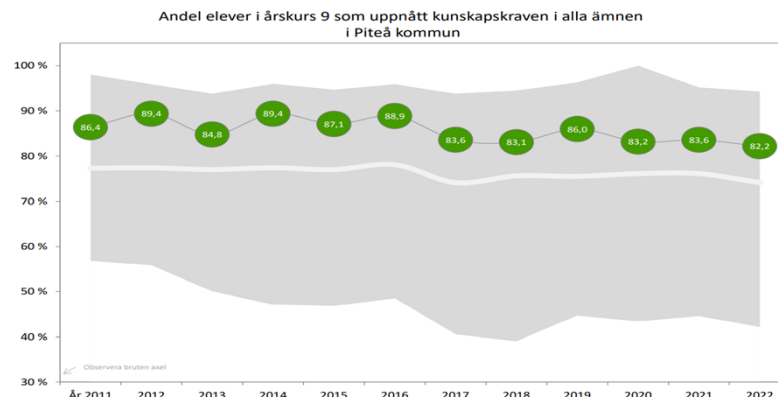
[ANALYSSTÖD](#) [EXCEL](#)

	Svenska			Matematik			Engelska			Svenska som andraspråk		
	Antal elever med provbetyg jämfört med slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg jämfört med slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget			Antal elever med provbetyg jämfört med slutbetyg	Andel (%) elever med lägre, lika eller högre slutbetyg jämfört med provbetyget		
		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre		Lägre	Lika	Högre
Riket, Samtliga	91 411	6,2	58,4	35,4	103 711	1,2	64,3	34,5	104 303	14,6	75,1	10,3
Riket, Flickor	44 802	5,0	55,1	39,9	49 964	0,9	61,1	38,0	50 451	11,7	76,1	12,2
Riket, Pojkar	46 609	7,3	61,6	31,1	53 747	1,4	67,3	31,2	53 852	17,4	74,1	8,6
Norrbottnens län, Samtliga	2 263	5,9	60,3	33,8	2 323	1,0	58,4	40,6	2 398	16,6	75,3	8,1
Norrbottnens län, Flickor	1 084	5,0	55,0	40,0	1 111	1,0	55,4	43,6	1 139	11,5	78,1	10,4
Norrbottnens län, Pojkar	1 179	6,7	65,1	28,2	1 212	1,0	61,1	38,0	1 259	21,2	72,8	6,0
Piteå, Samtliga	429	3,7	71,1	25,2	427	1,2	65,8	33,0	444	17,3	78,6	4,1
Piteå, Flickor	206	1,9	66,0	32,0	206	0,5	61,2	38,3	218	11,9	83,9	4,1
Piteå, Pojkar	223	5,4	75,8	18,8	221	1,8	70,1	28,1	226	22,6	73,5	4,0
Christinaskolan, Samtliga	105	2,9	74,3	22,9	105	1,9	72,4	25,7	105	11,4	86,7	1,9
Christinaskolan, Flickor	64	1,6	76,6	21,9	62	1,6	71,0	27,4	64	10,9	87,5	1,6
Christinaskolan, Pojkar	41	4,9	70,7	24,4	43	2,3	74,4	23,3	41	12,2	85,4	2,4
Hortlax skola, Samtliga	92	4,3	65,2	30,4	82	1,2	51,2	47,6	97	21,6	77,3	1,0
Hortlax skola, Flickor	40	5,0	57,5	37,5	37	-	29,7	70,3	45	15,6	82,2	2,2
Hortlax skola, Pojkar	52	3,6	71,2	25,0	45	2,2	69,9	28,9	52	26,9	73,1	-
Pitholmsskolan 7-9, Samtliga	70	4,3	64,3	31,4	70	-	67,1	32,9	75	14,7	80,0	5,3
Pitholmsskolan 7-9, Flickor	29	3,4	79,3	17,2	30	-	76,7	23,3	32	18,8	75,0	6,3
Pitholmsskolan 7-9, Pojkar	41	4,9	67,8	33,3	40	-	95,0	5,0	43	11,6	83,7	4,7
Porsnässkolan, Samtliga	52	1,9	63,5	34,6	54	1,9	44,4	53,7	50	16,0	72,0	12,0
Porsnässkolan, Flickor	23	-	65,2	34,8	24	-	58,3	41,7	23	8,7	82,6	8,7
Porsnässkolan, Pojkar	29	3,4	62,1	34,5	30	3,3	33,3	63,3	27	22,2	63,0	14,8
Sjulinässkolan, Samtliga	53	1,9	66,0	32,1	55	1,8	60,0	38,2	55	20,0	76,4	3,6
Sjulinässkolan, Flickor	25	-	48,0	52,0	27	-	63,0	37,0	27	3,7	88,9	7,4
Sjulinässkolan, Pojkar	28	3,6	82,1	14,3	28	3,6	57,1	39,3	28	35,7	64,3	-
Solanderskolan, Samtliga	57	7,0	70,2	22,8	61	-	73,8	26,2	62	22,6	72,6	4,8
Solanderskolan, Flickor	25	-	56,0	44,0	26	-	65,4	34,6	27	11,1	85,2	3,7
Solanderskolan, Pojkar	32	12,5	81,3	6,3	35	-	80,0	20,0	35	31,4	62,9	5,7

I årskurs 9 hittar vi för Piteås del de största avvikelserna mellan provbetyg och ämnesbetyg i matematik och engelska. I matematik är trenden för riket att en eventuell avvikelse blir uppåt, mot ett högre betyg. 34 % av rikets betyg hamnar högre än provresultatet.

Den skolan som har största avvikelsen i matematik i Piteå är Porsnässkolan där 57,5 % får ett högre betyg än provbetyget. Skolan har trots detta ett av de lägre betygssnitten. Solanderskolan ger ingen elev ett lägre betyg än provresultatet men har trots detta det lägsta betygssnittet. I engelska ger Hortlax och Solanderskolan i högre grad än andra ett lägre betyg än provbetyget. 21,6 respektive 22,6 % av eleverna har där lägre betyg än provbetyget. Dessa skolor är också de två skolor som har lägst betygssnitt. Sjulinässkolan ger också 20 % av eleverna ett lägre betyg men har ändå det näst högsta betygssnittet i kommunen. Detta utan att utmärka sig genom att också ge högre betyg.

Kunskapskrav, åk 9

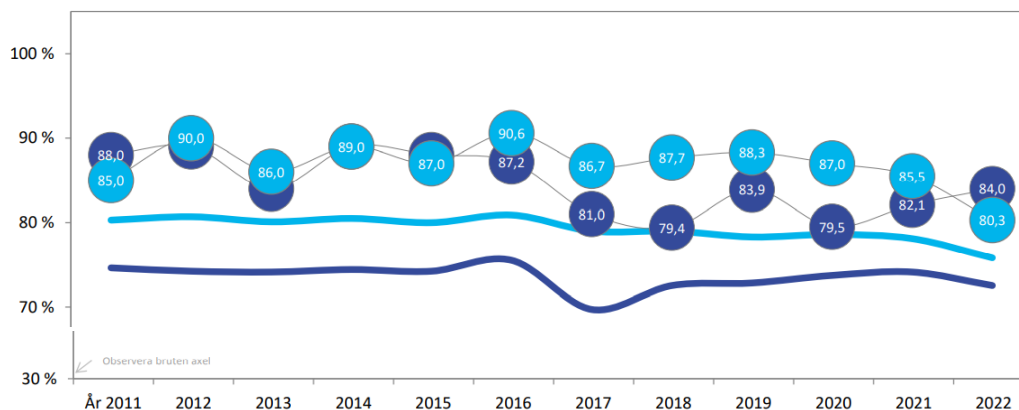

Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har, i riket som helhet, varit förhållandevis oförändrad under perioden 2011–2015. År 2022 uppgick andelen med uppnådda kunskapskrav i riket som helhet till 74 %, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Det finns också skillnader mellan kommunerna, vilket illustreras av den grå ytan i diagrammet ovan.⁵² Andelen elever i Piteå som uppnått kunskapskraven i alla ämnen uppgår till 82,2 % (2021 83,6 %), vilket kan jämföras med länsnittet som ligger på 76,0 % och rikssnittet på 71,9 %. Piteås resultat är en försämring jmf med fjolåret med 1,4 procentenheter. Resultatet placerar oss bland de främsta kommunerna i riket men innebär likafullt att vårt nyckeltal med målvärde på 100 % inte uppnås. Inom dessa data rymmer vi elever med anpassad studiegång, de som inte läser ett modernt språk samt de som inte når målen för E.

”Över tid har mycket energi och ett tydligt fokus varit att få alla elever till betyget E på vår skola. Ett av de tidigare fokusområdena på skolan var därför att ”stimulera de högpresterande eleverna” men utan att överge de elever som behöver mycket stöd i att nå ett godkänt betyg. Min och lärarnas känsla är att vi nu har svårare att få resurserna att räcka till och att vi har fler elever i behov av stöd och stimulans. Därför är vi nu tillbaka till vårt huvudfokus- att få eleverna godkända i alla ämnen.”⁵³

I Piteå har skillnaderna mellan flickor och pojkars resultat varierat mellan åren. Flickornas resultat har tidigare legat på en relativt jämn och hög nivå de senaste åren med en tydlig nedgång 2022, däremot har pojkarna förbättrat sitt resultat de senaste två åren, se nästa sida

Andel pojkar och flickor i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i Piteå kommun

Ljusblå rund punkt motsvarar resultatet för flickor i kommunala skolor i Piteå, Ljusblå linje är resultatet för flickor i riket. Den mörkblå färgen står för motsvarande mått gällande pojkar

I 2019 års kvalitetsrapport uppmärksammades det av en rektor som trodde att den positiva utvecklingen för pojkarnas resultat hörde samman med satsningen på digitalisering och utökade digitala verktyg genom 1:1-datorer i högstadierna. Kan förbättrade resultat bero på det, eller är resultatet inom den ”normala” variabeln.

⁵² Kolada (N15419)

⁵³ Citat från en av kommunens rektorer

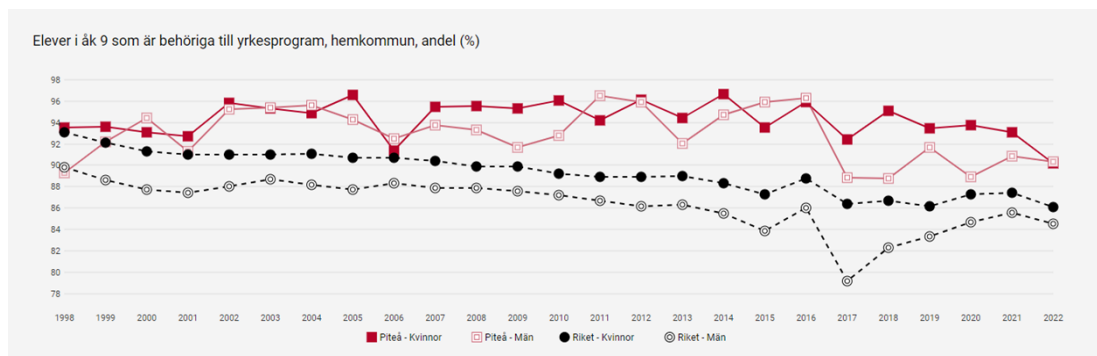

”Arbetet med elever som inte tar sig till skolan har ökat och ökar, i denna elevgrupp finner vi idag fler elever med NPF-diagnoser och då kanske främst en ökning inom autismspektrumdiagnosen AST. De allra flesta eleverna som har en problematisk frånvaro har också en eller flera NPF diagnoser. Det påverkar skolsituationen med studieplaner och anpassade studiegångar som direkt påverkar meritvärden och andel elever som når målen i alla ämnen. Det råder precis som en skribent skrivit tidigare stora skillnader inom en enhet vad gäller betyg och bedömning. På vår enhet har vi 19,75 år som medelvärde i erfarenhet inom yrket. Det kan råda skillnader mot mindre erfarna lärare i betyg och bedömning. Därmed ej sagt åt vilket håll det skiljer sig eller vad som är rätt, frågan är komplex och behöver arbetas med. Internt på vår enhet har vi tidigare år arbetat med kollegiala och återkommande lärprocesser inom bedömning för lärande samt betygssättning och bedömning. Detta för att närma oss en gemensam bild av området.⁵⁴”

För det kollegiala lärandet och för att öka likvärdigheten i bedömning och betygssättning kommer hög- och mellanstadieskolorna att återinföra ämneskonferenser under 2023. Grundskolan genomför en utbildning under 2022 och 2023 för alla pedagoger inom ramen för Likvärdigs skola i syfte att öka förståelsen för, och ge personalen större förutsättningar att möta elever med neuropsykiatrisk problematik (NPF-diagnoser).

Gymnasiebehörighet, åk 9

Skolverkets preliminära betygsstatistik för riket och våren 2022 visar att andelen elever som är behöriga att söka till gymnasieskolans yrkesprogram har minskat något men fortfarande ligger på en nivå motsvarande läget före pandemin. På riksnivå är totalt 85,0 % av eleverna behöriga; varav 85,8 % av flickorna och 84,2 % av pojkarna.

Andelen elever i Piteå som är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet har minskat till 90,3%, vilket innebär att Piteå nu ligger på en 41:a plats, jämfört med fjolårets 17:e, bland landets 290 hemkommuner. Andelen behöriga till gymnasiet var 92,0 % läsåret innan, vilket innebär en minskning med 1,7 procentenheter. Minskningen är generell och i nivå med riket som helhet.⁵⁵ Könsuppdelat är 90,2 % av flickorna och 90,3 % av pojkarna i Piteå behöriga. Flickorna minskar med 3,3 procentenheter från ifjol, medan pojkarna efter att ha ökat under fjolåret, nu minskar med 0,6 procentenheter. Piteå har fortsatt högre behörighet

⁵⁴ Citat från an av kommunens rektorer

⁵⁵ Kolanda: N15428

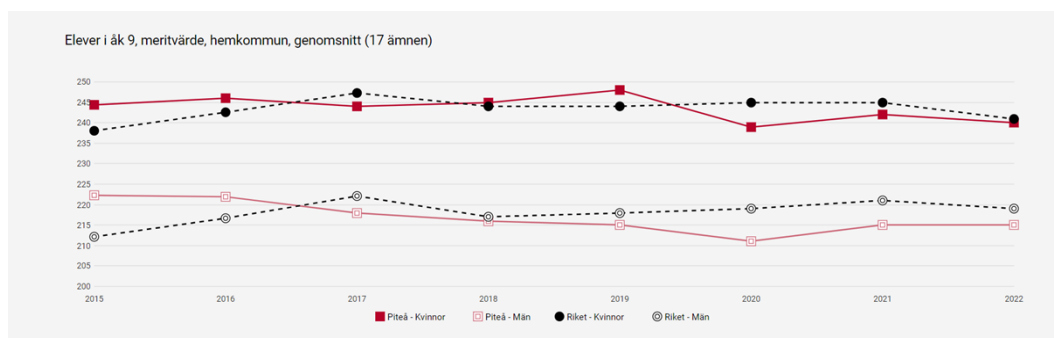

till gymnasiet än riket men avståndet minskar fortsatt över tid och är nu nere i 7,6 %. Trenden är dock i avtagande för såväl Piteå, riket som alla kommuner. I den lokala uppföljningen av betygsresultatet 2022 lyfter 3/6 rektorer oro över flickors mående, frånvaro och psykiska ohälsa.

"Pandemin upplever jag inte ha lett till ett kunskapsstapp hos oss, vi klarade situationen relativt bra om än det varit tufft. Om den psykiska ohälsan ökat eller om den enbart kommit i ljuset av den rådande situationen är svårt att säga, men klart är i alla fall att flickor i större utsträckning mår sämre än pojkar och kanske även sämre än tidigare. Individer med ångest, depression eller prestationsångest gör att skolans uppdrag breddats.⁵⁶"

"Då jag tittar på vilka elever som mår dåligt på olika sätt och till exempel har svårt att komma sig till skolan eller vistas i sammanhang med många människor (alltså i skolmiljö) så är det främst flickor. Andelen elever med denna typ av svårigheter tenderar att öka och som sagt så är det främst flickor. Naturligtvis går det ut över skolresultaten. Frågan som kan ställas är om den psykiska ohälsan bland flickor och svårigheter att vistas i skolmiljö med många personrelationer och många intryck är något som framkallas under just högstadiet, i vår miljö och om detta i så fall kan förebyggas under mellanstadiet? Finns det något vi kan göra på högstadiet som kan göra att denna elevkategori kan känna sig tryggare? Samtidigt är det en miljö som eleverna behöver träna sig i att kunna hantera eftersom den kommer möta dem på gymnasiet och i framtida yrken. Möjligen framkallas svårigheterna/ohälsan också av "livet" som nu mer än någonsin innebär intryck och press från omvärlden i hur man förväntas vara och se ut (osv.) bl.a. via sociala medier. "Livet" med press och förväntningar på hur man ska vara och hur lyckad man ska bli tenderar ta hårdare på flickorna. Pojkarna är mer immuna mot detta och om man generaliserar, kan sägas bryr sig mindre om sådant. Precis som med skillnader i skolresultat mellan flickor och pojkar så är denna fråga svår och komplicerad och har förmodligen inget enkelt svar. Men därmed inte sagt att den inte ska diskuteras!⁵⁷"

Meritvärde, åk 9

Över tid har Piteås pojkar haft sämre meritvärde än flickorna. Pojkarnas resultat har tidigare haft en nedåtgående trend, för att åter vända uppåt 2020 och pojkarnas meritvärden är nu nästan i nivå med rikets siffror. Trenden är att Piteås såväl pojkar som flickor knappar in

⁵⁶ Citat av en av kommunens rektorer

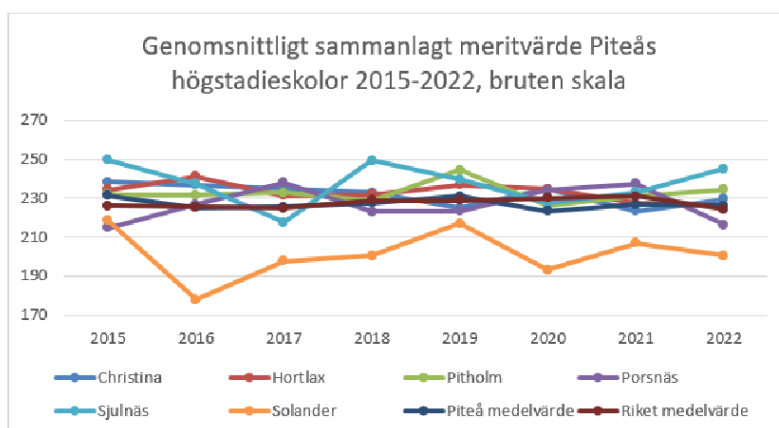
⁵⁷ Ibid.

på rikets genomsnitt för 2022. Sammantaget har Piteå kommun en positiv trend medan såväl riket som Sveriges kommuner har en negativ trend i resultatet. Det genomsnittliga meritvärdet för Piteås pojkar 2022 står oförändrat på 215 poäng jämfört med fjolåret medan flickorna minskar sitt genomsnittliga meritvärde med två poäng till 240 jämfört mot fjolårets 242 poäng. Det innebär att glappet mellan pojkars och flickors medelvärde sjunker ytterligare i Piteå. Det skiljer nu 25 meritpoäng mellan pojkar och flickor till flickornas fördel, vilket är den minsta differensen sedan 2015 då skillnaden var 22,1 poäng, men det minskade glappet beror då alltså snarare på flickornas försämrade resultat än pojkarnas förbättrade resultat.

Rektorernas analys av flickornas försämrade skolresultat sammanfaller med uppgifter från skolornas elevhälsosamtal och kurativa arbete om flickors försämrade psykiska hälsa i efterdyningarna av pandemin där det även av kvalitetsarbetena går att utläsa att flickornas andel bland elever med närvaroproblematik ökat sedan pandemin, något som för övrigt även återspeglar sig nationellt.

Elever i åk. 9, meritvärde jämfört med lägeskommun, genomsnittliga värden (17 ämnen)

58

Tittar man närmare på de enskilda skolornas sammanlagda meritvärden för pojkar och flickor våren 2022 så ökar meritvärdena på Sjulnässkolan, Pitholmsskolan och Christinaskolan, medan de sjunker på Porsnässkolan, Solanderskolan samt Hortlax skola jämfört med 2021. Största minskningen bland flickorna står Porsnässkolan för där flickorna minskar sitt snitt med hela 31,2 meritpoäng sedan förra året. Även på Hortlax skola står flickorna för en stor minskning av sitt medelvärde 2022 då medelvärdet försämras med 20,7 poäng jämfört med 2021.

Största ökningen för året på pojksidan finner vi på Sjulnässkolan där pojkarna höjer sitt meritvärde med 15,1 poäng. Noterbart är även att på Pitholmsskolan ökar pojkarna sitt meritvärde för andra året i rad genom en ökning på 5,5 poäng för 2022 efter att ha ökat med 11,8 poäng 2021. Bland kommunens flickor har Sjulnässkolan den högsta meritpoängen i kommunen (259,4) medan Solanderskolan även i år har det fortsatt lägsta meritvärdet (216,8) vilket är hårsmånen efter Porsnässkolans flickor som har 217,0. Pojkarna på

⁵⁸ Skolverket Siris

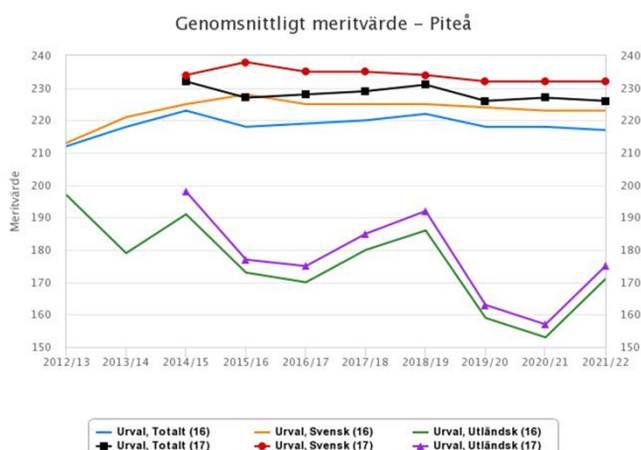
Pitholmsskolan har i och med sin ökning för året fortfarande det högsta meritvärdet bland grundskolornas pojkar, 233,6 poäng.

Man måste i sammanhanget ha i åtanke att variationerna inom och mellan Piteå kommuns skolor är små sett över tid. De senaste sju åren ser man att det är två skolor där resultatet särskilt fluktuerar över tid – Sjulnässkolan och Solanderskolan. Hortlax skola är den skola som, trots en nedgång i det sammanlagda resultatet de två senaste åren, haft det jämnaste sammanlagda resultatet sedan 2015 med en skillnad mellan högsta och lägsta resultat på endast 14,8 poäng.

Grundskolans totalt genomsnittliga meritvärde för 2022 på 225,9 poäng innebär att Piteå även i år tar sig in bland de 30% av landets skolkommuner med bäst sammanlagt meritvärde. Då man exkluderar nyanlända och elever med okänd bakgrund hamnar Piteå kommuns meritvärde på 230,9, en knapp minskning från 2021 med 0,4 poäng, vilket är något under rikets medelvärde för kommunala huvudmän på 227,8, som i sin tur får en minskning med 3,4 poäng. För kommunala huvudmän i Norrbottens län är motsvarande värde 225,4, en minskning från 2021 med 1,6 poäng. Piteås grundskolor står sig fortsatt väl i konkurrensen med såväl länets som rikets övriga skolor som har kommunalt huvudmannaskap.

Meritvärdet för elever av utländsk härkomst i Piteå kommuns skolor 2022 stod för ett positivt trendbrot. En förklaring är förstås att de extra resurser och åtgärder genom *Likvärdig skola* som satsats under året har gett resultat. Uppgången kan även förklaras av att de flyktingar och nyanlända som kommit under 2022 i högre grad även har haft föräldrar med god utbildningsbakgrund, eleverna har själva god skolbakgrund och familjerna hyser en stor tilltro till skola.

Utveckling genomsnittligt meritvärde för elever i Piteå med svensk respektive utländsk härkomst, 2011–2021 med 16 respektive 17 ämnen

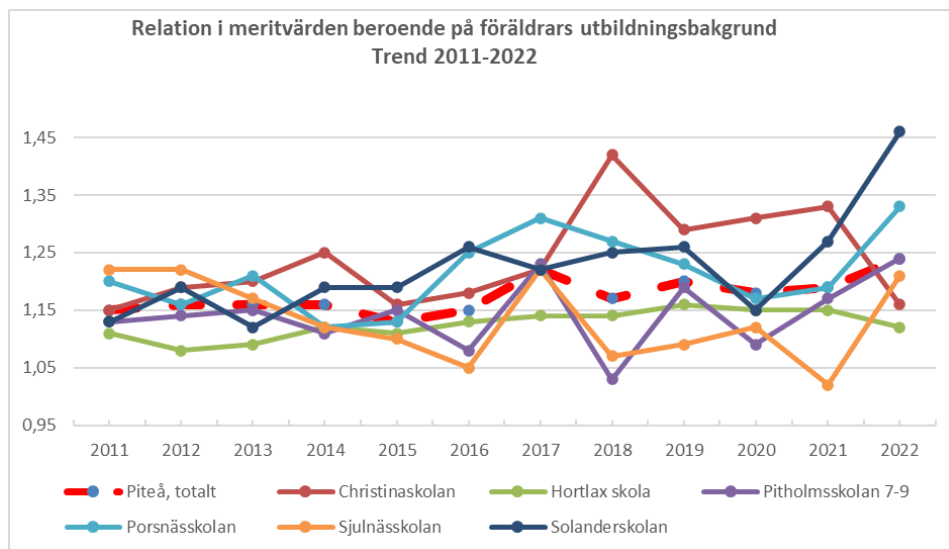

Andelen elever med föräldrar som har eftergymnasiala studier i Piteå har ökat med cirka tio procentenheter sedan 2013. Nationellt är nästan 93% av eleverna, vars föräldrar har eftergymnasial utbildning, behöriga till något nationellt program i gymnasieskolan jämfört med 75% av eleverna vars föräldrar har gymnasiestudier som högsta utbildningsbakgrund.

Samma mönster återkommer också i internationella studier. Såväl Skolverkets rapport från 2018 som statistik från SCB samt utredningen om likvärdighet och segregation 2020 visar att föräldrarnas utbildningsbakgrund spelar en allt större roll för elevers skolresultat.

Tittar man på hur Piteås skolor har lyckats med att utjämna skillnaderna i förutsättningar mellan de elever vars föräldrar har högst gymnasial bakgrund kontra de elever som har föräldrar med eftergymnasial bakgrund så ser det ut så här:

Förhållandet i meritvärde för de elever med föräldrar som har grundskole- eller gymnasial utbildningsbakgrund samt de elever som har föräldrar med eftergymnasial bakgrund vore 1,0, om det var helt utjämnat. Ju närmare värdet 1,0 desto jämnare resultat i meritvärde mellan de två elevgrupperna. Av grafen ovan framgår att Hortlax tillsammans med Sjulnäs är de skolor som över tid haft den jämnaste och minsta skillnaden i studieresultat mellan elever med föräldrar med olika utbildningsbakgrund. Piteås skolor har överlag en sammanhållen utveckling fram t.o.m. 2015 därefter ökar spridningen i resultat mellan grupperna. Noterbart är även att den ökade spridningen i resultat skolenheterna emellan fr.o.m. 2017 sammanfaller med att kostnaderna för grundskolan går ner, nettokostnadsavvikelsen går ner samt att effektiviseringen ökar. Den ökade spridningen skolenheterna emellan i skuggan av pandemin är också tydlig då spridningen ökar markant efter 2019. Det stora undantaget är Christinaskolan som tillsammans med Hortlax skola är de skolor som förbättrar sitt resultat i detta avseende under pandemin. Den röda streckade linjen är Piteås totala resultat över perioden.

Utifrån den uppföljning som genomförts gällande elevers kunskapsresultat över tid, kan rektorer och avdelningschef konstatera att det finns en stark koppling till socioekonomisk bakgrund, barn i behov av särskilt stöd/ funktionsvariationer samt frånvaroproblematik. Elever som ges möjlighet till särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp eller inkludering på den egna skolan med möjlighet till varierad undervisning i mindre sammanhang med ett starkt socialt stöd och engagemang har större förutsättningar att lyckas.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, åk 9, grundskola

Utveckla elevernas motivation till skolan både vad gäller närvaro och skolarbete.

Alla högstadieskolor har genomfört någon form av aktivitet inom utvecklingsområdet, se Bilaga

Utforma en handlingsplan för att minska såväl korttidsfrånvaron som den mer omfattande elevfrånvaron, tydliggöra rollerna och uppdrag mellan närvaroteamet och den egna skolenhetens insatser.

Genomfört

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, åk 9

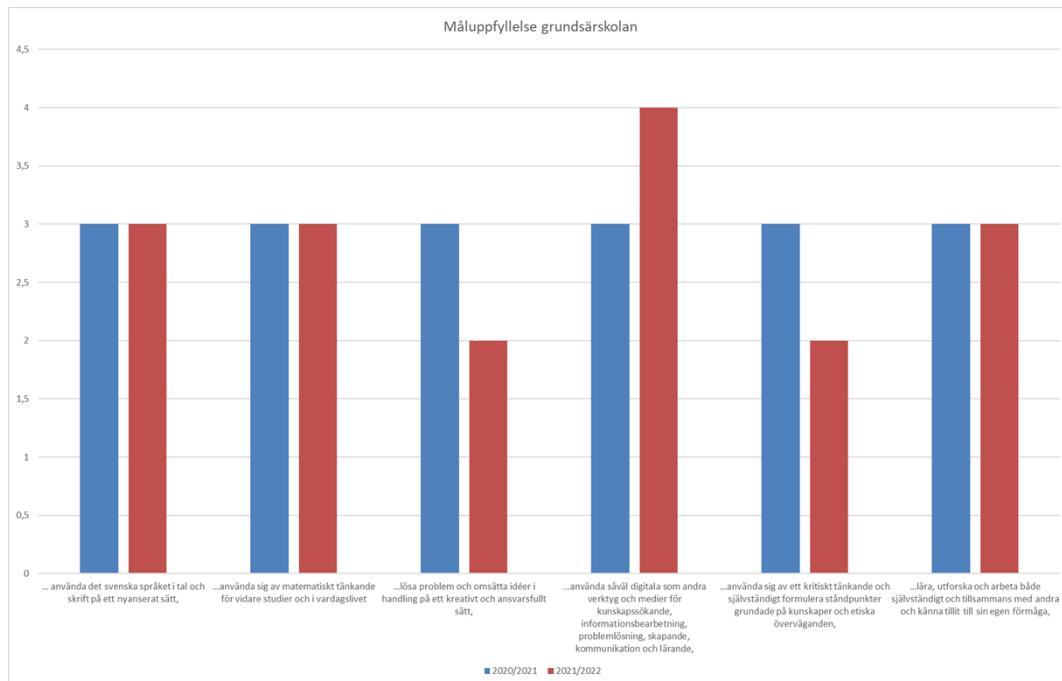
- Följa frånvaron i grundskolan utifrån införandet av den gemensamma handlingsplanen
- Fortsatt arbete med elevers motivation kopplat till planering och genomförande av undervisningen

Grundsärskolan

Rönnskolan i Piteå bedriver, utöver grundsärskola (inkl. inriktningen träningskola) även förskoleklass och fritidshem för elever inom grundsärskolan.

Måluppfyllelse hela grundsärskolans verksamhet

I den enkät som avdelningschef lämnat rektorerna, där skalan gått från "Inte uppfyllt" (1) till "Helt uppfyllt" (4), bedömer rektor för Rönnskolan i vilken grad man ansvarat för och arbetat mot att eleverna uppnått uppräknade kunskaper och förmågor till 3,0 dvs i "Hög grad". Detta gäller sammanfattningsvis för förskoleklassen, grundsärskolan och fritidshemmet. I enkäten uppger också rektor i vilken grad eleverna efter genomgången grundskola kan *använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande*. Målområdet är "Helt uppfyllt" 4,0 och det kan bekräftas genom insatser man genomfört med hjälp av digitala verktyg. På frågan *Hur väl anser ni att grundsärskolans undervisning behandlar läroplanens (Lsär11) mål och riktlinjer kring området Kunskaper* blir genomsnittet 3,0 dvs "Uppfyllt i Hög grad". De områden som rektor skattar lägst och som "Delvis uppfyllda" är elevernas förmåga att...*lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt och...använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden*. Med tanke på elevunderlaget är det förmodligen de målområden som är svårast att uppfylla.

Förskoleklass, sarskolan

Rönnskolans elever i förskoleklass följer grundskolans läroplan. Undervisningen i förskoleklass motsvarar läroplanens mål och riktlinjer men med mycket stora anpassningar. Undervisningen varierar utifrån val av arbetssätt och erbjuder olika uttrycksformer. I förskoleklassen ligger fokus på rutiner och trygghet. Undervisningen bygger på elevernas förkunskaper och behov. Leken är av central betydelse och ges stort utrymme.

Tydlig struktur med alternativ och kompletterande kommunikation används i undervisningen. Lärmiljön är tydlig, inbjudande och lockar till lärande och aktivitet. Stort fokus läggs på grundläggande förmågor inom kommunikation och samspel. Sarskolan arbetar i nära samarbete med hemmen för att barnen ska utvecklas och må så bra som möjligt i skolan. Elever i Rönnskolans förskoleklass har generellt stora utvecklingsmässiga svårigheter och kommer att från och med åk 1 gå grundarskola och följa grundarskolans läroplan.

Grundarskola

Grundarskolans undervisning behandlar läroplanens (Lsär11) mål och riktlinjer mycket väl enligt rektor. De har mycket hög behörighet hos lärarna jämfört med riket. De anpassar lärmiljöer efter elevers skiftande behov och har fokus på att varje elev ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

En god och anpassad lärmiljö är förutsättningar för att lyckas med lärandet i grundarskolan, något de har lyckats med i hög grad vilket bidrar till god måluppfyllelse. All undervisning stimulerar elevernas intresse för att läsa och skriva. De ger eleverna

förutsättningar att utveckla tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga samt att uttrycka sig i sammanhang för olika syften.

Gemensam problemlösning i olika grupper beroende på kunskapsnivå, där eleverna använder sig av matematiska metoder för att göra beräkningar samt träna på olika strategier, gör att de får träna på vardagsituationer som kan uppstå i vardagslivet. I undervisningen erbjuder de eleverna möjligheter att använda många sinnen och relatera till verkliga livet.

Fritidshem, särskolan

Grundsärskolan har inte en egen läroplan för fritidshemmet, utan följer den läroplan som gäller för grundskolan. Undervisningen i fritidshemmet behandlar läroplanens mål mycket väl och undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och förutsättningar. De strävar efter att erbjuda aktiviteter som kan genomföras på olika nivåer och anpassas efter olika individer. Verksamheten baseras på elevers intressen och de har fritidsråd med de äldre eleverna. På Rönskolan fritidshem behöver de vuxna i hög grad vara delaktiga och aktiva i leken i syfte att stödja eleverna i att utveckla sin kommunikationsförmåga och lekskicklighet. Det är viktigt att skapa inbjudande lärmiljöer och erbjuda anpassad temalek. Genom varierade uttrycksformer som exempelvis dans, drama, musik och skapande med olika material ges möjlighet till kommunikation på olika sätt.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, grundsärskolan

Förskoleklass:

Utveckla samarbetet mellan klasserna så att elevers olika förutsättningar kan tas tillvara och utvecklas.

Detta år har de inte haft någon renodlad förskoleklass, eleverna är integrerade i andra klasser. Vi arbetar för god samverkan för elevernas utveckling.

Grundsärskolan:

Fortsätta utveckla goda lärmiljöer och fortsätta utveckla metoder för språk och kunskapsutveckling med hjälp av digitala verktyg.

Förändringar i organisationen efter elevernas behov. All personal har genomfört modul för att främja elevernas språk och kunskapsutveckling. Musik- och Dansskolan och grundsärskolan har samarbetat i projektet Lika Unika som bygger på elevernas egna skapande.

Fritidshemmet:

Utveckla samverkan mellan fritids och skola samt fortsätta med det systematiska kvalitetsarbetet. Utveckla elevernas möjligheter till fler aktivitetsval, bland annat genom bilder.

Fritidshemmet har utvecklat elevernas möjligheter till fler aktivitetsval.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, grundskolan

- Utveckla undervisningen efter nya läroplanen Lgrsär22.
- Anpassad grundskola behöver på olika sätt arbeta för att utveckla elevernas förmåga att använda sig av ett kritiskt tänkande och förmåga att uttrycka sina åsikter på ett självständigt sätt.
- Ett annat utvecklingsområde är att eleverna får träna på att utveckla förmåga till att lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt.
- Fortsätta utveckla samverkan mellan fritids och skola. Arbeta för en varierad lärmiljö av god kvalitet.

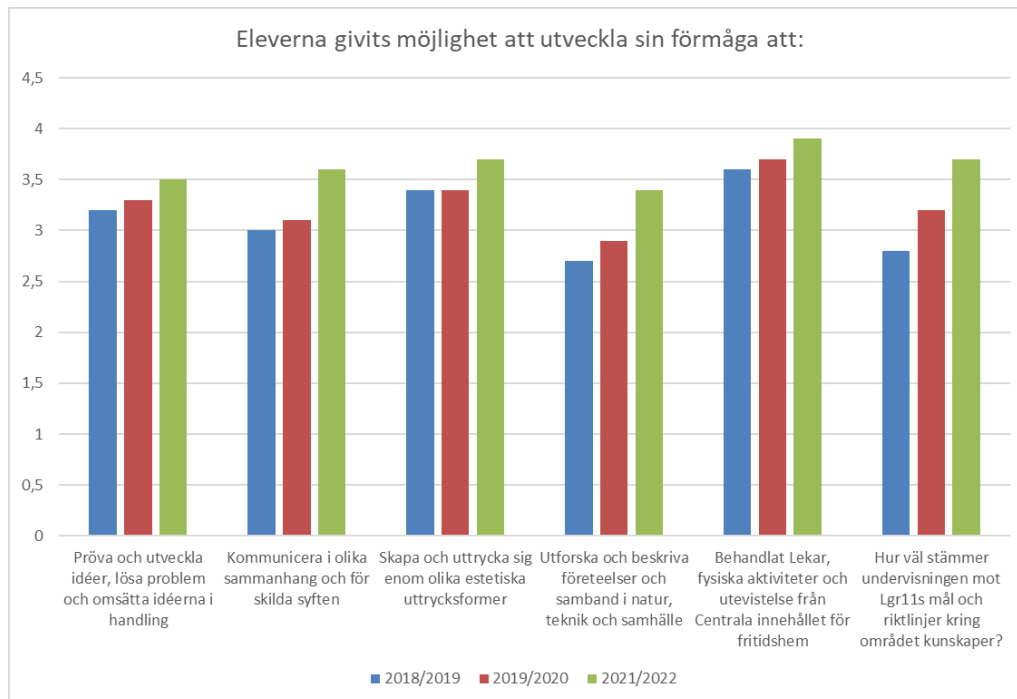
Fritidshem

Måluppfyllelse

2016 fick fritidshemmet en egen del i läroplanen med syfte och centralt innehåll. Denna fjärde del ska tillsammans med läroplanens första och andra del vara utgångspunkt för undervisningen i fritidshemmet. Hur har verksamhet i Piteå kommuns fritidshem lyckats leva upp till målen i läroplanen? Resultatet bygger på den enkät som avdelningschef lämnat till rektorerna för att skatta i vilken grad man kan ansvara för och arbetat mot att barnen i fritidshemmen fått uppräknade kunskaper och förmågor, där skalan gått från ”Inte uppfyllt” (1) till ”Helt uppfyllt” (4).

För del flesta målområden, skattar rektorerna fritidshemmens måluppfyllelse högre inför årets kvalitetsrapport än tidigare år. De områden där man framför allt anser att eleverna getts förutsättning av att utveckla sina förmågor är kommunikation 3,6 (3,1 2020) och natur, teknik och samhälle. Ett område som över tid skattas högt är fritidshemmens arbete med lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse, vilket också kan bekräftas av de aktiviteter som genomförts i projektet hälsofrämjande skola. Rektorerna skattar fritidshemmens måluppfyllelse högt. En bidragande orsak tror de är att andelen behörig personal är hög.

På frågan ”Hur väl anser du att fritidshemmens undervisning behandlar Lgr11s mål och riktlinjer kring området Kunskaper 2.2” blir den genomsnittliga bedömningen bland rektorerna 3,7 (2020 3,2) dvs. skattat ”Helt uppfyllt”. Eftersom undervisningen i fritidshemmen ska komplettera förskoleklass och skola i genomförandet och uppfyllandet av läroplanens mål är det positivt med det förbättrade resultatet, se tabell nedan

Undervisningen i fritidshemmen ska utgå ifrån elevernas behov, intressen och erfarenheten men också att eleverna utmanas till nya upptäckter. Fritidshemmen erbjuder variation av arbetssätt, uttryckssätt och lärmiljöer, samt erbjuder eleverna en trygg och meningsfull fritid. Lärarna i fritidshemmen arbetar relationellt vilket är en förutsättning för en gynnsam lärmiljö. Detta medför en god samverkan med förskoleklassen och skolan. Samverkan mellan fritidshemmen och grundskolan fungerar väl, i syfte att komplettera elevernas utveckling mot målen.

”Förmågor som eleverna getts förutsättning av att utveckla är främst kommunikation, lekar och fysik aktivitet, skapande och estetiska uttrycksformer samt matematiska. Arbete med styrdokument, systematiskt kvalitetsarbete, planering och utvärdering av verksamheten bidrar till bedömningen. Lärare på fritidshem har samplanering med lärarna i grundskolan i flertalet skolor. Fort- och vidareutbildning ger en röd tråd och samsyn i skolans och fritidshemmens undervisning.”⁵⁹”

”Vi använder oss av de möjligheter vi har till Närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation (t.ex skogen, lekparken en bit längre bort och multirinken).”⁶⁰”

När lärarna i fritidshemmet har en förtroendefull samverkan med förskoleklassen och skolan samt har kännedom om alla delar av läroplanen, kan det bidra till att eleverna ges en kontinuitet i undervisningen. Fritidshemmen i Piteå har tagit fasta på detta. I Piteå

⁵⁹ Citat av en av kommunens rektorer

⁶⁰ Ibid.

framhåller majoriteten av rektorerna att samverkan mellan fritidshemmen och grundskolan fungerar väl, i syfte att komplettera elevernas utveckling mot målen.

”Samtliga fritidshem har bearbetat värdegrundsdelarna i den reviderade läroplanen som infördes 1 juli 2022. Det har skett både tillsammans med lärare och fritidspedagoger för sig. Lärare och fritidspedagoger arbetar tillsammans med SKA (systematiskt kvalitetsarbete)⁶¹”

Under pandemin har dock SKA-arbetet fått ”stå tillbaka” bland annat på grund av följande: Flertalet rektorer lyfter fritidsverksamheten som ”kittet” i ”huset” under denna pågående pandemi, vilket i sin tur har påverkat fritidshempersonalens arbetsbelastning och verksamheten på fritidshemmet. Eftersom det finns en skolplikt och rätt till undervisning utifrån den lagstadgade timplanen är det fritidshemmet och dess verksamhet som till vis del fått ”stryka på foten” på grund av pandemin, personalfrånvaron och den bristande tillgången av vikarier. Kompetensförsörjningen och behöriga lärare i fritidshem är ett stort annalkande bekymmer. Rektorer och personal hyser en oro, det finns ingen utbildning för Lärare i fritidshem i Luleå och få söker utbildningen i Umeå.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, fritidshem

Fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom fritidshemmet.

Pedagogiska planeringar görs och utvärderas löpande speciellt när det är teman eller avvikande aktiviteter. Nedslag med utvärdering dec/jan och i juni. Dokumentationen görs i OneNote, finns tillgänglig för alla och går att skriva i året runt. Men i övrigt har pandemin påverkat SKA-arbetet.

Arbeta med värdegrundsdelarna i den reviderade Läroplanen.

Samtliga fritidshem har bearbetat värdegrundsdelarna i den reviderade läroplanen. Har skett både tillsammans med lärare och fritidspedagoger för sig.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024, fritidshem

- Synliggöra och reflektera kring tillgänglig lärmiljö i alla situationer, framförallt de rutinmässiga såsom övergångar, måltider.
- Handlingsplan angående kompetensförsörjning för fritidshemmen.

⁶¹ Citat av en av kommunens rektorer

Gymnasieskolan

Uppskattad måluppfyllelse

Strömbackaskolan

Läroplansområden Kunskaper (2.1)	 Målet ej uppfyllt	 Målet delvis uppfyllt	 Målet uppfyllt i hög grad	 Målet helt uppfyllt	Kommentarer till bedömning
Gymnasieelever med examen inom tre år					Piteå placerar sig på tolfte plats i nationell jämförelse.
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet inom tre år.					Ett något lägre värde i och med att de yrkesförberedande programmen inte når den översta kvartilen i nationell jämförelse. Högskoleförberedande program skulle bedömts ha nått "Målet helt uppfyllt".
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning					Resultatet i nationell jämförelse ligger i nedre delen av den tredje kvartilen. Men skillnaden i förhållande till de kommuner som ligger högre är mycket marginell.
Övergång till universitet och högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning					Återhämtning sedan bottenåret 2019. Vanskligt med nationella jämförelser när Piteå har så många elever på yrkesförberedande program som istället går ut i arbetslivet.

Strömbackaskolan har en hög andel behöriga lärare som visar ett stort engagemang för att eleverna ska lyckas. Låg omsättning på både lärare, rektorer och övrig personal bidrar till kontinuitet även för eleverna. Att resultaten är så goda kan även bero på att man under nedstängningen av skolan under pandemin ändå tog in mindre grupper till skolan för undervisning, framförallt på yrkesprogrammen, vilket bidrog till att många elever klarade sina betyg. Även elever som hade extra behov av stöd fick komma till skolan och det var viktigt för resultaten. Eftersom det var svårt att få ut eleverna på APL under pandemin, fick praktik under APL-liknande förhållanden genomföras på vissa program i skolan. Tack vare stöd från den så kallade skolmiljarden, kunde personal anställas tillfälligt för att stötta upp och ta igen förlorad undervisning.

Att elever på yrkesprogrammen får arbeta med skarpa projekt, t ex elevbyggena, bidrar till att utbildningen blir meningsfull. De ser ett tydligt samband mellan skola och framtid vilket bidrar till motivation. Skolan och branscherna jobbar nära tillsammans och är tydliga med förväntningar på eleverna. Strömbackaskolan har en hög andel elever som går

yrkesprogram vilket kan vara en del av förklaringen till att så många elever totalt sett når en gymnasieexamen.

Grans

Nedan följer en sammanställning över några resultatnyckeltal från Kolada. Nyckeltalen över genomströmningen på 3 år, baseras på alla elever som började på Grans ht-19 och sedan slutfört sina gymnasiestudier om 2500p på något program/någon gymnasieskola inom 3 år, dvs vt-22. Det behöver dock inte nödvändigtvis vara så att de elever som Kolada baserar sin statistik på slutför sina gymnasiestudier på Grans.

Elever som påbörjat sina studier på Grans (enligt Kolada)	2019	2020	2021	2022
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%)	67,4	77,4	68,1	81,0
Gymnasieelever med examen inom 4 år, andel (%). Elever som påbörjade studier på Grans ht-18	82,8		79,5	76,6
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning	13,6	14,1	13,9	14,4
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel (%)	-	28,3	34,1	*

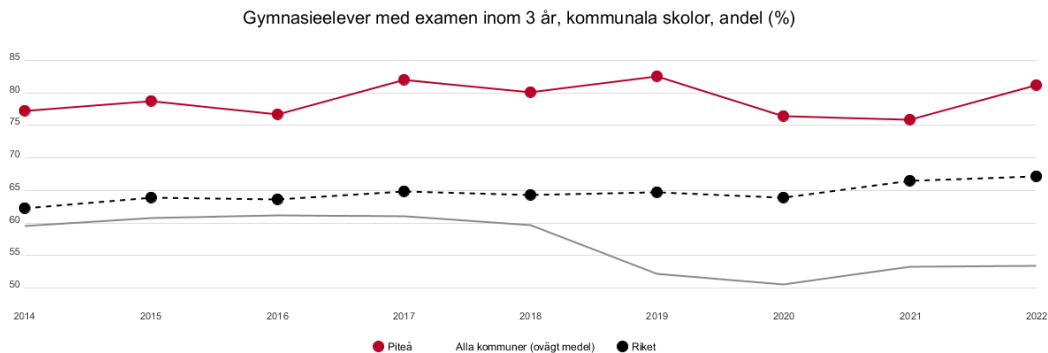
*Färre elever än 10 st, därav ingen andel redovisad.

Eftersom Grans är en skola med endast ett nationellt program innebär ett programbyte för oss att en elev inte blir kvar på skolan utan hamnar på någon annan skola. Då vårt upptagningsområde dessutom är hela regionen innebär det många gånger också en skola i en annan kommun. Många av de elever som finns med i Koladas statistik över genomströmningen har alltså inte slutfört sina gymnasiestudier på Grans, p g a avhopp under sina gymnasiestudier.

Gymnasieexamen inom tre år

Strömbackaskolan

När det gäller andel elever med gymnasieexamen inom tre år placerar sig Piteå kommun på en tolfte plats i den nationella statistiken med 81,2 %, vilket vi får anse som mycket goda resultat. I denna statistik inräknas även elever på Introduktionsprogram förutom de elever som vid starten saknade svenskt personnummer. Även elever som t ex bytt program eller hoppat av ingår. Det kan förklara varför andelen som inte klarat gymnasieexamen inom tre år kan uppfattas som låg. När vi ur Strömbackaskolans egen statistik plockar fram hur många elever som nådde en gymnasieexamen av de elever som faktiskt gick ut åk3 så ser siffrorna annorlunda ut. Där kan vi se att av de elever som gick ut vt-22 nådde totalt 90,3 % av eleverna en gymnasieexamen. Av de tio elever som beviljats ett fjärde år fick 70 % gymnasieexamen. På yrkesprogrammen var siffran 93,9 % och på högskoleförberedande 90,3 %.

Databasen Koladas statistik visar att andel elever med gymnasieexamen på yrkesprogram är 87,5 % och för elever på högskoleförberedande program något lägre 85,8 %. Båda studieformerna ligger i den översta kvartilen i den nationella jämförelsen.⁶² I Strömbackaskolans egen statistik, med verkligt antal avgångselever, kan vi utläsa att vid yrkesprogrammen gick 93,9 % av eleverna ut med en gymnasieexamen medan siffran var 90,3 % på högskoleförberedande program.

Denna förståelse av skillnad mellan olika typer av statistik, den som mäter alla som påbörjade utbildning och statistik som mäter resultatet från dem som verkligen gick ut, kan vara bra att ha med sig även när andra nyckeltal redovisas nedan.

En könsuppdelning av statistiken visar på följande resultat:

Gymnasieexamen inom tre år	Kvinnor andel (%)	Män andel (%)
Högskoleförberedande program	90,9	79,3
Yrkesförberedande program	85,6	89,0

Här går det att se en skillnad mellan de yrkesförberedande och de högskoleförberedande programmen. Män på de högskoleförberedande programmen visar på lägre måluppfyllelse och hamnar på de mellersta kvartilerna i nationell jämförelse, till skillnad från övriga grupper som når upp till den översta gröna kvartilen.

Vad kan detta bero på? Rektorena på de högskoleförberedande programmen säger i sina analyser att manliga elever generellt sett är mindre benägna att ta emot stöd. De tackar helt enkelt nej till stödinsatser. När de blir myndiga vill många inte ha med sina föräldrar vid möten kring studierna, så trycket på att ta emot stöd blir inte lika starkt som hos kvinnliga elever. Många gånger säger de sig inte heller se lika allvarligt på att inte få en examen, utan tänker sig andra utvägar, t ex att läsa upp sin behörighet via vuxenutbildningen. Detta kan ju också vara ett sätt att hantera sitt mående, att klara av sin vardag. Kanske är det också så att distansundervisningen under Coronapandemin gjorde att elever tvingades ta ett större ansvar och det är möjligt att fler pojkar halkade efter och hade svårigheter att hämta ikapp.

⁶² www.kolada.se

En annan förklaring är att vissa högskoleförberedande program, t ex Teknikprogrammet med övervägande manliga elever, håller en hög studietakt för att hinna med de kurser på högre nivåer som ingår i programmet, t ex i matematik. Det leder till att en del elever gör omval till andra program, vilket i sin tur gör att de inte hinner få sin gymnasieexamen inom tre år.

På yrkesprogrammen är resultatet det omvända, men med en mindre skillnad i målpuffyllelse mellan kvinnor och män. Både män och kvinnors resultat får här anses som goda.

På skolenhet Mjölner nådde 95,8 % av eleverna en gymnasieexamen. Rektor beskriver att en viktig framgångsfaktor är att lärarna aktivt arbetar med relationellt ledarskap i klassrum och verkstäder. Detta skapar en trygg lärmiljö och de arbetar aktivt med individuella anpassningar för att eleverna ska lyckas. En annan faktor som bidragit till de goda resultaten är att man gjort en översyn av samtliga verkstäder i syfte att skapa struktur och tydlighet för eleverna. Lärarna har också utformat tydliga instruktioner inför olika övningar men även när det gäller städning, för att eleverna ska veta vad som förväntas av dem. I och med det fortlöper undervisningen i verkstäderna på ett bättre sätt. Annat som bidragit till resultaten på denna skolenhet förutom kvaliteten i den ordinarie undervisningen, är specialpedagogiska insatser och en lärstudio där eleverna schemaläggs vid en F-varning.

Ett annat exempel på vad i undervisningen som bidragit till resultaten är det lärlingskoncept som införts på Handelsprogrammet (nu Försäljning- och serviceprogrammet) och där avgångseleverna vt-22 var de första eleverna som gick ut enligt den nya modellen.

En av skolenheterna som har en något lägre procentuell andel elever med gymnasieexamen är skolenhet Hugin. Hugin består av programmen Naturvetenskap, Teknik och Vård. Rektor beskriver att detta till viss del har sin förklaring i att elever byter program under första året då de upplever sig ha valt ett för tufft program och att fler elever än normalt fått F i vissa kurser vilket man försöker sätta in åtgärder emot, både förebyggande samt olika stödinsatser. Lärarna upplever att många elever tappade motivationen under åk 3 och inte orkade lägga den tid som krävdes för att klara kurser och de tog inte emot det stöd som erbjöds i form av lärstudio, lovskola eller stöd av elevhälsoteam. Framför allt gäller detta manliga studenter.

Grans

För att få statistik som baseras på alla de elever som vt-22 avslutade sina gymnasiestudier om 2500p på Grans analyserar rektor därför alltid även Siris nyckeltal. Det representerar de elever som i realiteten funnits på skolan under majoriteten av sin gymnasietid, fått ta del av skolans undervisning och de som slutfört nationellt program om minst 2500p på Grans vt-22.

Elever som påbörjat sina studier på Grans (enligt Siris)	2019	2020	2021	2022
Gymnasieelever med examen inom 3 år, lägeskommun, andel (%)	88,2	95,7	90,2	97,6

Om vi endast tittar på de 41 elever som slutförde sina gymnasiestudier på Grans naturbruksgymnasium vt-22 har alltså 97,6% av dem en gymnasieexamen, vilket är ett fantastiskt resultat. Av dessa är det två elever som började hos oss som PRIV-elever (utan godkänt betyg i Ma från grundskolan). Båda har under sin gymnasietid klarat grundskolematematiken och blivit behöriga till nationellt program.

Den årskull av elever som rapporten behandlar har även de drabbats av den extraordinära situation som vi, liksom alla andra gymnasieskolor i Sverige, befunnit oss i. De tre terminerna med distansundervisning under hela/delar av tiden har så klart inneburit utmaningar för elever, lärare och skollledning. Samtidigt har det varit en period då alla inblandade lärt sig otroligt mycket kring hur vi kan göra undervisningen tillgänglig hemifrån.

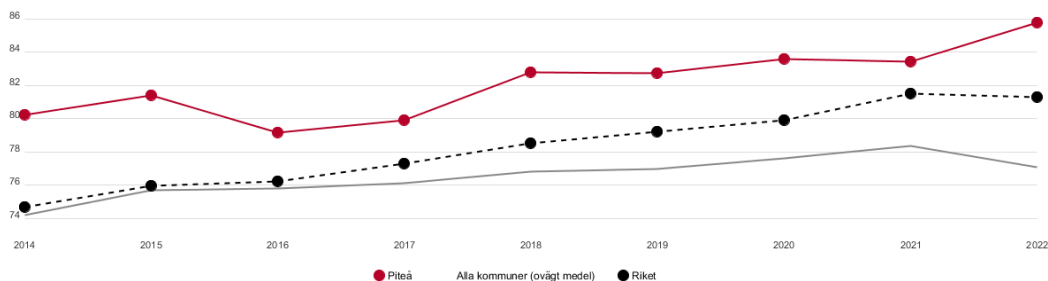
Tanken har redan innan pandemin varit att basen för allt material till eleverna som lektionsuppgifter, inlämningar och information ska vara vår lärplattform, Itslearning. I dag är det så gott som alla lärare som lägger ut allt som rör deras kurser där. Troligtvis en utveckling som påskyndats av att vi tvingades in i distansstudier. Även det dagliga arbetet med elever, att lärare, resurspedagoger och elevhälsan jobbar mycket uppsökande med att ta kontakt med de elever som har hög frånvaro, har utvecklats.

Grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år

Strömbackaskolan

I de högskoleförberedande programmen ingår per automatik den grundläggande behörigheten så till vida att eleven når en gymnasieexamen. Elever på yrkesprogram behöver dock än så länge lägga till kurserna Svenska/Sva 2 och Svenska/Sva 3 samt Engelska 6, för att få grundläggande behörighet. 85,8 % av eleverna på de högskoleförberedande programmen uppnådde grundläggande behörighet till universitet och högskola. En ökning i förhållande till år 2021 och det högsta värde som uppmätts sedan de första mätresultaten 2014.

Elever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor

Detta placerar Strömbackaskolans högskoleförberedande program på den översta kvartilen i nationell jämförelse.

sieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, högskoleförberedande program kommun

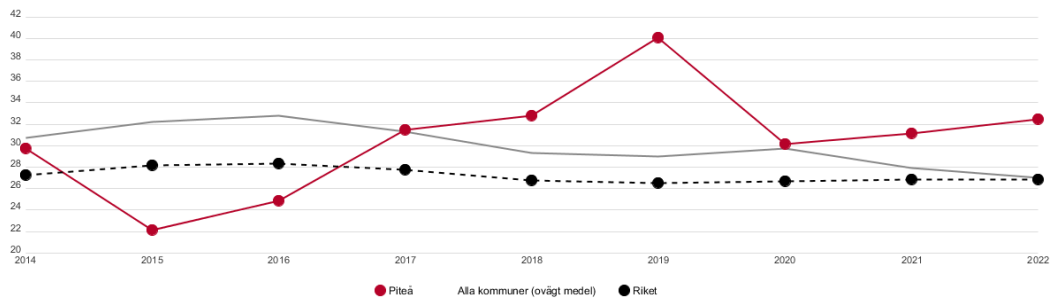

Trots dessa goda resultat, så finns bekymmer som både elever och skolan brottas med.

”De elever som inte klarat grundläggande behörighet har mer än 250 p ej godkända betyg, dvs F. Det är inte en enstaka kurs, t ex Ma1b eller gymnasiearbetet som orsakat att de inte nått upp till grundläggande behörighet vilket många gånger har varit fallet tidigare år, utan det handlar om mer omfattande problematik. Elever har tackat nej till stödinsatser och tappat motivation och driv för studierna. Jag vill inte ha hjälp, utan jag tar F i stället.”⁶³”

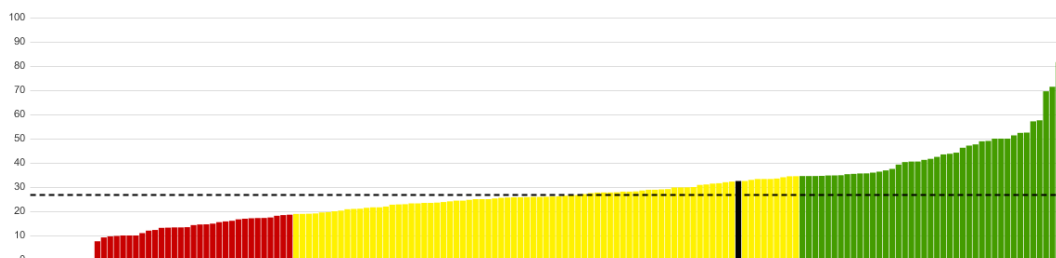
När det gäller elever på yrkesprogram, Grans naturbruksgymnasium inräknat, så kan vi även här se en liten ökning av andel elever som nått grundläggande behörighet. Undantaget är år 2019 som sticker ut i statistiken.

ymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)

Av eleverna på yrkesprogram uppnådde 32,5 % grundläggande behörighet, en ökning i förhållande till senaste två åren.

: Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor

⁶³ Citat av en av kommunens rektorer

Vård- och omsorgsprogrammet sticker ut bland yrkesprogrammen när det gäller den grundläggande behörigheten. Där uppnådde 78,9 % av eleverna grundläggande behörighet. Detta kan dels bero på att eleverna har en bättre möjlighet att välja grundläggande behörighet inom programfördjupningen, men också på att eleverna ser en möjlighet att läsa vidare till sjuksköterska eller annat inom vårdyrken och då är gynnade av att ha med sig den grundläggande behörigheten från gymnasiet.

I en könsuppdelad jämförelse så kan man se att det finns skillnader mellan kvinnor och män, där kvinnor i större utsträckning väljer att få, eller uppnår grundläggande behörighet. På de högskoleförberedande programmen överensstämmer siffrorna med andel elever med gymnasieexamen.

Grundläggande behörighet	Kvinnor andel (%)	Män andel (%)
Högskoleförberedande program	90,9	79,3
Yrkesförberedande program	47,2	20,6

Grans

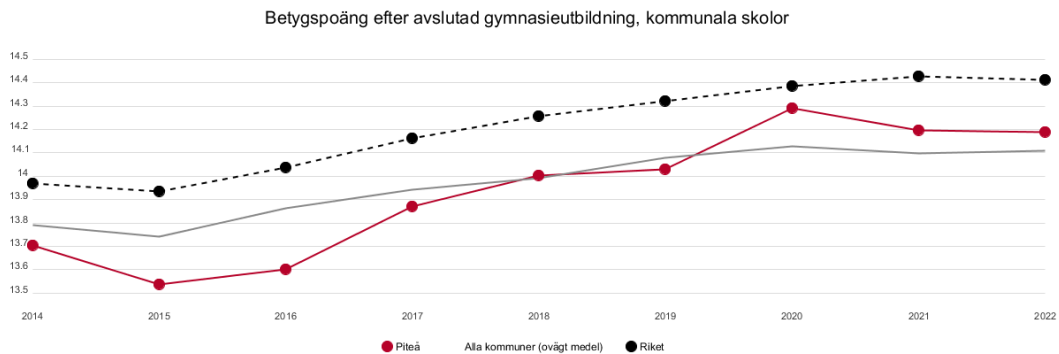
Det som sticker ut lite negativt är att andelen elever med grundläggande högskolebehörighet inom tre år minskat sedan 2021. Kolada har inget värde då det är färre än 10 avgångselever. Enligt skolans egna statistik så är det 9 av 41 avgångseleverna vt-22, dvs drygt 20 %, som har grundläggande högskolebehörighet.

En mindre andel av avgångseleverna vt-22 än de två föregående läsåren hade grundläggande högskolebehörighet. En trolig orsak till det kan vara pandemin men det kan också bero på aktuell elevgrupp. När valen skulle göras valde många av dem utifrån intresse för branschen mer yrkeskurser på sitt individuella val. Vissa elever som valde högskoleförberedande hann även göra omval från dem till andra enklare kurser innan kurserna sedan startade i åk 2 respektive åk 3. Eftersom andelen elever med klarad gymnasieexamen ökat och även den genomsnittliga betygspoängen för avgångseleverna så borde en minst lika stor andel av eleverna haft förmågan att klara av studier för grundläggande högskolebehörighet som tidigare läsårs. Bra kontinuerlig uppföljning av elevernas studieresultat, ett gemensamt arbete kring eleverna där alla, från undervisande lärare och mentor, till elevhälsa bidragit med sina delar och en kontinuerlig vägledning av SYV under elevernas tre år har troligtvis bidragit till många kloka val av eleverna. I första hand för att få en hållbar studiesituation under de extrema förhållanden som varit och klara de kurser som krävs för gymnasieexamen vilket inneburit att eleverna lämnat en eller flera av de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet till efter gymnasiet.

Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning

Strömbackaskolan

Att betygspoängen gått ned sedan toppåret 2020 kan ha en koppling till Coronaåren. Mer förvånande är att inte de nationella resultaten påvisar liknande eller större förhållanden. Sett över tid så kan man ändå se en långsiktigt ökande trend av högre meritvärden. En fara med att sätta fokus på ökade meritvärden är att det riskerar att leda till betygsinflation. Däremot ska fokus ligga på likvärdig och rättssäker bedömning, vilket på Strömbackaskolan sker via återkommande kollegiala bedömningsamtal.

I nedanstående diagram kan man utläsa Piteå kommuns betygsresultat i nationell jämförelse. Det är ytterst små marginaler som avgör om placeringen hamnar på röd, gul eller grön nivå.

Jämförelse: Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor

En annan observation kopplat till betyg är korrelationen mellan betyg vid nationella prov och kursbetyg.

För Piteå kommun totalt sett har vi en god överensstämmelse med utfallet nationellt. Nationella prov genomfördes under läsåret 21-22 i åtta kurser. I sju av dessa, har Piteå kommun en likvärdig eller bättre korrelation än riket mellan kursbetyg och betyg vid nationella prov. Endast i ett fall, Engelska6 ser vi en högre diskrepans än riket. Där har vi fler elever som både får lägre och högre kursbetyg än vad de åstadkommit sett till betyg på nationella proven. Det går också att utläsa att det i högre utsträckning är manliga elever som får lägre kursbetyg än betyget på nationellt prov, kontra fler kvinnliga elever som får högre kursbetyg än betyget på nationellt prov.

Det är inte första året vi ser att det finns en sådan tendens i just engelska. De nationella proven handlar till stor del om att summera och förstå detaljer. Elevernas förmåga att fylla i ett exakt ord i en lucka prioriteras framför att visa att man kan förstå ett innehåll och ha strategier att uttrycka sig på. Det finns alltså kunskapskrav i ämnet engelska som inte ingår och mäts i de nationella proven. Det kan handla om att diskutera omvärldskunskap, kritiskt granska, använda olika texter på ett relevant sätt, förbättra egna framställningar, kommunicera etc. Därför är en jämförelse mellan nationellt provbetyg och kursbetyg just i ämnet engelska inte lika självklart. Om det i denna beskrivning också kan finnas en förklaring till varför det finns en könsmässig skillnad när det gäller resultaten låter vi vara osagt. Men för att nå upp till alla kunskapskrav, så krävs mer komplexa kunskaper än vad som kan uppvisas vid ett nationellt prov.

Högre betygspoäng tillsammans med att färre får högre kursbetyg än betyget på nationella proven, visar på att vi bedriver en kvalitativ utbildning. De senare årens utvecklingsarbete, där ledarskap, stimulans och relationer har stått i centrum, har visat sig ha effekt vilket framkommer vid lektionsobservationer och i elevenkäter. Arbetet har bidragit till en förbättrad och god studiero i klassrummen. I lovskolan har vi fångat upp många elever som inte kunnat tillgodogöra sig sin ordinarie undervisning på ett tillfredsställande sätt, vilket har gett mycket god effekt när eleverna sedan genomfört prövningar i kurser.⁶⁴

Det finns en organisation för kollegialt lärande vilket stärker undervisningen generellt och som bidrar till likvärdighet och kvalitet. Inte minst har de aktionsforskningsprojekt och nätverk kring vetenskap och beprövad erfarenhet bidragit till att rikta ljuset mot undervisningsteorier och praktiker.

Rektorernas pedagogiska ledarskap är viktigt för att utvecklingsfrågor som rör undervisning ska hållas levande, vara kontinuerliga och långsiktiga. Rektorerna arbetar med detta delvis lika, delvis olika, beroende på kontext och prioriteringar utifrån det systematiska kvalitetsarbetet. Men ett nära samarbete, lärande, givande och tagande mellan rektorerna är viktigt för den utveckling som sker och den kvalitet som skapas.

Grans

Genomsnittlig betygspoäng för avgångselever på Grans vt-22 (enligt Kolada/Siris)				
	Grans (NB)	Piteå kommun (alla program) Endast yrkesprogram inom parentes	Riket (alla program) Endast yrkesprogram inom parentes	Riket (endast NB)
Elever med minst 2500p (gy-examen eller studiebevis)	14,4	14,2 (13,9)	14,5 (13,3)	14,3
Elever med Gy-examen	14,6	14,5 (14,1)	14,9 (13,7)	14,7

⁶⁴ Citat av en av kommunens rektorer

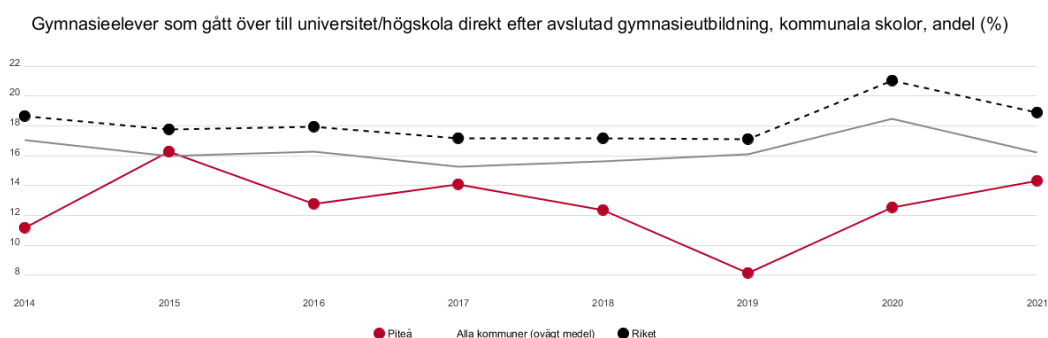
Den genomsnittliga betygspoängen för de elever som slutförde Naturbruksprogrammet på Grans är enligt ovan 14,4. Det är högre än Piteå kommuns genomsnittliga värde för alla nationella program och högre än den genomsnittliga betygspoängen för Naturbruksgymnasium (NB) i hela riket som för övrigt har den högsta genomsnittliga betygspoängen för alla yrkesprogrammen i Sverige. Det är också en ökning från fjolåret med 0,5.

Oavsett om man tittar på Koladas eller Siris nyckeltal för genomströmningen för åren 2019-2022 kan man se en ökning från vt-21 till vt-22. Även genomsnittliga betygspoängen ökar under samma tid. Det kan så klart bero på den grupp av avgångselever som vi haft. Eftersom vi är en lite skola påverkar ju varje individ statistiken extra mycket och vi vet utifrån meritvärden vid antagning att avgångseleverna vt-22 var en stark elevkull. Det kan även vara så att effekterna av pandemin och distansundervisningen inte påverkat elevernas situation och resultat i lika stor utsträckning som året innan. Eleverna som slutade vt-22 hade i och för sig, även de, tre terminer som till stor del påverkades av distansundervisning. Kanske var det till deras fördel att de haft sista halvan av sina gymnasiestudier på plats på skolan och att det i sin tur gjort att det funnits bättre förutsättningar att stötta upp kring eleverna för att ta igen missade kurser eller kunskapstapp som påverkat senare kurser.

En ytterligare sak att poängtera är att Grans under perioden 2017-2022 ökat andelen pojkar på skolan från 8,3% 2017 till 22,5% 2022. Under samma period har den genomsnittliga betygspoängen ändrats lite upp och ned från lägsta värdet 2016 på 13,6 till nuvarande högsta värde på 14,4. Nationellt sett ligger pojkarnas genomsnittliga betygspoäng lägre än flickornas men vi har alltså lyckats behålla och till och med öka vår genomsnittliga betygspoäng samtidigt som andelen pojkar ökat.

Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning

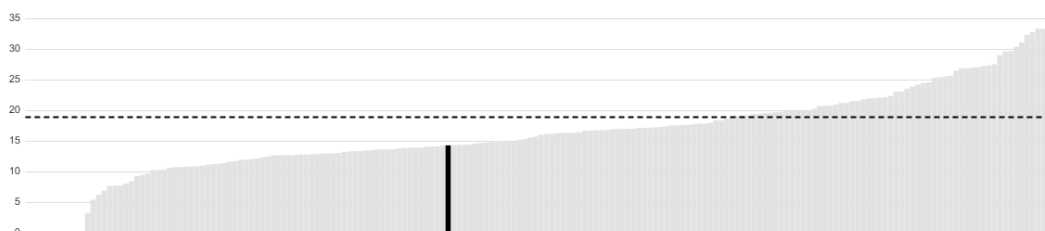
Strömbackaskolan

De senaste uppgifterna kommer från avgångselever 2021 och vi kan se en återhämtning sedan nedgången 2019. Värdena närmar sig de nationella resultaten.

iförelse: Gymnasieelever som gått över till universitet/högskola direkt efter avslutad gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel

Den svarta markeringen utgör Piteås elevers placering nationellt. En anledning till att Piteås elever ligger lägre än riket har med stor sannolikhet att göra med den höga andelen elever på yrkesprogram som i stället går direkt ut i arbetslivet.

Att säkerställa att elever vid våra yrkesprogram är väl förberedda för arbetslivet bidrar till företagens efterfrågan på elever yrkesutbildade vid Strömbackaskolan. De signaler vi får från företagen via våra programråd är att elever från Strömbackaskolan är välutbildade inom sina olika yrkesområden och att företagen efterfrågar just elever från Strömbacka. Detta bidrar till att göra Strömbacka till ett attraktivt val. År 2017 satte vi en lite kaxig målsättning att vi skulle bli Sveriges bästa automationsskola. Det har tagit några år, men nu är vi där. Vi utbildar elever i det branschen efterfrågar. Branschen talar om att vi hade en exakt timing. Det tror vi bidrar till förtroende och attraktivitet.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasieskolan

Strömbackaskolan

Uppdrag 1: Matematik.

Kunskapskraven har höjts i matematik 1 och vi ser att många elever har svårt att klara kursen. Godkända betyg krävs som tidigare nämnts i matematik 1 för att få en gymnasieexamen. Därför behöver vi analysera var bristerna finns och var vi kan sätta in relevanta och effektiva stödinsatser. Här kan vi behöva arbeta tillsammans med grundskolan för att nå framgång då vi ser att många elever har bristande förkunskaper.

Eftersom vi inte fick igenom vår ansökan till ”Samverkanscheck” med forskning inom detta område, har vi under hösten gjort en förnyad ansökan gällande forskning inom de problemområden vi identifierat gällande elevers matematikkunskaper. Vi har också haft träff med vetenskaplig ledare samt forskare från Umeå universitet, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik. Forskarna kommer att skriva en forskningsansökan i samverkan med Piteå kommun som adresserar ovan nämnda område och som kommer att lämnas in till Lärarhögskolan vid Umeå universitet under januari 2023. I skrivande stund är det inte klart om vi kommer att få igenom vår ansökan.

Men även om vår ansökan inte går igenom så fortsätter naturligtvis arbetet med att förbättra elevernas matematikförmågor. Lärarna arbetar med att implementera de nya betygskriterierna där tanken är att betygen bättre ska spegla elevernas kunskaper, och de arbetar även med att i kollegiet utveckla den formativa bedömningen. En grundpelare för

att tillgodogöra sig matematik i gymnasieskolan är en god läsförmåga och en god läsförståelse. Allt hänger ihop och utbildningskedjan är en helhet.

Överlämningarna från grundskolan är värdefulla och det är viktigt att vi snarast möjligt fångar in de elever som har behov av särskilda anpassningar så att inte viktig tid går tillspillo. Förbättrade strukturer för att omhänderta överlämningarna på ett optimalt sätt är på gång på skolenheterna och att specialpedagogerna på vissa skolenheter jobbar parallellt med lärarna i klassrummen där det finns extra behov kan vara en väg framåt. Vårt fortsatta arbete med tillgänglig lärmiljö hänger också ihop med hur vi arbetar vidare med frågan som rör matematik.

Uppdrag 2: Tillgänglig lärmiljö

Arbetet med att tillgängliggöra lärmiljön för alla elever fortsätter och är långsiktigt. Från det som varit gemensamt för samtliga skolenheter, utbildning och spridning, har arbetet nu gått in i en fas där varje skolenhet identifierar sina specifika behov av att tillgängliggöra lärmiljön. Skolpsykolog har hållit i NPF-utbildning för personalen vid Strömbackaskolan i syfte att skapa bättre kunskap och förståelse för vilka anpassningar som behövs. Utvecklingsarbetet SKUA – språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som vi fick pausa under pandemin, har kunnat slutföras. SKUA är en del i det övergripande paraplyet *Tillgänglig lärmiljö*.

På Mjölner och Magne pågår ett långsiktigt förbättringsarbete i verkstäderna så att lärmiljön där ska bli tydligare och mer och överblickbar.

Eleverna har tillgång till bildordlistor, digitala hjälpmedel och inläsningstjänst. En bildskärm är kopplad till en kamera som finns vid CNC maskinerna, denna kamera filmar när läraren utbildar vid maskinen. Det innebär att de elever som inte ser i detalj när lärare instruerar kan titta på bildskärmen och alla kan se vad som händer vid maskinen i stället för att trängas runt varandra. Vi har också infört ett tydligare uppföljningssystem på klasskonferenserna så att både elever och grupper synliggörs och vi kopplar ihop det med överlämningarna från grundskolan, vilka vi har stor nytta av. All information gällande elevers behov ska följa eleverna genom alla tre år. Vi har även tydliggjort att alla anpassningar behöver göras i samtliga klassrum. Detta ska bidra till kontinuitet i anpassningarna för elever vilket vi förväntar oss ska vara gynnsamt för lärandet. Individuella anpassningar kan gynna hela gruppen och en omläggning av struktur och pedagogik kan göra att individuella anpassningar därför inte behövs på samma sätt.⁶⁵

Grans

Vi avslutade vårt aktionsforskningsprojekt om tillgängliga lärmiljöer under läsåret 2020/21 och hade vår slutgiltiga redovisning under föregående läsår 2021/22. Det har varit en möjlighet för skolans lärare och rektor att vidareutvecklas i arbetet med, och

⁶⁵ Citat av en av kommunens rektorer

förhållningssättet till, att skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Tanken är att det förhållningssättet fortsättningsvis ska genomsyra vår verksamhet. En organisatorisk förutsättning för det är att kontinuerligt möjliggöra möten som enbart har fokus på kollegial utveckling/kollegialt lärande.

Vi har fortsatt och är nu inne på fjärde läsåret med skolans resurspedagoger som inriktningsmentorer. De har det övergripande ansvaret att, tillsammans med bl a elevhälsoteamet, styra upp visst innehåll i mentortiden som t ex värdegrundsarbete, studieteknik, hälsa (kost, sömn, droger mm) utifrån behov. Eftersom de även fungerar som resurspedagoger bemannar de även lärostudion och finns ibland med under vissa lektioner vilket gör att de träffar och ser många elever dagligen. Att de inte är lärare som bedömer och betygsätter eleverna är en framgångsfaktor i uppdraget. Förutom dem så har de undervisande lärarna även ett traditionellt mentorsuppdrag.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

Strömbackaskolan

Alla skolenheter har utifrån sitt eget systematiska kvalitetsarbete, utvecklingsområden som de arbetar med. Det gemensamma för Strömbacka är ett långsiktigt fortsatt arbete med tillgänglig lärmiljö.

Eleverna på yrkesutbildningarna kommer från och med nästa läsår utifrån förändringar i Skollagen, att ha mer poäng inlagda i sin studieplan för att rymma deras rätt att läsa in grundläggande behörighet utan att det ska påverka yrkeskurserna negativt. Detta måste vi planera för i schema och i tjänstefördelningar.

Grans

Konkurrensen från andra skolor framförallt inom vissa yrkesområden bidrar till att mängden APL-platser är en utmaning. Vi behöver fortsatt se över APL, upplägg och planering, för att på ett ännu bättre sätt nyttja våra resurser på skolan och samtidigt möjliggöra de samläsningar som är nödvändiga.

Grans har ackreditering inom Erasmus+ vilket innebär att vi har garanterat medel för utbyten t o m 2027, något som möjliggör mer långsiktig planering kring vårt internationella utbyte kring elever och personal. Framöver vill vi såklart fortsätta med alla lyckade utbyten och kurser för elever som vi har tagit fram, men även nyttja möjligheten för personalfortbildning genom kurser utomlands som numera är möjligt även inom yrkesutbildning.

Gymnasiesärskolan

Uppskattad måluppfyllelse

Läroplansområden Kunskaper (2.1)	 Målet ej uppfyllt	 Målet delvis uppfyllt	 Målet uppfyllt i hög grad	 Målet helt uppfyllt
Eleverna har en stimulerande undervisning				
Undervisningen och utbildningen präglas av demokrati och jämställdhet och de mänskliga rättigheterna är väl förankrade				
De vetenskapliga perspektiven genomsyrar skolans verksamhet och lärarnas undervisning				
För eleverna finns en plan för övergång till fortsatt utbildning eller förberedelse för arbetsmarknaden				
Eleverna kan använda sig av bibliotek och deras resurser				
Eleverna har kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa				
Eleverna ges kunskaper och förutsättningar för att förstå vikten av hållbar utveckling				
Skolan har en väl fungerande samverkan med arbetslivet				
Eleverna får möjlighet att utveckla kunskaper i entreprenöriellt lärande				

Bedömningen är att gymnasiesärskolan vid Strömbackaskolan uppfyller läroplanens mål och kunskapsuppdraget mycket väl. Det finns en väl inarbetad undervisningspedagogik och struktur. Verksamheten präglas av en bra organisation där undervisning stödjer sig på gymnasiesärskolans styrdokument. Lokalerna är anpassade för eleverna och tydliga rutiner är upprättade. Det finns en positiv lärprocess med ett bra förhållningssätt, bemötande och god kunskap samt kompetens hos personalen vid gymnasiesärskolan. Detta har fört med sig ett gott resultat på individnivå och en god trivsel hos våra elever vilket är en grundbult för att utveckling och inläring ska ske.

Uppföljning av förra årets utvecklingsområden, gymnasiesärskolan

Fördjupat arbete med att skapa en enhetlig dokumentation gällande utvärdering av elevers lärande. Detta arbete ska ske kollegialt. Klart senast 23-12-31

Särskolans utvecklingsområde kring att gemensamt skapa enhetlig dokumentation kring eleverna har genomförts och målet är uppfyllt.

Under läsåret 21–22 har lärarna processat frågor kring hur dokumentationen ska genomföras samt diskuterat dokumentationens innehåll. Detta arbete har inneburit att i uppstarten av läsåret kommer varje enskild elev att kartläggas i varje undervisningsämne. Kartläggningen bidrar till att upptäcka behov och förutsättningar hos varje elev. Detta innebär också att elevernas progression blir lättare att mäta, det blir även enklare att avgöra vilka eventuella individuella anpassningar som kan behövas. Kontinuerligt under läsåret blir dokumentationen ett stöd kring uppföljning och vid genomförandet av utvecklingssamtal. Dokumentationen strävar också till att ge eleverna en bättre inblick i sitt lärande och en ökad delaktighet i sitt lärande.

Utvecklingsområden inför läsåret 2023/2024

Fortsätta arbetet med att stärka samarbetet mellan skola och näringsliv i Piteå när det gäller elevernas arbetsplatsförlagda utbildning.

Ledningsgruppens rekommendation

Utifrån ovanstående analys och respektive avdelnings angivna utvecklingsområden anser förvaltningens ledningsgrupp att ett stort arbete redan pågår för att öka måluppfyllelsen ytterligare inom området ”Utbildning, arbete och näringsliv”.

Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp föreslår därför att Barn- och utbildningsnämnden inte utdelar några ytterligare uppdrag i anslutning till denna kvalitetsrapport.

Piteå 2023-05-28

Malin Westling
Förvaltningschef

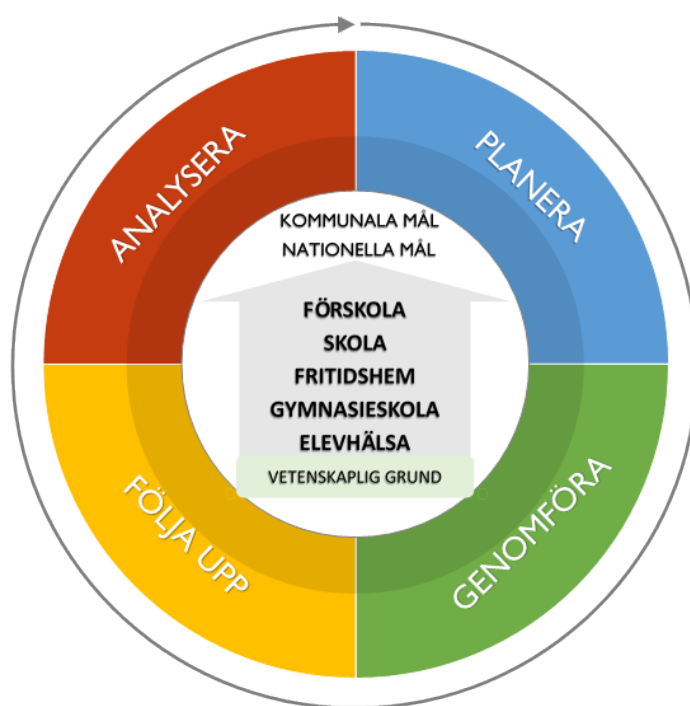
§77

Reviderad riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete

23BUN177

Riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete, version 3_2023-07-31

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete	Riktlinjer	2020-12-16 § 135	Barn- och utbildningsnämnden
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Barn- och utbildningsnämnden	3	23BUN177 §	2025-12-31
Dokumentinformation	Anger gången för utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete		
Dokumentet gäller för	Förtroendevalda i barn- och utbildningsnämnden, anställda inom utbildningsförvaltningen		

Inledning

Ett fungerande kvalitetsarbete i förskolan och skolan är avgörande för att utbildningen ska kunna främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att identifiera och prioritera utvecklingsområden för att uppfylla de nationella och kommunala målen. Syftet är också att skapa delaktighet och dialog om måluppfyllelsen och om orsakerna till eventuella brister.

Ett systematiskt kvalitetsarbete

Piteå kommun bedriver ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete inom skolverksamheten. Kvalitetsarbetet innebär att *följa upp* verksamhetens kvalitet, att *analysera* vad kvaliteten beror på och när det behövs *planera* och *genomföra* åtgärder. Åtgärdernas effekt ska utvärderas i samband med nästa uppföljning och så fortsätter kvalitetsarbetet i en ständig process av utveckling.¹ Ett systematiskt kvalitetsarbete ska också bedrivas på enhetsnivå, det vill säga på varje förskola, skola och fritidshem.²

... för att uppfylla nationella och kommunala mål

Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att uppfylla *nationella mål*, krav och riktlinjer för utbildningen.³ Piteå kommun beslutar dessutom om *kommunala mål* och riktlinjer som verksamheten ska uppfylla och efterleva.⁴

... utifrån en tydlig ansvarsfördelning

Huvudmannanivå

Piteå kommun är huvudman för sina förskolor, skolor och fritidshem.⁵ *Kommunfullmäktige*, kommunens högsta beslutande organ, har det yttersta ansvaret för att utbildningsverksamheten har den kvalitet och de resurser som krävs för att uppfylla de nationella och kommunala målen.⁶ Kommunfullmäktige beslutar bland annat om budget samt Barn- och utbildningsnämndens organisation och verksamhetsformer.⁷

Barn- och utbildningsnämnden fullgör Kommunfullmäktiges uppgifter inom skolverksamheten.⁸ Nämnden ska följa upp och fatta beslut om utvecklingsarbetet för

¹ 4 kap. 3 § skollagen (2010:800)

² 4 kap. 4 § skollagen (2010:800)

³ 4 kap. 5 § skollagen (2010:800)

⁴ 5 kap. 1 § kommunallagen (2017:000)

⁵ 2 kap. 2 § skollagen (2010:800)

⁶ 2 kap. 8 § skollagen (2010:800)

⁷ 5 kap. 1 § kommunallagen (2017:000)

⁸ 2 kap. 2 § skollagen (2010:800), 5 kap. 2 § kommunallagen (2017:000)

att de kommunala och nationella målen för verksamheten ska kunna uppnås. Nämnden ska arbeta systematiskt med en årlig internkontrollplan för att säkerställa en god uppföljning av kvalitet och ekonomi samt att verksamheten bedrivs utifrån gällande mål, krav och riktlinjer på ett kostnadseffektivt sätt.⁹ *Skolchefen* ansvarar för att se till att hela skolväsendets föreskrifter följs.¹⁰

Avdelningsnivå

Avdelningschefer för de tre skolformerna förskola, grundskola och gymnasieskola samt avdelningschef för elevhälsa ansvarar för avdelningens kvalitetsarbete.

Enhetsnivå

Rektor ansvarar för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete vid sin förskole- eller skolenhet. Elever, lärare och annan personal ska medverka och vårdnadshavare ska ges möjlighet att medverka i kvalitetsarbetet.¹¹

... enligt en tvåårig rutin

Barn- och utbildningsnämnden följer upp, rapporterar och planerar verksamheten utifrån följande tvååriga schema:

⁹ Piteå kommuns policy för styrning och ledning, antagen av KF 2023-03-20, § 115

¹⁰ 2 kap. 8a § skollagen (2010:800).

¹¹ 4 kap. 4 § skollagen (2010:800)

Följa upp

Piteå kommun ska styra skolverksamheten utifrån både kommunala och nationella mål. Eftersom antalet mål, krav och riktlinjer är stort och varierar mellan olika skolformer presenteras nedan endast en gemensam benämning på nationella målområden i de läroplaner som är tillämplbara inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhet.

Modell för uppföljning

För att samordna uppföljningen utifrån den statliga och kommunala styrningen sätts Piteås kommunala *strategiska områden* som paraplyer över läroplanernas barn- och elevinriktade *nationella målområden*. När en uppföljning och analys tas fram för samtliga målområden i samband med delårs- och årsredovisning används de senast sammanställda underlagen för varje fördjupning, tillsammans med aktuella kompletteringar.

Kommunala strategiska områden och mål	Nationella målområden
<p>Utbildning, arbete och näringsliv Piteå ska år 2030 ha 46 000 invånare och till 2040 ha 50 000 invånare Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande Piteå ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande</p>	<p>Kunskaper och utveckling Utvärdering och bedömning Omvärld och utbildningsval Rektorns ansvar</p>
<p>Barn och unga – Vår framtid Piteå ska vara Sveriges barnvänligaste kommun</p>	<p>Skola/förskola och hem Övergång och samverkan</p>
<p>Livsmiljö Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet Piteå ska erbjuda trygga och attraktiva livsmiljöer I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling</p> <p>Demokrati och öppenhet Piteå präglas av en samhällsgemenskap med jämställdhet och mångfald som grund Pitebor i alla åldrar ska känna att det är meningsfullt att engagera sig och att de kan påverka kommunens utveckling</p>	<p>Ansvar och inflytande Normer och värden</p>
<p>Personal Piteå kommun och de kommunala bolagen ska arbeta aktivt för att vara en attraktiv och jämställd arbetsgivare samt skapa hälsofrämjande arbetsplatser</p>	<p><i>Nationella målområden har inte kopplats till detta område</i></p>

Anvisning för kvalitetsarbetet

Förvaltningschef ger anvisningar för kvalitetsarbetet för följande verksamheter:

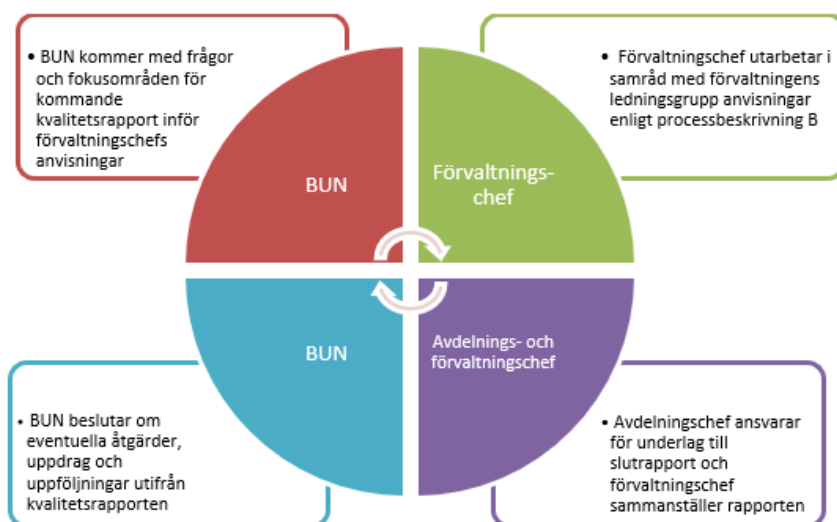
- Förskola
- Förskoleklass
- Grundskola
- Anpassad grundskola
- Fritidshem
- Gymnasieskola
- Anpassad gymnasieskola
- Elevhälsa

Anvisningarna utgår från kommunens strategiska områden och mål samt nationella målområden. Anvisningarna anger också prioriteringar på särskilt viktiga utvecklingsområden.

Processbeskrivning

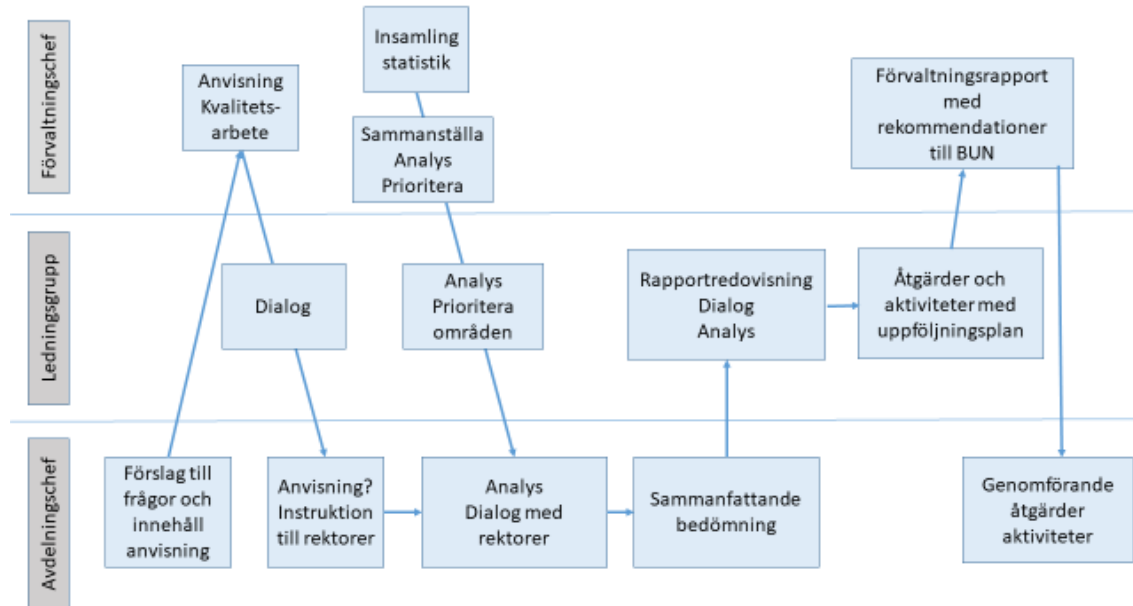
För att beskriva hur beslutsunderlag för barn- och utbildningsnämnden tas fram av förvaltningen för respektive kvalitetsrapport redovisas processerna nedan:

A: Beskrivning av processen mellan nämnd och förvaltning

B: Beskrivning av processen inom utbildningsförvaltningen

§80

Anmälda handlingar

23BUN3

Riktlinjer för dataskyddsarbetet

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Riktlinjer för dataskyddsarbetet	Riktlinjer	2023-06-07	Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	1	23KS275	2027-06-30
Dokumentinformation	Riktlinje för dataskyddsarbetet		
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och bolag		

Innehåll

Riktlinjer för dataskyddsarbetet	1
Inledning.....	0
Roller och ansvar.....	0
Nämnd/bolag	0
Dataskyddsombud	2
Personuppgiftssamordnare	3
Systemägare och systemförvaltare	4
Dataskyddsgrupp	4
Biträdesförhållande	5
Inom kommunen (mellan två nämnder).....	5
Mellan nämnd/bolag och utomstående.....	5
Gemensamt personuppgiftsansvar.....	6
Inom kommun (mellan två nämnder).....	7
Mellan nämnd/bolag och utomstående.....	7
Övrigt	8
Personuppgiftsincidenthantering	8
Konsekvensbedömning	8
Registerförteckning	9
Rutiner för säkerställande av registrerades rättigheter	10

Inledning

Denna riktlinje innehåller kommunövergripande ställningstaganden för dataskyddsarbetet i Piteå kommun. Riktlinjen fokuserar på fördelning av ansvar för dataskyddsarbetet.

Riktlinjen ingår i Piteå kommunkoncerns ledningssystem för informationssäkerhet och dataskydd.

Roller och ansvar

Inom Piteå kommun gäller följande fördelning av ansvar för dataskyddsarbetet.

Nämnd/bolag

Den nämnd/bolag som bestämmer för vilka ändamål personuppgifter ska behandlas och hur behandlingen ska gå till är personuppgiftsansvarig för behandlingen. Varje nämnd/bolag är personuppgiftsansvarig för en mängd olika personuppgiftsbehandlingar.

Personuppgiftsansvaret omfattar behandling av personuppgifter rörande såväl anställda och förtroendevalda som medborgare, barn/elever, brukare/klienter, kunder och affärskontakter. Ansvaret omfattar även personuppgiftsbehandling som sker för nämndens/bolagets räkning via ett personuppgiftsbiträde. Personuppgiftsansvaret kan inte delegeras.

Det ansvar som åligger personuppgiftsansvarig enligt dataskyddslagstiftningen är betydande och omfattar bland annat ansvar för att:

- all personuppgiftsbehandling alltid följer de grundläggande principerna för behandling av personuppgifter,
- förvaltningen och verksamheten har en ändamålsenlig organisation med tillräckliga resurser och dokumenterad ansvarsfördelning,
- medarbetarna har nödvändig kompetens för att kunna följa dataskyddslagstiftningen
- registerförteckning över samtliga personuppgiftsbehandlingar i den ansvariges verksamhet upprättas och förvaltas.
- personuppgiftsbiträdesavtal enligt dataskyddsförordningen tecknas med de leverantörer och motsvarande som behandlar personuppgifter för nämndens verksamhetens räkning.
- personuppgiftsincidenter hanteras i enlighet dataskyddslagstiftningen och Piteå kommuns rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter,
- utse dataskyddsombud och anmäla dataskyddsombudets kontaktuppgifter till Integritetsskyddsmyndigheten, samt stödja dataskyddsombudet i utförandet av de uppgifter som dataskyddsförordningen föreskriver och se till att ombudet har tillräcklig kompetens,
- upprätta de styrande dokument och rutinbeskrivningar som behövs för uppnå dataskyddslagstiftningen syfte och denna riktlinje.

Den personuppgiftsansvarige ansvarar också för att vidta lämpliga säkerhetsåtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas i verksamheten och för att it-system och rutiner utformas så att personuppgifter inte behandlas i onödan.

Kommunstyrelsens ansvar för kommunövergripande behandlingar

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för personuppgiftsbehandling i vissa verksamhetssystem som används kommunövergripande. Av kommunstyrelsens registerförteckning framgår vilka personuppgiftsbehandlingar som kommunstyrelsen är personansvarig för.

Delegering av ärenden

Personuppgiftsansvarig nämnd ska inte delegera beslutanderätt i ärenden som är av större vikt för skyddet av personuppgifter, till exempel där beslutet inte med säkerhet kan bedömas vara förenligt med gällande dataskyddslagstiftning.

Handlingsprogram för dataskyddsarbetet

Varje nämnd/bolag ansvarar för att årligen upprätta ett handlingsprogram för dataskyddsarbetet i nämnden/bolaget för nästkommande år. I handlingsprogrammet ska resultatet av den tillsyn som dataskyddsombudet företagit under året beaktas.

Dataskyddsombud

Dataskyddsombudets arbetsuppgifter och ställning styrs av lagstiftning. Funktionen ska agera självständigt och får inte ta emot instruktioner eller bli föremål för sanktioner för att ha utfört sina arbetsuppgifter.

Den övergripande och viktigaste uppgiften för dataskyddsombudet är att övervaka att organisationen följer dataskyddsförordningen. Det innebär bland annat att:

- samla in information om hur organisationen behandlar personuppgifter
- kontrollera att organisationen följer bestämmelser och interna styrdokument
- informera och ge råd inom organisationen.

Dataskyddsombudet ska också:

- ge råd om konsekvensbedömningar
- vara kontaktperson för Integritetsskyddsmyndigheten
- vara kontaktperson för de registrerade och personalen inom organisationen
- samarbeta med Integritetsskyddsmyndigheten, till exempel vid inspektioner.

Varje nämnd, kommunalt bolag och revisionen ska utse ett dataskyddsombud. En person kan utses till dataskyddsombud för flera nämnder/bolag.

Dataskyddsombudets kontaktuppgifter ska anmälas till Integritetsskyddsmyndigheten.

Personuppgiftssamordnare

Varje nämnd/bolag ska utse en personuppgiftssamordnare som ska vara nämndens/bolagets länk till dataskyddsombudet och nämndens/bolagets representant i dataskyddsgruppen.

Personuppgiftssamordnare kan därutöver ha ytterligare uppgifter i nämndens/bolagets dataskyddsarbete, till exempel:

- Handlägga ärende i anledning av registrerads begäran enligt dataskyddsförordningen artikel 15-22 (begäran om registerutdrag, rättelse, radering etc.).
- Handlägga ärende i anledning av tillsyn eller förfrågan från dataskyddsombudet eller tillsynsmyndigheten.
- Lämna påminnelser till avdelningar inom nämndens förvaltning om att registerförteckning ska uppdateras och följas upp i enlighet med nämndens handlingsplan för dataskyddsarbete.
- Samordna påtalanden om brister och förslag om förbättring från verksamhet och allmänhet, samt informera förvaltningsledning, dataskyddsombud och i förekommande fall systemägare/systemförvaltare om detta.
- Samordna påtalanden från verksamhet om behov av kompetensutveckling samt informera förvaltningsledning och dataskyddsombud om detta.
- Rådfråga och samråda med dataskyddsombudet för verksamhetens räkning.

Om det är lämpligt kan personuppgiftssamordnaren även ha mer kvalificerade uppgifter i nämndens/bolagets dataskyddsarbete, till exempel:

- Vara stöd för verksamheten vid upprättande av personuppgiftsbiträdesavtal.
- Föreslå förvaltningsspecifika rutiner och arbetsinstruktioner i de fall det behövs.

Det är upp till varje nämnd/bolag att utforma och planera hur arbetet kring dataskyddsfrågor ska genomföras.

Personuppgiftssamordnaren bör informeras om vilka specifika uppgifter inom nämndens/bolagets dataskyddsarbete som åvilar personuppgiftssamordnaren, till exempel i en arbetsbeskrivning. Rollen som personuppgiftssamordnare kan kombineras med andra uppgifter om det är lämpligt. Nämnden/bolaget kan utse fler än en personuppgiftssamordnare.

Nämnden/bolaget ska informera dataskyddsombudet om vem eller vilka som är personuppgiftssamordnare för nämnden/bolaget eller har liknande uppgifter.

Systemägare och systemförvaltare

Verksamhetssystem som innehåller personuppgifter ska förvaltas på ett sätt som säkerställer att behandlingen av personuppgifter i systemet är förenligt med dataskyddslagstiftningen.

Av Piteå kommuns systemförvaltningsmodell framgår att det för varje verksamhetssystem ska finnas en systemägare och en systemförvaltare. Det ska framgå av nämndens/bolagets registerförteckning vem som är systemägare och systemförvaltare för de verksamhetssystem i vilka personuppgifter behandlas.

Systemförvaltningsplan för verksamhetssystem i vilka personuppgifter behandlas ska beskriva hur verksamhetssystemet ska förvaltas för att uppnå en lämplig säkerhetsnivå för personuppgifterna, inklusive vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas.

I de fall användandet av verksamhetssystemet innebär att systemleverantören behandlar personuppgifter som personuppgiftsbiträde ansvarar nämnden/bolaget för att personuppgiftsbiträdesavtal mellan systemleverantören och nämnden som personuppgiftsansvarig upprättas. Det rekommenderas att nämnden/bolaget utser systemägaren att förvalta och kontrollera efterlevnaden av avtalet.

Dataskyddsgrupp

Dataskyddsgruppen är ett nätverk för dataskyddsarbete inom Piteå kommunkoncern. Gruppen består av personuppgiftssamordnare och dataskyddsombud inom Piteå kommunkoncern.

Dataskyddsgruppen fungerar som ett forum för informationsutbyte mellan personuppgiftssamordnarna och är ett verktyg för dataskyddsombudet att insamla information om dataskyddsarbetet i nämnderna och bolagen.

Om personuppgiftssamordnare ser behov av centralt ställningstagande eller nya/förändrade rutiner eller styrande dokument rörande dataskydd kan frågan om detta lyftas i dataskyddsgruppen och förmedlas till rätt instans av dataskyddombudet som en del i dennes tillsyn. Dataskyddsgruppen bör beredas tillfälle att lämna synpunkter på förslag till beslut i frågor som rör dataskydd.

Dataskyddsombudet ansvarar för att sammankalla till möten i dataskyddsgruppen.

Biträdesförhållande

Personuppgiftsansvarig nämnd eller bolag som uppdrar åt annan (personuppgiftsbiträde) att behandla personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning, ansvarar för att personuppgiftsbitrådets behandling under alla förhållanden uppfyller kraven i dataskyddsförordningen.

Den personuppgiftsansvarige nämnden/bolaget ansvarar bland annat för att:

- endast anlita personuppgiftsbiträde som ger tillräckliga garantier om att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder på ett sådant sätt att behandlingen uppfyller kraven i denna förordning och säkerställer att den registrerades rättigheter skyddas,
- träffa ett personuppgiftsbiträdesavtal med personuppgiftsbiträdet som har det innehåll som dataskyddsförordningen föreskriver, och att
- personuppgiftsavtalet förvaltas och efterlevs av såväl biträdet som eventuella underbiträden till personuppgiftsbiträdet.

Personuppgiftsbiträdesavtal ska registreras. För kommunens samtliga nämnder gäller att registrering av personuppgiftsbiträdesavtal ska ske i kommunens centrala ärendehanteringssystem.

Inom kommunen (mellan två nämnder)

I de fall en nämnd behandlar personuppgifter för en annan nämnds räkning, omfattas behandlingen av Reglemente för biträdesförhållande inom Piteå kommun.

Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar enligt reglementet för att ge skriftliga instruktioner till personuppgiftsbiträdet om hur det ska utföra behandlingen.

Mellan nämnd/bolag och utomstående

I de fall en utomstående behandlar personuppgifter för en personuppgiftsansvarig nämnds/bolags räkning ansvarar nämnden/bolaget för att upprätta ett personuppgiftsbiträdesavtal med den utomstående (kan även vara ett kommunalt bolag), och för förvaltning och efterlevnadskontroll av avtalet.

Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB-avtal)

Samtliga nämnder och bolag inom Piteå kommunkoncern ska använda eller ha samma innehåll som SKR:s mall för personuppgiftsbiträdesavtal.

Utgångspunkten är att personuppgiftsansvariga inom Piteå kommunkoncern aldrig ska gå med på förändringar av avtalsmallen som kan påverka skyddet för personuppgifter negativt. I undantagsfall kan personuppgiftsansvariga inom Piteå kommunkoncern gå med på förändringar som inte påverkar skyddet av personuppgifter. Bedömning ska göras i samråd med dataskyddsombudet och baseras på omständigheterna i det enskilda fallet.

En aktualitetskontroll av personuppgiftsansvariges instruktion för behandling och personuppgiftsbitrådets förteckning över underbiträden ska genomföras i vart fall vartannat år samt vid förändringar.

Tredjelandsoverföringar är som huvudregel inte tillåtna. Som personuppgiftsansvarig ansvarar varje nämnd/bolag för att användandet av ett personuppgiftsbiträde inte innebär tredjelandsoverföring i strid med dataskyddsförordningen.

Gemensamt personuppgiftsansvar

Ett gemensamt personuppgiftsansvar föreligger om två eller flera parter gemensamt deltar i beslut om ändamål och medel för en personuppgiftsbehandling.

Följande faktorer talar för att det handlar om ett gemensamt personuppgiftsansvar.

- Flera aktörer har påverkan på beslut om varför och hur personuppgifterna ska behandlas.
- Samtliga inblandade aktörer har ett gemensamt intresse av att behandlingen utförs eller egna närliggande intressen av att behandlingen utförs.
- De olika behandlingsåtgärder som de inblandade aktörerna utför för samma eller närliggande ändamål är så nära sammanbundna att de inte går att separera från varandra.
- De registrerade får det bästa skyddet för sina fri- och rättigheter genom att kunna vända sig till samtliga gemensamt personuppgiftsansvariga.
- Reglering av gemensamt personuppgiftsansvar syftar till att fastställa vem av parterna som ansvarar för vilka av de skyldigheter som tillkommer personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen, till exempel när det gäller utövandet av den registrerades rättigheter och skyldighet att lämna information till den registrerade. Ansvaret ska fastställas skriftligt.

Dataskyddsförordningen kräver att gemensamt personuppgiftsansvariga fastställer sina respektive ansvar för att fullgöra skyldigheterna gentemot registrerade genom ett ”inbördes arrangemang”. Särskilt viktigt är att fastställa vem som ansvarar för vad när det gäller utövandet av den registrerades rättigheter och sina respektive skyldigheter att tillhandahålla information till den registrerade i samband med att information samlas in eller börjar behandlas.

Arrangemanget ska tydliggöra de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller gentemot registrerade. Det väsentliga innehållet i arrangemanget ska göras tillgängligt för de registrerade. I dataskyddsförordningen anges också att en gemensam kontaktpunkt får utses inom ramen för arrangemanget. Oavsett formerna för det arrangemang som avses i punkt 1 får den registrerade utöva sina rättigheter enligt denna förordning med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga. Det handlar alltså om en annan typ av handling än ett personuppgiftsbiträdesavtal.

Några av de områden som behöver klargöras och fastställas är:

- de olika aktörernas (nämndernas) och deras roller i förhållande till behandlingen,
- varför personuppgifterna behandlas (ändamålet),
- vilka typer personuppgifter som ska/får delas,
- hur de registrerade kan utöva sina rättigheter och vem som ansvarar för olika delar
- hur de registrerade ska få tillräcklig information om behandlingen och vem som ansvarar för detta
- hur de grundläggande principerna för behandling av personuppgifter uppfylls,
- laglig grund för behandlingen och
- om någon av de ansvariga ska utgöra en gemensam kontaktpunkt för de registrerade.

Andra viktiga frågor är gallring, säkerhet i behandlingen, konfidentialitet och möjligheterna till kontroll av den andre partens efterlevnad av arrangemanget. Som ovan nämnts ska de gemensamt personuppgiftsansvariga se till att det väsentliga innehållet i arrangemanget görs tillgängligt för de registrerade.

Inom kommun (mellan två nämnder)

Varje nämnd ansvarar för att identifiera gemensamt personuppgiftsansvar med annan nämnd inom kommunen och för att det gemensamma personuppgiftsansvaret regleras mellan nämnderna genom en skriftlig överenskommelse i enlighet med dataskyddsförordningen.

Gemensamt personuppgiftsansvar inom kommunen ska rapporteras till dataskyddsombudet och föras in i Piteå kommuns företeckning över gemensamt personuppgiftsansvar. Dataskyddsombudet ansvarar för att föra in uppgifterna i förteckning.

Överenskommelse om gemensamt personuppgiftsansvar ska registreras. För kommunens samtliga nämnder gäller att registrering av överenskommelsen ska ske i kommunens centrala ärendehanteringssystem.

Mellan nämnd/bolag och utomstående

Den nämnd/bolag som är personuppgiftsansvarig ansvarar för att identifiera gemensamt personuppgiftsansvar med utomstående (för nämnd exempelvis annan kommun eller ett bolag/kommunalt bolag och för bolag exempelvis en nämnd eller ett annat kommunalt bolag) och för att avtal om gemensamt personuppgiftsansvar upprättas i enlighet med dataskyddsförordningen.

Gemensamt personuppgiftsansvar ska rapporteras till dataskyddsombudet och föras in i Piteå kommuns företeckning över gemensamt personuppgiftsansvar. Dataskyddsombudet ansvarar för att föra in uppgifterna i förteckning.

Avtal om gemensamt personuppgiftsansvar ska registreras. För kommunens samtliga nämnder gäller att registrering av avtalet ska ske i kommunens centrala ärendehanteringssystem.

Övrigt

Personuppgiftsincidenthantering

En personuppgiftsincident är en säkerhetsincident som kan innebära risker för människors friheter och rättigheter. Riskerna kan innebära att någon förlorar kontrollen över sina uppgifter eller att rättigheterna inskränks. Exempel på risker är ekonomisk förlust, brott mot sekretess eller tystnadsplikt, identitetstöld, bedrägeri, skadlig ryktesspridning och diskriminering.

En personuppgiftsincident har till exempel inträffat om uppgifter om en eller flera registrerade personer har blivit förstörda gått förlorade på annat sätt kommit i orätta händer. Det spelar ingen roll om det har skett oavsiktligt eller med avsikt, i båda fallen kan det handla om en personuppgiftsincident.

Dataskyddsförordningen kräver att vissa typer av personuppgiftsincidenter anmäls till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Anmälan ska ske via IMY:s e-tjänst inom 72 timmar från det att personuppgiftsincidenten har upptäckts.

Incidentrapport dataskydd

Vid bedömningen av en potentiell personuppgiftsincident ska personuppgiftsansvariga inom Piteå kommunkoncern använda sig av **Mall för bedömning av personuppgiftsincidenter**¹. Dataskyddsombudet bör rådgöras vid bedömningen.

Ifylld mall för bedömning av personuppgiftsincidenter resulterar i en incidentrapport, som ska registreras oavsett om bedömningen resulterar i en anmälan till IMY eller inte. För kommunens samtliga nämnder gäller att registrering av personuppgiftsbiträdesavtal ska ske i kommunens centrala ärendehanteringssystem.

Konsekvensbedömning

Den personuppgiftsansvarige ska enligt dataskyddsförordningen göra en konsekvensbedömning avseende en personuppgiftsbehandling om behandlingen ”sannolikt leder till hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter”.

En konsekvensbedömning kan behöva göras innan en ny personuppgiftsbehandling påbörjas, vid förändringar av en pågående behandling eller vid pågående behandlingar om konsekvensbedömning inte gjorts tidigare.

Den personuppgiftsansvarige ansvarar för att en konsekvensbedömning utförs när det behövs. Utförandet av konsekvensbedömning kan dock överlåtas till någon annan inom eller utanför organisationen.

Den personuppgiftsansvarige ska rådfråga dataskyddsombudet vid genomförande av en konsekvensbedömning avseende dataskydd. Dataskyddsombudet bör även övervaka genomförandet av konsekvensbedömningen.

¹ Rutin för bedömning av personuppgiftsincidenter ska finnas på kommunens intranät.

Om konsekvensbedömningen avseende dataskydd visar att behandlingen skulle leda till en hög risk om inte den personuppgiftsansvarige vidtar åtgärder för att minska risken måste den personuppgiftsansvarige också samråda med Integritetsskyddsmyndigheten (så kallat förhandssamråd) innan behandlingen påbörjas. Integritetsskyddsmyndigheten kan i förhandssamrådet utfärda råd, förelägganden eller förbud som säkerställer att behandlingen är i enlighet med förordningens regler.

Konsekvensbedömningsrapporter

Dataskyddsombudets råd och de beslut som personuppgiftsansvarig fattar ska dokumenteras i en konsekvensbedömningsrapport.

Konsekvensbedömningsrapporten ska registreras. För kommunens samtliga nämnder gäller att registrering av konsekvensbedömningsrapport ska ske i kommunens centrala ärendehanteringssystem.

Vid bedömning ifråga om en konsekvensbedömning behövs och vid utförande av konsekvensbedömning, ska den personuppgiftsansvariga använda Piteå kommuns **Mall för konsekvensbedömningsrapport²**.

Åtgärdsplan

Om de risker som identifieras bedöms uppnå en gul eller röd nivå enligt matrisen i Mall för konsekvensbedömningsrapport, ska den personuppgiftsansvarige upprätta en åtgärdsplan för att eliminera eller minska de identifierade riskerna.

Beslut om riskbehandling

Om de risker som identifieras bedöms uppnå en gul eller röd nivå enligt matrisen, ska den personuppgiftsansvarige fatta beslut om riskbehandling (acceptera risk/lindra risk/överföra risk/undvika risk genom att inte utföra behandlingen). En personuppgiftsansvarig nämnd kan delegera till tjänsteperson att fatta beslut om riskbehandling på nämndens vägnar om risken uppnår gul nivå men ska inte göra detta vid röd nivå enligt matrisen.

Registerförteckning

Samtliga personuppgiftsansvariga och gemensamt personuppgiftsansvariga ska enligt dataskyddsförordningen föra register över behandling som utförs under varje personuppgiftsansvarigs ansvar.

Detta register ska innehålla samtliga följande uppgifter:

- Namn och kontaktuppgifter för den personuppgiftsansvarige, den personuppgiftsansvariges företrädare samt dataskyddsombudet.
- Uppgifter om vilka personuppgiftsbehandlingar den personuppgiftsansvarige ansvarar för. **I de flesta fall är tillräckligt att utgå från de behandlingar som sker inom ramen för verksamhetens huvudsakliga processer.**
- För varje personuppgiftsbehandling ska anges:
 - Ändamålen med behandlingen

² Mall för konsekvensbedömningsrapport ska finnas på kommunens intranät.

- En beskrivning av kategorierna av registrerade och av kategorierna av personuppgifter
- De kategorier av mottagare till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut, inklusive mottagare i tredjeländer eller i internationella organisationer
- I tillämpliga fall, överföringar av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation, inbegripet identifiering av tredjelandet eller den internationella organisationen och, vid sådana överföringar som avses i artikel 49.1 andra stycket, dokumentation av lämpliga skyddsåtgärder.
- Om möjligt, de förutsedda tidsfristerna för radering av de olika kategorierna av personuppgifter.
- Om möjligt, en allmän beskrivning av de tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärderna.

Av registerförteckningen ska framgå vem som är systemägare och systemförvaltare för de verksamhetssystem i vilka personuppgifter behandlas.

Registerförteckningen ska uppdateras löpande så snart en ny behandling påbörjas eller en befintlig behandling avslutas eller förändras. Större genomgångar av registerförteckningen ska i enlighet med nämndens/bolagets plan för dataskyddsarbetet under året, och i vart fall en gång per år.

Aktuell registerförteckning ska delges nämnden/bolagets styrelse minst en gång per år i samband med beslut om handlingsplan för dataskyddsarbetet nästkommande år.

Rutiner för säkerställande av registrerades rättigheter

Varje personuppgiftsansvarig ansvarar för att det finns rutiner som säkerställer att registrerades rättigheter enligt artikel 12-23 i dataskyddsförordningen kan tillgodoses året om. Rutinerna ska bland annat innehålla uppgifter om kontaktvägar i normala fall och under semestertider.

§ 198

Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026

Diarienum 23KS62

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer verksamhetsplan för åren 2024–2026 och årsbudget för år 2024 enligt nedan.

Kommunfullmäktige utökar nämndernas/styrelsens ramar med 18,6 mkr år 2024, 18,6 mkr år 2025 och 18,6 mkr år 2026 respektive engångstillskott 93,1 mkr år 2024; 8,0 mkr år 2025 och 8,0 mkr år 2026.

Kommunfullmäktige avsätter i driftbudgeten 76 mkr i en central pott till kommunstyrelsens förfogande. Potten innehåller bland annat anslag till löneökningar för år 2024.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att fördela medel till nämnder/styrelse för löneökningar då lokala avtal för 2024 är klara.

Kommunfullmäktige avsätter i driftbudgeten 14,2 mkr år 2024; 28,1 mkr år 2025 och 20,1 mkr år 2026 i en central pott för kapitalkostnader till kommunstyrelsens förfogande.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att fördela medel till nämnder/styrelse för tillkommande kapitalkostnader under året.

Kommunfullmäktige beslutar om taxe-/avgiftshöjningar tas i särskilt beslut av Kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige fastställa mål och nyckeltal på kommunövergripande och nämnds nivå som stöd för bedömning av God ekonomisk hushållning i Piteå kommun för år 2024.

Kommunfullmäktige fastställer kommunens skattesats för år 2024 till 22:25 kronor (oförändrad).

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnder/styrelse att, utifrån mål och uppdrag, fastställa internbudget för år 2024 inom ramen för anvisade medel (driftbudget och investeringsbudget) i samråd med Kommunstyrelsen/Ekonomiavdelningen.

Kommunfullmäktige delegerar till respektive nämnd/styrelse att, upp till fastställd beloppsgräns, löpande under året omvandla drift- till investeringsmedel under förutsättning att nämnden efter omfördelning klarar en budget i balans. Rapportering om omfördelning görs i samband med årsredovisningen.

Kommunfullmäktige fastställer 2024 års investeringsram om 356,5 mkr.

Kommunfullmäktige beslutar att Kommunstyrelsen får omsätta och ta upp nya lån så den samlade lånevolymen exklusive kontokrediter uppgår till maximal 1 500 mkr.

Reservationer

Malin Stenvall Viksten (M), Daniel Bergman (M), Brith Fäldt (V), Jan-Eric Sandberg (M), Karl-Erik Jonsson (M), Lars Wikström (V), Ellinor Sandlund (M), Mikael Borgh (V), Ulf Lindeberg (SD), Helén Lindbäck (KD), Daniel Bylund (KD), Margareta Hägglöf (M), Lage Hortlund (SD), Lars Larsson (SLP), Christer Larsson (M), Ulf Lindeberg (SD), Sara Hall (SLP), Anna Bergström (V), Gunilla Wallstén (M), Daniel Bergman (M) och Magnus Häggblad (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen lägger fram förslag till verksamhetsplan 2024–2026 och årsbudget 2024.

Förslaget har arbetats fram med utgångspunkt från de Riktlinjer för budgetarbetet som fastställts av Kommunfullmäktige 2023-03-20.

Riktlinjerna för budgetarbetet år 2024 har utgått från beslutade budgetramar och resultatnivåer i VEP 2023–2025.

Tiden efter pandemin och Rysslands angrepp mot Ukraina har präglats av en stigande inflation till följd av utbudsbrist i världen. Det har i sin tur lett till kraftiga prisökningar samt stigande räntekostnader för företag, offentlig sektor och hushåll. Globala frakt-, energi- och råvarupriser har börjat sjunka i många länder med fallande inflation som följd. Förhoppningsvis leder det till att inflationen kommer att fortsätta nedåt även i Sverige. Riksbankens senaste räntehöjning har gett en styrränta på 3,5 procent och ytterligare en höjning är aviserad till juni eller september i år. Svenska hushåll, företag och offentlig sektor drabbas hårt av räntehöjningar eftersom många har höga bostadslån och korta räntebindningstider. Såväl företag som kommunal sektor står inför avvägningar mellan anpassning till den svaga ekonomin på kortare sikt och den mer strukturella kompetensbristen. Befolkningsutvecklingen i riket bromsar in, vilket över tid kommer att ge arbetskraftsbrist inom alla sektorer. Befolkningsstrukturen förändras framöver, där antalet personer +80 år ökar med nära 50 procent samtidigt som personer i arbetsför ålder ökar med knappt 5 procent. De kommande åren är bristen på arbetskraft den enskilt största utmaningen för kommunal sektor. I välfärdssektorn uppstår de största behovsökningarna inom äldreomsorgen, till följd av att den stora gruppen 40-talister uppnår åldern +80 år. Kommunsektorn har under den två år långa pandemin visat rekordstarka resultat. Nu börjar de ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner bli alltmer påtagliga. Kommunal sektors fortlöpande arbete med effektiviseringar, besparingar och eventuella skattehöjningar räcker inte. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till historiskt låga resultatnivåer. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Kommunstyrelsens förslag till VEP 2024–2026 baseras på följande förutsättningar: Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) prognos i april 2023 för skatteunderlagets utveckling under den kommande planperioden indikerar en ökning i jämförelse med den prognos som skatteintäkterna baserades på i VEP 2023–2025. Preliminär beräkning är gjord för kostnadsutjämning, samt LSS-utjämning och båda utjämningsområdena ökar i jämförelse med VEP 2023–2025.

Skatteintäkter/generella statsbidrag ökar med netto 14,8 mkr för år 2024 mot tidigare beräkning i VEP 2023–2025.

- Skatteunderlaget är uppräknat enligt SKR uppräkningsfaktor med 4,0 % för år 2024; 4,8

% för år 2025 samt 4,7 % för år 2026.

- Preliminär kostnadsutjämnning för år 2024 medför en ökning med 23,4 mkr.
- Preliminär LSS-utjämnning för år 2024 ger en minskning med 8,1 mkr.

Anslag för löneökningar, priskompensation och kapitalkostnader avsätts och ingår i central pott till kommunstyrelsens förfogande 2024–2026.

Förslagen till mål och nyckeltal på kommunövergripande och nämnds nivå som fastställer vad som bedöms vara God ekonomisk hushållning i Piteå kommun för år 2024 återfinns i budgetdokumentet.

I nämndernas budgetförslag finns taxorna redovisade. Flertalet av taxorna indexregleras årligen.

Det finns en gränsdragningsproblematik mellan drift och investering som också till vissa delar krockar med väl fungerande ekonomistyrningsprocesser på förvaltningarna. Därför föreslås att nämnder/styrelse får i delegation att upp till och med ett maxbelopp fördela om från drift till investeringsanslag löpande under året under förutsättning att nämnden efter omfördelning klarar en budget i balans. Rapportering om omfördelning görs en gång per år i samband med årsredovisningen.

Samråd och diskussioner har skett med berörda förvaltningar.

Budgetförslaget presenteras för den centrala samverkansgruppen den 8 juni 2023.

Yrkanden

Helén Lindbäck (KD): Bifall till Moderaternas förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026 med tillägget att från Kommunstyrelsen centrala pott ge 200 tkr till funktionsrättsföreningarna och 200 tkr till övriga föreningar för ökade kostnader.

Patric Lundström (S), Claes Danell (S), Anton Li Nilsson (C) och Henrik Viklund (C): Bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Ellinor Sandlund (M), Karl-Erik Jonsson (M), Johnny Åström (SJV), Jan-Eric Sandberg (M) och Lars Larsson (SLP): Bifall till Moderaternas förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026 med ändringen att stryka följande stycke på sidan 3: "Stor del av kommunal verksamhet kan utmanas och upphandlas på den fria marknaden så att fler får möjlighet att bidra till en bra verksamhet samtidigt som skattebetalarna har möjlighet att få ut mer av varje skattekrona. Framtidens välfärd kräver en mångfald av utförare och ger samtidigt såväl invånarna som personal inom olika verksamheter, en större valfrihet."

Magnus Häggblad (SD) och Lage Hortlund (SD): Bifall till Sverigedemokraternas förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026.

Brith Fäldt (V): Bifall till Vänsterpartiets förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026. Bifall till följande punkter i Kommunstyrelsens förslag:

- 5, Kommunfullmäktige beslutar om taxe-/avgiftshöjningar tas i särskilt beslut av Kommunfullmäktige.
- 6, Kommunfullmäktige fastställa mål och nyckeltal på kommunövergripande och nämndsnivå som stöd för bedömning av God ekonomisk hushållning i Piteå kommun för år 2024.
- 7, Kommunfullmäktige fastställer kommunens skattesats för år 2024 till 22:25 kronor (oförändrad).
- 9, Kommunfullmäktige delegerar till respektive nämnd/styrelse att, upp till fastställd beloppsgräns, löpande under året omvandla drift- till investeringsmedel under förutsättning att nämnden efter omfördelning klarar en budget i balans. Rapportering om omfördelning görs i samband med årsredovisningen.
- 11, Kommunfullmäktige beslutar att Kommunstyrelsen får omsätta och ta upp nya lån så den samlade lånevolymen exklusive kontokrediter uppgår till maximal 1 500 mkr.

Mats Dahlberg (MP), Henrik Viklund (C), Anton Li Nilsson (C), Claes Danell (S), Patric Lundström (S) och Brith Fäldt (V): Yrkar på ett nytt nyckeltal på sidan 34, Miljöranking, Aktuell Hållbarhet - Årlig förbättring av ranking samt bifall till att behålla skattesatsen oförändrad.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på de fyra förslagen och finner att Kommunfullmäktige beslutar enligt Kommunstyrelsens förslag.

Votering begärs och Kommunfullmäktige godkänner följande beslutsgång:

- Kommunstyrelsens förslag
- Moderaternas förslag
- Sverigedemokraternas förslag
- Vänsterpartiets förslag

Votering verkställs digitalt.

Omröstningsresultat

- Kommunstyrelsens förslag: 28
- Moderaternas förslag: 14
- Sverigedemokraternas förslag: 3
- Vänsterpartiets förslag: 5
- Avstår: 0
- Frånvarande: 1

De röstande och de avlämnade rösterna framgår av till denna paragraf bifogad förteckning.

Ordförande ställer sedan proposition på Mats Dahlbergs (MP) tilläggsförslag och finner att Kommunfullmäktige bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

- §153 KS Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026
- Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026
- Minnesanteckningar Extra Samverkansgrupp 2023-06-08

- Moderaternas förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026
- Vänsterpartiets förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026
- Sverigedemokraternas förslag till Budget 2024 och Verksamhetsplan 2024 - 2026

Paragrafen är justerad

Reglemente för biträdesförhållande i Piteå kommun

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Reglemente för biträdesförhållande i Piteå kommun	Reglemente	2023-06-26 § 202	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Kommunledningsförvaltningen	1	23KS276	2027-06-30
Dokumentinformation	Reglemente för biträdesförhållande inom Piteå kommun		
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder		

I. Bakgrund och syfte

1.1 När en nämnd behandlar personuppgifter för en annan nämnds räkning, är den att betrakta som personuppgiftsbiträde i förhållande till den andre nämnden. EU:s Dataskyddsförordning (GDPR) kräver att varje personuppgiftsbiträdes hantering av personuppgifter ska regleras genom avtal eller annan rättsakt.

1.2 Inom Piteå kommun regleras personuppgiftsbiträdande nämnders behandling av personuppgifter genom detta reglemente. Reglementet tillsammans med den personuppgiftsansvariges instruktioner för behandlingen enligt punkten 2 nedan utgör en sådan annan rättsakt som dataskyddsförordningen föreskriver. Det betyder att det inte behöver träffas något personuppgiftsbiträdesavtal mellan personuppgiftsansvariga nämnder och personuppgiftsbiträdande nämnder.

1.3 Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen har företräde framför dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Vad som sägs i detta reglemente gäller endast i den utsträckning det inte påverkar nämndernas tillämpning av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

1.4 För begrepp rörande dataskydd i detta reglemente gäller samma definitioner som i dataskyddsförordningen.

2. Instruktion för personuppgiftsbehandling

2.1 För varje behandling som personuppgiftsansvarig nämnd överlåter till personuppgiftsbiträdande nämnd att utföra för sin räkning, ska den personuppgiftsansvarige nämnden lämna skriftliga instruktioner om hur den biträdande nämnden ska utföra behandlingen. Instruktionerna ska ange föremål, varaktighet, art och ändamål, typ av personuppgifter samt kategorier av registrerade och särskilda behov som omfattas av behandlingen.

2.2 Personuppgiftsansvarig nämnd får endast utföra personuppgiftsbehandling i enlighet med detta reglemente och vid var tid gällande instruktioner för behandlingen.

3. Den personuppgiftsansvarige nämndens ansvar

3.1 Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att det vid var tid finns laglig grund för behandlingen och för att utforma korrekta instruktioner för behandlingen så att personuppgiftsbiträdande nämnd och eventuellt underbiträde kan fullgöra sitt eller sina uppdrag enligt detta reglemente.

3.2 Personuppgiftsansvarig nämnd ska utan onödigt dröjsmål informera personuppgiftsbiträdande nämnd om förändringar i behandlingen som påverkar personuppgiftsbiträdande nämnds skyldigheter enligt dataskyddslagstiftningen.

3.3 Personuppgiftsansvarig nämnd ansvarar för att informera registrerade om behandlingen och för att tillvarata registrerades rättigheter enligt dataskyddslagstiftningen samt vidta varje annan åtgärd som åligger den personuppgiftsansvarige nämnden enligt dataskyddslagstiftningen.

4. Personuppgiftsbiträdande nämnds åtaganden

4.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd förbinder sig att endast utföra behandling i enlighet med detta reglemente och instruktioner samt att följa dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdande nämnd förbinder sig även att fortlöpande hålla sig informerad om gällande rätt på området.

4.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska vidta åtgärder för att skydda personuppgifterna mot alla slag av behandlingar som inte är förenliga med detta reglemente, instruktioner och dataskyddslagstiftningen.

4.3 Personuppgiftsbiträdande nämnd åtar sig att säkerställa att samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning följer detta reglemente och instruktioner samt att de fysiska personerna informeras om relevant lagstiftning.

4.4 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska på begäran från personuppgiftsansvarig nämnd bistå denne med att säkerställa att skyldigheterna enligt artikel 32–36 i dataskyddsförordningen fullgörs och svara på begäran om utövande av den registrerades rättigheter i enlighet med dataskyddsförordningen utifrån den information som personuppgiftsbiträdande nämnd har att tillgå.

4.5 För det fall att personuppgiftsbiträdande nämnd finner att instruktioner är otydliga, i strid med dataskyddslagstiftningen eller saknas och personuppgiftsbiträdande nämnd bedömer att nya eller kompletterande instruktioner är nödvändiga för att genomföra sina åtaganden ska personuppgiftsbiträdande nämnd utan dröjsmål informera den personuppgiftsansvarige nämnden, tillfälligt upphöra med behandlingen och invänta nya instruktioner.

5. Säkerhetsåtgärder

5.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska vidta alla lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som krävs enligt dataskyddslagstiftningen för att förhindra personuppgiftsincidenter, genom att säkerställa att behandlingen uppfyller kraven i dataskyddslagstiftningen och att den registrerades rättigheter skyddas.

5.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska fortlöpande säkerställa att den tekniska och organisatoriska säkerheten i samband med behandlingen medför en lämplig nivå av konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft.

5.3 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska styra åtkomstbehörighet så att endast sådana fysiska personer som arbetar under personuppgiftsbiträdande nämnds ledning och som behöver åtkomsten för att kunna utföra sina arbetsuppgifter har åtkomst till de personuppgifter som nämnden behandlar för personuppgiftsansvarig nämnds räkning. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska regelbundet följa upp och säkerställa att givna behörigheter är lämpliga och aktuella.

5.4 Personuppgiftsbiträdande nämnd åtar sig att kontinuerligt logga åtkomst till personuppgifter som den behandlar för annan nämnds räkning. Loggar gallras i enlighet med gallringsföreskrifter.

5.5 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska systematiskt testa, undersöka och utvärdera effektiviteten hos de tekniska och organisatoriska åtgärder som ska säkerställa behandlingens säkerhet.

5.6 Personuppgiftsansvarige nämnds dataskyddsbud utövar tillsyn även över den behandling som personuppgiftsbiträdande nämnd utför för den personuppgiftsansvarige nämndens räkning.

6. Sekretess/tystnadsplikt

6.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd ansvarar för att endast de fysiska personer som arbetar under dess ledning och som behöver ta del av personuppgifterna för att kunna utföra behandlingen har tillgång till personuppgifterna. Personuppgifterna får inte nyttjas eller spridas för andra ändamål, vare sig direkt eller indirekt, såvida inte annat avtalats.

6.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd ansvarar för att samtliga fysiska personer som deltar i behandlingen och som inte redan omfattas av straffsanktionerad tystnadsplikt som följer av lag, är bundna av sekretessförbindelse avseende behandlingen. Personuppgiftsbiträdande nämnd åtar sig även att tillse att det finns sekretessavtal med underbiträden samt sekretessförbindelser mellan underbiträden och samtliga fysiska personer som arbetar under dess ledning, som deltar i behandlingen.

6.4 Personuppgiftsansvarig nämnd företräder sig själv i frågor rörande behandlingen gentemot tillsynsmyndigheten. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska skyndsamt underrätta den personuppgiftsansvarige nämnden om eventuella kontakter med tillsynsmyndighet avseende behandlingen.

6.5 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska informera personuppgiftsansvarig nämnd om förfrågningar rörande behandlingen från registrerad, tillsynsmyndighet eller tredje man. Information om behandlingen får inte lämnas till den registrerade, tillsynsmyndighet eller tredje man utan godkännande från den personuppgiftsansvarige nämnden, såvida det inte framgår av tvingande lag att information ska lämnas. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska bistå med förmedling av den informationen som omfattas av ett godkännande eller lagkrav.

7. Granskning, tillsyn och revision

7.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska utan onödigt dröjsmål kunna redovisa vilka tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som används för att behandlingen ska uppfylla kraven enligt detta reglemente och dataskyddslagstiftningen.

7.2 Den personuppgiftsbiträdande nämnden ska ge den personuppgiftsansvarige nämnden tillgång till all information som krävs för att visa att de skyldigheter som fastställs i dataskyddsförordningen har fullgjorts samt möjliggöra och bidra till granskningar, inbegripet inspektioner, som genomförs av den personuppgiftsansvarige nämnden eller av en annan revisor som bemyndigats av den personuppgiftsansvarige nämnden.

7.3 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska bereda tillsynsmyndighet, eller annan myndighet som har laglig rätt till det, möjlighet att göra tillsyn enligt myndighetens begäran i enlighet med vid var tid gällande lagstiftning.

7.6 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska tillförsäkra den personuppgiftsansvarige nämnden rättigheter gentemot underbiträden som motsvarar den personuppgiftsansvarige nämndens samtliga rättigheter gentemot personuppgiftsbiträdande nämnd enligt punkten 7 i detta reglemente.

8. Hantering av rättelser och radering m.m.

8.1 För det fall den personuppgiftsansvarige nämnden begärt rättelse eller radering på grund av personuppgiftsbiträdande nämnds felaktiga behandling ska personuppgiftsbiträdande nämnd vidta lämplig åtgärd utan onödigt dröjsmål, från det att personuppgiftsbiträdande nämnd mottagit erforderlig information från den personuppgiftsansvarige nämnden. När den personuppgiftsansvarige nämnden begärt radering får personuppgiftsbiträdande nämnd endast utföra behandling av den aktuella personuppgiften som ett led i processen för rättelse eller radering.

8.2 Om den personuppgiftsbiträdande nämnden avser att vidta tekniska eller organisatoriska åtgärder som kan väntas påverka behandlingen, ska den skriftligen och i god tid innan åtgärderna vidtas informera den personuppgiftsansvarige nämnden om detta.

9. Personuppgiftsincidenter

9.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska återställa tillgänglighet och tillgång till personuppgifterna i rimlig tid vid en fysisk eller teknisk incident.

9.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd åtar sig att bistå personuppgiftsansvarig nämnd med att fullgöra dennes skyldigheter vid en personuppgiftsincident. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska även bistå med att utreda misstankar om eventuell obehörigs behandling och/eller åtkomst till personuppgifterna.

9.3 Vid en personuppgiftsincident som personuppgiftsbiträdande nämnd fått vetskap om, ska personuppgiftsbiträdande nämnd utan onödigt dröjsmål underrätta den personuppgiftsansvarige nämnden om händelsen. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska tillhandahålla den personuppgiftsansvarige nämnden en skriftlig beskrivning av personuppgiftsincidenten. Den skriftliga beskrivningen ska följa Piteå kommuns mall för rapportering av personuppgiftsincidenter.

10. Underbiträde

10.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd får anlita den eller de underbiträden som framgår av personuppgiftsansvariges instruktioner för behandlingen.

10.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska teckna skriftligt avtal med underbiträde som reglerar behandlingen som underbiträdet utför å den personuppgiftsansvarige nämndens vägnar samt att endast anlita underbiträden som ger tillräckliga garantier för att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder så att behandlingen uppfyller kraven i dataskyddslagstiftningen. I fråga om dataskydd ska avtalet ålägga underbiträdet samma skyldigheter som åläggs personuppgiftsbiträdande nämnd i detta reglemente.

10.3 Personuppgiftsbiträdande nämnd ansvarar fullt ut för underbiträdets behandling gentemot den personuppgiftsansvarige nämnden.

10.4 Personuppgiftsbiträdet äger rätt att anlita nya underbiträden och ersätta befintliga underbiträden.

10.5 När personuppgiftsbiträdande nämnd avser att anlita ett nytt eller ersätta ett befintligt underbiträde ska personuppgiftsbiträdande nämnd säkerställa underbiträdets kapacitet och förmåga att

uppfylla sina skyldigheter enligt Dataskyddslagstiftningen. Personuppgiftsbiträdande nämnd ska skriftligen meddela den Personuppgiftsansvarige nämnden om

1. Underbitrådets namn, organisationsnummer och säte (adress och land),
2. vilken typ av uppgifter och kategorier av Registrerade som behandlas, och
3. var Personuppgifterna ska behandlas.

10.6 När Personuppgiftsbiträdande nämnd upphör med att anlita ett underbiträde ska Personuppgiftsbiträdande nämnd skriftligen meddela den personuppgiftsansvarige nämnden om att det upphör med att anlita underbiträdet.

10.7 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska på den personuppgiftsansvarige nämndens begäran översända en kopia av det avtal som reglerar behandling av underbitrådets behandling av personuppgifter enligt punkten 10.2.

I 1. Lokalisering och överförings av personuppgifter till tredje land

11.1 Personuppgiftsbiträdande nämnd ska säkerställa att personuppgifterna hanteras och lagras inom EU/EES av en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom EU/EES, om inte personuppgiftsansvarig nämnd och personuppgiftsbiträdande nämnd kommer överens om något annat.

11.2 Personuppgiftsbiträdande nämnd äger endast rätt att överföra personuppgifter till tredje land för behandling (t.ex. service, support, underhåll, utveckling, drift eller liknande hantering) om den personuppgiftsansvarige nämnden på förhand skriftligen godkänt sådan överföring och utfärdat instruktioner för detta ändamål.

11.3 Överföring till tredje land för behandling enligt punkten 13.2, får endast ske om den är förenlig med dataskyddslagstiftningen och uppfyller de krav på behandlingen vilka ställs i detta reglemente och instruktioner från den personuppgiftsansvarige nämnden.

I 2. Ansvar för skada i samband med behandling

12.1 Om ersättning för skada ska utgå till registrerad enligt fastställd dom eller förlikning på grund av överträdelse av bestämmelse i detta reglemente, instruktioner och/eller dataskyddslagstiftning ska artikel i 82 i dataskyddsförordningen tillämpas om inte nämnderna överenskommit om annat.

12.2 Sanktionsavgifter enligt artikel 83 i dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen ska bäras av den nämnd som påförts en sådan avgift om inte nämnderna överenskommit om annat.

12.3 Om endera nämnd får kännedom om omständighet som kan leda till skada för den andre nämnden ska parten omedelbart informera motparten om förhållandet och aktivt arbeta tillsammans med den andre nämnden för att förhindra och minimera sådan skada.

13. Åtgärder i samband med att behandlingen upphör

13.1 När den personuppgiftsbiträdande nämnden inte längre behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvarige nämnden, ska den personuppgiftsbiträdande nämnden utan onödigt dröjsmål överlämna samtliga personuppgifter till den personuppgiftsansvarige nämnden eller radera dem, enligt dennes önskemål. Om personuppgifterna överlämnas ska det ske i ett öppet och standardiserat format. Med samtliga personuppgifter avses alla personuppgifter vilka har omfattats av behandlingen samt annan tillhörande information såsom loggar, instruktioner, systemlösningar, beskrivningar och andra handlingar som personuppgiftsbiträdande nämnd erhållit genom informationsutbyte enligt detta reglemente.

13.2 Bestämmelser om sekretess/tystnadsplikt i punkten 6 enligt detta reglemente ska fortsätta gälla även efter att behandlingen upphört.

14. Kontaktpersoner

14.1 Nämnderna ska utse var sin kontaktperson rörande behandlingen som biträdesförhållanden avser. Det kan till exempel vara nämndens personuppgiftssamordnare.

SKR:s mall för instruktioner för behandling av personuppgifter och lista på godkända underbiträden

Bilaga 1 - [Mall för] Personuppgiftsansvariges Instruktion för Behandling av Personuppgifter

[Gulmarkerad text inom hakparenteser tas bort inför att Personuppgiftsbiträdesavtal upprättas.]

[Observera att om Personuppgiftsbiträdet ska utföra flera Behandlingar av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige för olika ändamål, t.ex. dels tillhandahålla ett IT-system, dels tillhandahålla support och service avseende systemet, ska Instruktionen specificera vad som gäller för respektive Behandling.]

Utöver vad som redan framgår av Personuppgiftsbiträdesavtalet ska Personuppgiftsbiträdet även följa nedanstående Instruktion:

1. Ändamålet, föremålet och arten

1 a. Föremålet för Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige är att:

[Ange övergripande det huvudsakliga syftet med Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige, t.ex. tillhandahållande av ett HR-verktyg för löneadministration, en molntjänst för lagring av verksamhetsdata eller ett system för övervakning av inpassering till kontorslokaler.]

1 b. Ändamålet med Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige är att:

[Ange ändamålet med Behandlingen, dvs. varför Personuppgiftsbiträdet ska Behandla Personuppgifterna åt den Personuppgiftsansvarige - vad är syftet med Behandlingen? Exempel på ändamål är att administrera utbetalning av löner och andra förmåner till medarbetare, att lagra informationstillgångar på ett säkert och kostnadseffektivt sätt eller att motverka olovlig inpassering i kontorslokaler. Beskrivningen ska vara så pass fullständig att externa parter (t.ex. en tillsynsmyndighet) kan förstå innehållet och riskerna med den Behandling som anförtrotts Personuppgiftsbiträdet.]

1 c. Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter på uppdrag av den Personuppgiftsansvarige avser huvudsakligen följande behandlingsåtgärder (Behandlingens art eller natur):

[Ange Behandlingens art, dvs. vilka behandlingsåtgärder som Personuppgiftsbiträdet ska utföra åt den Personuppgiftsansvarige. Exempel på behandlingsåtgärder är insamling, lagring, läsning, strukturering, överföring osv.]

2. Behandlingen omfattar följande typer av Personuppgifter

Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla följande typer av Personuppgifter för den Personuppgiftsansvariges räkning:

[Ange vilka typer av Personuppgifter som Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla åt den Personuppgiftsansvarige, t.ex. namn, e-postadress, postadress, telefonnummer, medlemsnummer, IP-adress, bilder, rörliga bilder, hälsouppgifter osv.]

3. Behandlingen omfattar vissa kategorier av Registrerade

Personuppgiftsbiträdet har rätt att Behandla Personuppgifter avseende följande kategorier av Registrerade:

[Ange vilka kategorier av Registrerade som Personuppgiftsbiträdet har rätt att behandla Personuppgifter om, t.ex. anställda, konsulter, patienter, brukare, närstående, elever, vårdnadshavare osv.]

4. Ange särskilda hanteringskrav vad gäller Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet

Personuppgiftsbiträdet ska iakttä följande hanteringskrav vid Behandlingen av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige:

[Exempel på hanteringskrav är att personuppgifter ska gallras efter en viss angiven tidsperiod eller att säkerhetskopior inte får sparas längre än en viss angiven tidsperiod. Även krav på rutiner kring behörighetshantering kan anges här.]

5. Ange de särskilda tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som gäller för Personuppgiftsbitrådets Behandling av Personuppgifter

Personuppgiftsbiträdet ska vidta följande säkerhetsåtgärder vid Behandlingen av Personuppgifterna:

[För att den Personuppgiftsansvarige ska kunna bedöma vilka säkerhetsåtgärder som Personuppgiftsbiträdet behöver vidta, behöver Personuppgiftsbiträdet redovisa teknisk dokumentation och systemspecifikation avseende aktuell tjänst eller system som klargör hur Personuppgifter hanteras och skyddas inom ramen för tjänsten eller systemet. Relevant information kan även framgå av Personuppgiftsbitrådets integritetspolicy (Privacy Policy). Utifrån dokumentationen kan den Personuppgiftsansvarige bedöma vilka åtgärder som ev. behöver anpassas eller kompletteras med för att uppnå en tillräcklig skyddsnivå för Personuppgifterna i syfte att bevara skyddet för Registrerades personliga integritet. Den här informationen kan mycket väl framgå av en särskild bilaga.

Samtliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som den Personuppgiftsansvarige kräver att Personuppgiftsbiträdet vidtar ska anges i detta avsnitt, ev. med hänvisning till en eller flera bilagor. Kravens närmare innehåll och utformning fastställs utifrån den Personuppgiftsansvariges risk- och sårbarhetsanalyser, t.ex. informationssäkerhetsklassning eller konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen, samt genom dialog med Personuppgiftsbiträdet. Säkerhetsåtgärderna ska vara dimensionerade efter Behandlingens art, omfattning och ändamål samt riskerna för de Registrerades integritet.

Åtgärderna kan exempelvis anges under följande underrubriker: Organisatoriska säkerhetsåtgärder, Säkerhetsåtgärder avseende personer, Fysiska säkerhetsåtgärder och Tekniska säkerhetsåtgärder (se ISO/IEC 27002).

Organisatoriska säkerhetsåtgärder kan avse krav gällande t.ex. ansvarsfördelning och roller, styrande dokument, risk- och incidenthantering, revision och annan uppföljning osv.

Säkerhetsåtgärder gällande personer kan avse krav på t.ex. sekretessåtagande, utbildning, arbete på distans, incidentrapportering osv.

Fysiska säkerhetsåtgärder kan avse krav avseende t.ex. utrustning, inpassering, övervakning av lokaler, lokalisering och skydd av hårdvara osv.

Tekniska säkerhetsåtgärder kan avse krav på t.ex. pseudonymisering av data, kryptering, systemövervakning samt tekniska metoder för säkerställande av sekretess, tillgänglighet, robusthet, återställande efter säkerhetsincident, loggning osv.]

6. Ange särskilda krav på Loggning vad gäller Behandling av Personuppgifter samt vilka som ska ha tillgång till dem

Personuppgiftsbiträdet ska iakttä följande krav avseende loggning av användaraktivitet och logghantering:

[Kraven kan t.ex. avse vad som ska framgå av loggarna, vilka som får ha tillgång till dem och hur länge de ska sparas.]

7. Lokalisering och överföring av Personuppgifter till Tredje land

Personuppgiftsbiträdet ska iakttä följande krav avseende lokalisering av Personuppgifter:

Personuppgiftsbiträdet har endast rätt att behandla Personuppgifterna på följande plats/er:

- [Ange plats/er för Behandlingen (postadress, land).]

Om den Personuppgiftsansvarige inte har gett anvisningar om överföring av Personuppgifter till ett Tredje land i Instruktionen, har Personuppgiftsbiträdet inte rätt att göra en sådan överföring.

Personuppgiftsbiträdet ska iakttä följande krav avseende överföring av Personuppgifter till Tredje land:

- [Ange ev. Instruktioner för överföring av Personuppgifter till Tredje land enligt följande exempel. För ändamålet xyz har Personuppgiftsbiträdet rätt att föra över Personuppgifter i form av xyz till xyzlandet för Behandling i form av xyz av Underbiträdet xyz. Rättslig grund för överföringen är xyz i kapitel V i Dataskyddsförordningen.]

8. Behandlingens varaktighet

[Ange tidsperioden, eller de kriterier som används för att fastställa tidsperioden, under vilken Personuppgiftsbiträdet får Behandla Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige. Till exempel kan man hänvisa till Personuppgiftsbiträdesavtalets varaktighet.]

9. Övriga Instruktioner angående Behandling av Personuppgifter som utförs av Personuppgiftsbiträdet

[Lägg vid behov till ytterligare Instruktioner för Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter åt den Personuppgiftsansvarige utöver de som framgår ovan. Instruktionerna kan t.ex. avse förfarandet vid den Personuppgiftsansvariges granskningar och inspektioner av Personuppgiftsbiträdets Behandling av Personuppgifter enligt avsnitt 9 i PUB-avtalet.]

Bilaga 2 – [Mall för] Lista över godkända Underbiträden

[Gulmarkerad text inom hakparenteser tas bort inför att Personuppgiftsbiträdesavtal upprättas.]

Den Personuppgiftsansvarige godkänner att Personuppgiftsbiträdet anlitar nedanstående Underbiträden för Behandling av Personuppgifter.

Bolag/ organisation	Adress och kontaktuppgifter	Lokalisering av Personuppgifter (adress, land)	Typer av Personuppgifter som Behandlas av Underbiträdet	Ändamål med Underbitrådets Behandling	Behandlingstid	Ytterligare information om Underbitrådets Behandling av Personuppgifter
[Ange firma (namn) på det bolag eller annan organisation som anlitas.]	[Ange Underbitrådets postadress samt namn, telefonnr och e-postadress till kontaktperson.]	[Ange var Underbiträdet Behandlar Personuppgifter.]	[Ange vilka typer av Personuppgifter som Underbiträdet Behandlar.]	[Ange ändamålet med Underbitrådets Behandling.]	[Ange under vilken tidsperiod som Underbitrådets Behandling sker.]	[Infoga ev. länk till ytterligare information om Underbitrådets Behandling av Personuppgifter, t.ex. Privacy Policy eller information om säkerhetsåtgärder.]
[Ange firma (namn) på det bolag eller annan organisation som anlitas.]	[Ange Underbitrådets postadress samt namn, telefonnr och e-postadress till kontaktperson.]	[Ange var Underbiträdet Behandlar Personuppgifter.]	[Ange vilka typer av Personuppgifter som Underbiträdet Behandlar.]	[Ange ändamålet med Underbitrådets Behandling.]	[Ange under vilken tidsperiod som Underbitrådets Behandling sker.]	[Infoga ev. länk till ytterligare information om Underbitrådets Behandling av Personuppgifter, t.ex. Privacy Policy eller information om säkerhetsåtgärder.]